

שימו לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

תלמוד

מסכת סנהדרין

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	–	(12x7)	–	84 נקודות
פרק שני	–	(4x4)	–	16 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (84 נקודות)

ענו על שבע מן השאלות 1–10 (לכל שאלה – 12 נקודות).

1. רשות לדון ולהורות

א. "דהכא שבט והתם מחוקק".

- (1) באיזה תחום הסמכות של ריש גלותא גדולה מסמכותם של הנשיאים בארץ־ישראל? היעזרו בדברי רש"י.
- (2) באיזה תחום סמכותם של בני ארץ־ישראל גדולה מסמכותם של בני בבל, ומדוע? היעזרו בדברי בעלי התוספות.

(4 נקודות)

ב. מדוע לא קיבל רב רשות להתיר בכורות? כתבו שני הסברים. (4 נקודות)

- ג. (1) מה הם שני התנאים הנדרשים כדי שתלמיד יהא רשאי להורות?
- (2) על פי רש"י, באיזה מקרה מותר לתלמיד להורות הלכה בפני רבו?

(4 נקודות)

2. פשרה

א. בגמרא הובאו ארבע דעות של תנאים בנוגע לעשיית פשרה. על פי מסקנת הסוגיה, הסבירו את דעתם של שלושה תנאים בנוגע לאפשרות לפשר, וכן בנוגע לשלב הדין שעד אליו אפשר לפשר (אם התנאים מתייחסים לעניין זה).

(4 נקודות)

ב. עיינו בדברי רבנו אשר (הרא"ש) שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

...ור"ת ור"ח ייפו כח הדין לעשות בדין זה כל מה שירצה לעשות, בלא טעם אומד הדעת... והיינו טעמא, דכיוון שבא הדין לפני הדיין והוא אינו יכול לברר הדבר, אינו רשאי למשוך ידו מן הדין ויריבו הבעלי דינין זה עם זה. וכתב: "אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם" (זכריה ח', ט"ז), כי על ידי המשפט יש שלום בעולם, ולכך נתנו כוח לדיין לשפוט ולעשות מה שירצה אף בלא טעם וראיה, כדי לתת שלום בעולם. וכן מצינו בתלמוד, שניתן כוח לדיין לעשות דין כעין פשרה...

כל זה סברתי והארכתי, להודיע שאין כוח ורשות [לדיין] להוציא את הדין חלוק מתחת ידו, שצריך לגמור ולהשלים את הדין כדי להטיל שלום בעולם. ולכך נתנו חכמים רשות לדיין לפסוק לפי ראות עיניו, במקום שאין הדבר יכול להתברר בראיות ובעדויות. פעמים באומד הדעת, ופעמים כמו שיראה הדיין – בלא טעם, ובלא ראיה, ובלא אומד הדעת, ופעמים על דרך פשרה.

(רבנו אשר, שו"ת הרא"ש, כלל קז, סימן ו)

- (1) על פי הרא"ש, באילו מצבים דיין יכול להכריע לפי ראות עיניו?
- (2) הסבירו כיצד הכרעת דיין "בלא טעם, ובלא ראיה, ובלא אומד הדעת, ופעמים על דרך פשרה" תטיל "שלום בעולם".

(4 נקודות)

ג. על פי בעלי התוספות, בפסק דין הולכים אחר הרוב, ובפשרה צריך הסכמה של כל הדיינים. לפניהם הסבר של הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא לדברי בעלי התוספות. עיינו בדבריו והשיבו על השאלה שאחריהם.

ונראה לבאר שלדעתם [של בעלי התוספות] יש הבדל מהותי בין דין תורה לבין פשרה:

דין: בשעה שבאים לפסוק דין תורה ניתן להסתמך על דין רוב, מכיוון שדין הרוב מברר את אמיתת הדין. בפסק דין יש רק אמת אחת ויחידה שאנו רוצים לברר אותה והתורה מחדשת שהרוב קובע את האמת, ולכן אומרים התוספות בבבא קמא (בדף כז, ע"ב, ד"ה קמ"ל) לגבי דעת המיעוט בבית הדין "דחשיב מיעוט דידהו כמי שאינו", שכן הרוב קובע בצורה מוחלטת את אמיתת הדין והמיעוט אינו קיים כלל. ולכן גם לגבי דין איסורים, נפסק שהם בטלים ברוב מכיוון שהרוב קובע את אמיתת המציאות. בכל התורה כולה, בשעה שאנו מבררים את האמת המוחלטת, קובע הרוב את אמיתת המציאות. וזהו גם משמעות ציווי התורה לגבי ההכרעה בבית הדין: "אחרי רבים להטות" (שמות כ"ג, ב') שהרוב קובע את האמת המוחלטת, האחת והיחידה. ולפי זה מובן שבשעה שאנו רוצים לברר את אמיתת המציאות אנו קובעים זאת על פי הרוב, ולכן בפסק דין אנו מכריעים את הדין על פי רוב, שכן הוא קובע את האמת היחידה.

פשרה: אולם בפשרה אין מקום לפסוק על פי רוב, שכן אין לנו פשרה אחת ויחידה שאנו צריכים לברר מהי. בפשרה יש אפשרויות רבות להכריע בין הצדדים ואין אפשרות אחת שהיא יותר צודקת ואמיתית מחברותיה. ולפי זה מובן שבפשרה אין מקום להכריע על פי רוב, שכן הרוב אינו מברר דבר, ולכן סוברים התוספות שבפשרה אין דין רוב.

(הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא, שיעורי מרן הגר"א שפירא – סנהדרין, עמוד שסח)

הסבירו מדוע בפסיקת דין תורה מסתמכים על דברי רוב הדיינים, ואילו בפשרה צריך הסכמה של כל הדיינים.

בתשובתכם ציינו את המיקום של התוספות המדובר – הדף, העמוד והדיבור המתחיל. (4 נקודות)

3. מוציא שם רע

"והמוציא שם רע בשלושה דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים מוציא שם רע בעשרים ושלושה מפני שיש בו דיני נפשות".

א. (1) לדעת רש"י ולדעת רבנו תם, מהי התביעה הממונית שעליה אמר רבי מאיר שיש לדון אותה בשלושה?

בתשובתכם ציינו מי תובע את מי לפי כל אחת מן הדעות.

(2) "אמר עולא בחוששין ללעז קמיפלגי".

הסבירו מהו החשש ללעז על פי רש"י ועל פי רבנו תם.

(6 נקודות)

ב. הגמרא מקשה מברייתא על הסברו של עולא למשנה, ומתרצת קושיה זו.

(1) על פי התירוצ, הסבירו בלשונכם את המקרה שבברייתא – "תבעו ממון בשלושה".

(2) הסבירו מדוע במקרה זה דנים בשלושה גם לשיטת חכמים, ואין חשש ללעז ואין חשש לכבודם של ראשונים.

היעזרו ברש"י.

(6 נקודות)

4. עיבור השנה

א. "תנו רבנן: על שלושה דברים מעברין את השנה על האביב ועל פירות האילן ועל התקופה".

(1) הסבירו מדוע מעברים את השנה בגלל כל אחד משלושת הדברים המוזכרים בברייתא.

(2) "רבי שמעון בן גמליאל אומר על התקופה. איבעיא להו על התקופה שמחין או על התקופה מעברין".

הסבירו את דעתו של רבי שמעון בן גמליאל לפי כל אחד מצידי הספק.

(6 נקודות)

ב. "ובזמן שיהודה אחת מהן הכול שמחין".

על פי רש"י, כתבו הסבר אחד מדוע "ובזמן שיהודה אחת מהן הכול שמחין". (2 נקודות)

ג. "אין מעברין את השנים אלא ביהודה".

(1) על פי בעלי התוספות, הסבירו כיצד ההלכה ש"אין מעברין את השנים אלא ביהודה" מתיישבת עם המסופר

בגמרא על רבי עקיבא ועם המסופר על רבי חייא בר זרנוקי ורבי שמעון בן יהוצדק.

(2) על פי דברי הירושלמי המובאים בתוספות, כתבו יישוב נוסף לקושיה המובאת בתת-סעיף (1).

(4 נקודות)

5. כהן גדול מעיד ומעידין אותו ומלך לא דן ולא דנין אותו

א. (1) הגמרא מקשה מברייתא על דברי המשנה "כהן גדול... מעיד ומעידין אותו".

פתבו מאיזה מקרה בברייתא הקשתה הגמרא, והסבירו את הקושיה.

(2) על פי מסקנת הגמרא, מהו המקרה שבו הכהן הגדול מעיד? היעזרו ברש"י.

(5 נקודות)

ב. "והא אין מושיבין מלך בסנהדרין..."

בעלי התוספות מקשים: "תימה לפרוך ממתניתין דתנן מלך לא דן".

הסבירו את התירוץ של מהר"ן שבתוספות לקושיה זו. (2 נקודות)

ג. (1) על פי בעלי התוספות, מדוע מלך אינו יכול למחול על כבודו, ומדוע תלמיד חכם יכול למחול על כבודו?

(2) על פי בעלי התוספות, באילו שני מצבים בעלי הדין צריכים לעמוד בבית הדין?

(5 נקודות)

6. מלך – פורץ דרך; ריבוי נשים

א. "כל האמור בפרשת מלך, מלך מותר בו".

(1) מהי "פרשת מלך", ומה הכוונה "מלך מותר בו"?

(2) בעלי התוספות שאלו: "תימה למה נענש אחאב על נבות כיוון שלא רצה למכור לו כרמו".

הסבירו בלשונכם שתי תשובות שהשיבו בעלי התוספות על השאלה.

(6 נקודות)

ב. "ר' יהודה אומר מרבה הוא לו... ר' שמעון אומר אפילו אחת..."

(1) הסבירו כיצד הבינה הגמרא ממשנתנו שרבי יהודה "דריש טעמא דקרא", וכיצד הבינה הגמרא מן הברייתא

שהוא "לא דריש טעמא דקרא".

(2) על פי מסקנת הגמרא שרבי שמעון "דריש טעמא דקרא", כיצד הסיק רבי שמעון ש"אפילו אחת ומסירה את

ליבו הרי זה לא יישאנה?"

(6 נקודות)

7. המשחק בקוביא

א. הסבירו מדוע לדעת רב ששת מְשַׁחֵק בקוביא אינו נחשב לאסמכתא. ענו על פי רש"י ועל פי רבנו תם.

(4 נקודות)

ב. עיינו בדברי הרמב"ם ובדברי הרב יהושע ולק (הסמ"ע) שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

...כל העובר על גזל של דבריהם הרי הוא פסול מדבריהם. כיצד? ... המשחק בקוביא, והוא שלא תהיה לו

אומנות אלא היא, הואיל ואינו עוסק ביישובו של עולם הרי זה בחזקת שאוכל מן הקוביא שהוא אבק גזל. ולא

בקוביא בלבד אמרו, אלא אפילו בקליפי אגוזים וקליפי רימונים.

(רמב"ם, הלכות עדות, פרק י, הלכה ד)

[משחק בקוביא] גזל מדבריהם הוא, כן היא דעת הרמב"ם... אין טעמו משום דפסק כרמי בר חמא [סנהדרין כ"ד, ע"ב] דאמר דיש בו אסמכתא, דאליביה הוה גזל גמור. אלא פסק גם כן כרב ששת דאמר איסורו הוא משום דאינו יודע ביישובו של עולם. אלא שפירש דבריו: דכיוון שאינו יודע ביישובו של עולם, מסתמא אין לו ממון אלא מה שמרוויח בשחוק זה, ושחוק זה אסור חז"ל משום גזל דאינו מוחל לו שכנגדו בעין יפה, אף על פי שאינו גזל גמור. וכל גזל דבריהם אינו פסול מחמתו אם לא שאוכל ממנו... ומטעם זה, אף שיש לו מלאכה אלא שאינה מספקת לו לאכילתו ולשאר צרכיו, וצריך לאכול גם כן ממה שמרוויח מהשחוק, הרי זה פסול... והחולקים עם הרמב"ם סבירא להו דטעם פיסול משחק בקוביא ואינך, הוא משום שכיוון שאינו יודע ביישובו של עולם לידע כמה קשה הרווחת המעות על בני אדם, נקל בעיניו להעיד שקר, ומהאי טעמא אף שיש לו ממון אחר ואינו אוכל מזה, הוא פסול. ושם יש לו מלאכה אחרת אפילו כל שהוא שאינה מספקת, הואיל ויודע על ידה כמה קשה הרווחת הממון אינו מעיד שקר, ואינו פסול לשום דבר.

(הרב יהושע ולק, ספר מאירת עיניים [סמ"ע] על שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שע, ס"ק ג)

על פי הרב יהושע ולק (הסמ"ע):

(1) בארו את ההסבר של הרמב"ם לטעמו של רב ששת "לפי שאין עסוקין ביישובו של עולם".

(2) הסבירו כיצד החולקים על הרמב"ם מבינים את טעמו של רב ששת.

(3) כתבו הבדל הלכתי (נפקא מינה) אחד בין הרמב"ם לבין החולקים עליו.

(8 נקודות)

8. שמיטה והיתר מכירה

א. "ר' חייא בר זרנוקי ור' שמעון בן יהוצדק הוו קאזלי... פגע בהו ריש לקיש... תו חזייה [ריש לקיש] לההוא גברא דהווה כסח בכרמי אמר להן כהן וזמר אמרו לו יכול לומר לעקל בית הבד אני צריך".

הסבירו את תשובתם של רבי חייא ורבי שמעון לדברי ריש לקיש, וכתבו מדוע מותר לעשות מלאכה זו בשנת שמיטה.
(3 נקודות)

ב. (1) בעלי התוספות הקשו על תשובתם של רבי חייא ורבי שמעון.

הסבירו את הקושיה. בתשובתכם הסבירו את ההלכה בהלכות שבת שהקושיה מבוססת עליה.

(2) הסבירו את התשובה של בעלי התוספות על הקושיה.

(5 נקודות)

ג. עיינו בדברי הראי"ה קוק שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

יסוד היתר המכירה הוא בעיקרו על פי רוב קמאי ובתראי, דסבירא להו ששביעית בזמן הזה דרבנן, שזהו היסוד דברי רש"י (סנהדרין כ"ו, ע"א, ד"ה אגיסטון), שבקרקע של נוכרי מותר לחרוש ולעשות כל עבודה, וכן היא דעת... והפוסקים הסבורים שהיא בזמן הזה מדרבנן. שהרי פשוט הוא בסוגיה דגמרא (גיטין מ"ז, ע"א) דהא דאמר רבה שאין קניין לנוכרי בארץ־ישראל להפקיע מידי מעשר, הוא דווקא במידי דאורייתא, אבל במידי דרבנן אמרינן יש קניין לנוכרי להפקיע.

(הראי"ה קוק, שבת הארץ, מבוא פרק י"א)

(1) הסבירו את הדין של רבה "אין קניין לנוכרי בארץ־ישראל להפקיע מידי מעשר", וכתבו מדוע הוא סותר לכאורה את "היתר המכירה".

(2) על פי הרב קוק, הסבירו מדוע הדין של רבה אינו סותר את "היתר המכירה".

(4 נקודות)

9. בא במחתרת

א. (1) "אמר רב הבא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מאי טעמא בדמים קנינהו".

כתבו בלשונכם את המקרה, והסבירו את טעם הדין.

(2) "אמר רבא מסתברא מילתיה דרב בשייבר דליתנהו אבל נטל לא".

הסבירו מדוע על פי רבא יש הבדל בין מקרה שהבא במחתרת נטל את הכלים ובין מקרה שהבא במחתרת שבר את הכלים.

(6 נקודות)

ב. (1) "והאלקים אמר רב אפילו נטל דהא יש לו דמים ונאנסו חייב".

הסבירו את הראיה של הגמרא שלפיה דברי רב אמורים גם במקרה שבו הבא במחתרת נטל את הכלים.

(2) רבא דוחה את הראיה שהובאה בתת־סעיף (1).

על פי רבא, מדוע מחייבים את הבא במחתרת לשלם על הכלים שנאנסו? הסבירו את הראיה לדברי רבא.

(6 נקודות)

10. ייהרג ואל יעבור

א. (1) הגמרא לומדת מסברה שכשדורשים מאדם לרצוח אדם אחר, הדין הוא "ייהרג ואל יעבור".

על פי רש"י, הסבירו בלשונכם את הסברה.

(2) על פי בעלי התוספות, באיזה מקרה אדם אינו חייב למסור את נפשו כדי להימנע מהריגת אדם אחר? הסבירו את הנימוק של בעלי התוספות לדין זה.

(4 נקודות)

ב. עיינו בדברי הרב חיים הלוי סולובייצ'יק, וענו על השאלות שאחריהם.

...יש לפרש מאי דקאמר הגמ' הך סברא ד"מאי חזית דדמא דידך סומק טפי דילמא דמא דחברך סומק טפי" בתרי גווני:

[א] או דנימא דכיוון דשקולין הם שניהם, על כורחך ממילא הווי דינא דצריך להיות בשב ואל תעשה, ו[רק] על מעשה בידיים ייהרג ואל יעבור.

[ב] או דנימא דכיוון דשקולין הן ממילא אינה נדחית בפני פיקוח נפש, ואין חילוק בין שב ואל תעשה למעשה בידיים דלעולם אין בה דין דחייה, וממילא דהווי דינא דיייהרג ואל יעבור בכל גווי. וגם ברציחה גופה אם היה שב ואל תעשה בגוונא דיש בה דין רציחה גם כן אמרינן כיוון דשקולים הם ואין חברו נדחה מפני פיקוח נפש ממילא ייהרג ואל יעבור, כיוון דלא חלה דין דחייה בהרציחה.

ונראה דכן הוא כפירוש השני שכתבנו. מהא דאיתא בבבא מציעא דף סב, ע"א: "שניים שהיו מהלכין בדרך, וביד אחד מהן קיתון של מים, אם שותין שניהם - מתים, ואם שותה אחד מהן - מגיע ליישוב. דרש בן פטורא: מוטב שישתו שניהם וימותו, ואל יראה אחד מהם במיתתו של חברו. עד שבא רבי עקיבא ולימד: 'וחי אחיך עמך' (ויקרא כ"ה, ל"ו) - חיך קודמים לחי חברך". הרי דאע"ג דהתם הווי בשב ואל תעשה, ועוד יותר דלא הווי התם דין רציחה כלל ורק משום דין הצלה, ומכל מקום צריכין לקרוא ד"וחי אחיך עמך" דחיך קודמין. ושמע מינה דדווקא בהצלה דאיכא קרא ד"וחי אחיך עמך" דחיך קודמין, אבל ברציחה דליכא קרא, בכל ענין ייהרג ואל יעבור אף בשב ואל תעשה ובלא עביד מעשה, אם אך יש בו דין רציחה.

ולפי זה שפיר פסק הרמב"ם דבעריות תיהרג ואל תעבור בכל גווי אף בקרקע עולם, כיוון דגם ברציחה הדין כן דאינה נדחית בפני פיקוח נפש בכל גווי, והוא הדין לעריות דלפינן מינה דאין בה דין דחייה כלל לעולם, ועל כן בכל גווי תיהרג ואל תעבור אף בקרקע עולם ובשב ואל תעשה וכמו שכתבנו.

(הרב חיים הלוי סולובייצ'יק, הלכות יסודי התורה, פרק ה, הלכה א)

(1) כתבו את שתי האפשרויות שהרב סולובייצ'יק מציע כדי להסביר את הסברה "מאי חזית דדמא דידך סומק

טפי...". בתשובתכם הסבירו את ההבדל ההלכתי (הנפקא מינה) בין שתי האפשרויות.

(2) הסבירו את הראיה של הרב סולובייצ'יק לאפשרות השנייה.

(8 נקודות)

פרק שני – קטע שלא נלמד (16 נקודות)

לפניכם קטע מן הגמרא במסכת מועד קטן, דף ב, ע"ב.

למדו את הקטע (היעזרו בפירוש רש"י), וענו על השאלות לפי ההוראות בעמוד 10.

סוגיה זו עוסקת בניכוש והשקיה בשבת, בחול המועד ובשנת השמיטה.

ביאור מילים: בית השלחין – שדה שדורש השקיה ולא יכול להסתפק רק במי גשמים

במועד – חול המועד

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

מנכש. תולש

עשבים רעים מתוך הטובים וכי
עקרי להו כמחי הני טפי: **משקה**
מים זורעים. שזרק מים זעיקרי
העשבים: **משום מאי מתריגין ביה.**
דמאי מלאכה קא חשבינן ליה דודאי
קוצר לא חשבינן שאינו מתכוין לטול
העשבים אלא לתקן עשבים הטובים
שנשדו: **חורש וזורע וקוצר אבות**
מלאכות הן בפרק כלל גדול (שנת
דף עג.): **לרפוי.** לרקי: **משום**
חורש אין משום זורע לא. אלא לא
מיחייב בתרוייהו הא עבדי תרוייהו
ואשכחינן במלאכה דמיחייב תרתי:
וזמר. בשבת: **ולריך לעלים חייב.**
משום קוצר שהרי לריך לעלים וחייב
משום נוטע דמשום הזימור גדלי
טפי:

אתמר המנכש והמשקה

מים לזרעים בשבת משום מאי מתריגין ביה
רבה אמר משום חורש רב יוסף אמר "משום
זורע אמר רבה כוונתי ידי מסתברא מה
דרכו של חורש לרפוי ארעא האי נמי מרפוי
ארעא אמר רב יוסף כוונתי ידי מסתברא מה
דרכו של זורע לצמוחי פירא הכא נמי מצמח
פירא אמר ליה אביי לרבה לדידך קשיא
ולרב יוסף קשיא לדידך קשיא משום חורש
אין משום זורע לא לרב יוסף קשיא משום
זורע אין משום חורש לא וכי תימא כל היכא
דאיכא תרתי לא מיחייב אלא חדא והאמר
רב כהנא ⁶ "זומר וצריך לעצים חייב שתים
אחת משום נוטע ואחת משום קוצר קשיא

בשלמא מועד. משום הכי שרי דלא
אסרי בשום מלאכה אלא משום
מירחא: **וכל מקום פסידא שרו**
רבנן. למיטרה בחולו של מועד
במקום פסידא כדפרשין לעיל: **בין**
למאן דאמר משום חורש. דפליגי
רבה ורב יוסף לעיל במשקה מים
לזרעים דחד אמר משום חורש וחד
אמר משום זורע: **חרישה בשביעית**
מי שרי. הא נפקא מבחריש ובקציר
תשבות דאמרין אס איתו ענין
לשבת שאינו לריך שהרי כבר נאמר
כל מלאכה תנהו ענין לשביעית:
בשביעית זומן הוא. דרבנן: **ורבי**
היא. דאמר דהוא מדרבנן ומילתא
דפסידא שרו רבנן:

תנן משקין בית

השלחין במועד ובשביעית בשלמא מועד
משום מירחא הוא ובמקום פסידא שרו רבנן
אלא שביעית בין למאן דאמר משום זורע
ובין למאן דאמר משום חורש וזריעה וחרירה
בשביעית מי שרי אמר אביי בשביעית בזמן
הזה ורבי היא

(שימו לב: המשך השאלה בעמוד הבא.)

ענו על ארבע מן השאלות 11–15 (לכל שאלה – 4 נקודות).

11. "איתמר המנכש... רב יוסף אמר משום זורע".

מהי מטרת פעולתו של המנכש, ומדוע המנכש בשבת אינו עובר על איסור מלאכת קוצר?

12. "אמר רבה... מצמח פירא".

הסבירו את הדמיון בין מנכש ומשקה מים לזרעים לבין מלאכת חורש על פי דעת רבה, והסבירו את הדמיון בין מנכש ומשקה מים לזרעים לבין מלאכת זורע על פי דעת רב יוסף.

13. "אמר ליה אביי לרבה... משום קוצר קשיא".

הסבירו את שאלת אביי על רב יוסף ועל רבה, ואת הסיוע מדברי רב כהנא.

14. "תנן משקין... מי שרי".

הסבירו את קושיית הגמרא. בתשובתכם כתבו בנוגע לאיזו פעולה חקלאית מקשה הגמרא – מנכש או משקה מים לזרעים.

15. "אמר אביי... ורבי היא".

הסבירו את תשובת הגמרא, וכתבו מדוע סרה הקושיה.

בהצלחה!

נספח — חוברת דפים ממסכת סנהדרין

הנחיות

בחוברת שלפניכם דפי גמרא מתוך תוכנית הלימודים.
בדפים אלה מובאות הסוגיות שבהן עוסקות השאלות בפרק הראשון במבחן.

מפתח הדפים בחוברת:

עמוד 3	–	דף ב, ע"א
עמודים 5–9	–	דף ה, ע"א – דף ז, ע"א
עמודים 11–12	–	דף ח, ע"א – דף ח, ע"ב
עמוד 14	–	דף יא, ע"ב
עמודים 15–21	–	דף יח, ע"א – דף כא, ע"א
עמודים 22–23	–	דף כד, ע"ב – דף כה, ע"א
עמוד 25	–	דף כו, ע"א
עמוד 27	–	דף עב, ע"א
עמוד 29–30	–	דף עד, ע"א – דף עד, ע"ב

מסורת הש"ס

(א) לקמן ט. סוף.
(ב) לקמן י. יבמות ק"ד.
(ג) ר"י תוספות לקמן יד.
(ד) יבמות.
(ה) קא: יבמות ק"ד י"א.
(ו) יבמות ק"ד: (ז) ר"י.
(ח) תוספות לקמן יד: ר"י.
(ט) שם: מנחם ט.
(י) תוספות ערוך ט.
(יא) ר"י דלמל תוספות.
(יב) מנחם ט: ר"י עשה.
(יג) לקמן שם: ק"ח מד.
(יד) ט' סוף: י' לקמן טו.
(טו) לקמן י"ח: י"א.
(טז) ר"י שם: י"א.
(יז) וכן מנחה ושלח סוטה.
(יח) דייביו בשבועות ואח"כ.
(יט) סוטה י"ד: ר"י.
(כ) לקמן יד: סוטה.
(כא) שם: עשה.
(כב) תוספות ערוכות ר"י.
(כג) וכן תוספות וזכר.
(כד) ר"י ויבדל.
(כה) (תמורה י"א): י' לקמן.
(כו) ק' י' לקמן ט' ב'.
(כז) ר"י שם: תנא.
(כח) (שם): י"א.
(כט) ר"י יבדל מדע: (ל) שם.
(לא) (שם): י"א.
(לב) ר"י לקמן טו: י"א.
(לג) דלמל י' ויבנה שם.
(לד) וכן מוס' שם.
(לה) ויבדלם: (ז) שם.
(לו) (ב"מ י' ויבדל ד') י"א.
(לז) וכן.

1. ואשך אשר תקרב אל
 בן בהמה לבעה אתה
 ותרבה את האשך אתה
 בהמה מות ימיתו
 2. ומיתם בם: ויקרא כ טו
 3. ואשך אשר יתן
 שכבתו בהמה מות
 ימית אתה בהמה
 4. ויקרא כ טז
 5. ואם שור נגח הוא
 מתל שלשם והדור
 6. בבקליו אלא ישמרו
 והמתו אשר אל אשך
 השור יסקל וגם בעליו
 יקות: שמוח כח כט
 7. ואמר י' אל משה
 אספק לי שבעים איש
 מזקני ישראל אשר
 ידעתי בם וקני העם
 וטריחו וקחתם אתם אל
 אהל מועד ויתקדשו שם
 עמי: במדבר יב כן
 עקף: ונפשו הקדש בין
 הפסח ובין גאל הקדש על
 המעשים: האלה:
 והצילו הקדש את הרצח
 מיד אלה הקדש והשיבו
 אל האהל אל עזר
 מקלט אשר נס שקדו
 וישב בה עד מות הכהן
 הגדל אשר משתו את
 בשמן הקדש:
 במדבר יד כז-כח
 6. עד מתי לעדה חרעה
 הולאת אשר הקדש מלנינים
 עלות את תולדות בני
 ישראל אשר הקדש
 מלנינים על משה:

במדבר יד כז
7. לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים
לָרַעַת וְלֹא תַעֲנֶה עַל רַב
לְנֹטֹת אַחֲרֵי רַבִּים
לְהִטּוֹת;

לעזי רש"י
מרק"א. גבול, ספר.

דְּרִינִי מִמוּטוֹת שְׁלֵשָׁה. בגמ' [א:] יִלְפִינִי
הַהִיטָה מִדֵּי הַמַּלְאָכִי (שְׁמוּעַל כ' כג)
דְּרִינִי מִכָּל־מִרְמִינִן בְּצִבְאָ קִמָּה (גפ.) וְאִם כ'
אוֹ אִדָּם שֶׁהִיָּקוּ. וּבִגְמ' [א:] פִּרְיָן הֵיינו
וּמִפְסָה. דְּשׁוּרָא נָע שְׁעֻזָּה אוֹ
מִכְרוֹ: הָאוֹנֶם וּמִפְסָה. נָעָה בְּתוֹלָה
חֲמִשִּׁים כֶּסֶף: פ' מוֹלִיף שֶׁם רַע. לֹא
נִמְלָאֵתִי לִבְכָּן בְּתוֹלִים וְגו' וְנִשְׁכַּח אֹתוֹ
מִחָלָה כֶּסֶף וְגו' (דְּרִינִי כג:) דִּינִי נִפְשׁוֹ
בְּחֶסֶד הָאֵלִים הַשֵּׁנִי שׁוֹמֵתָה יִמִּי אוֹ
תִּפְסָקִילָה. אֲדָמָה נִפְשׁוֹ בְּעֵינֵי כִי' (ה) לִקְמִן
בְּצִירִיקָן (דף טו:). מְכּוֹס. מִלְּקוֹת
וּמִפְּרָשָׁה בְּגָמְרָא (דף ט:). מִקְרָאִי: עֵיזוֹר
הַפָּדָס. בְּגָמְרָא [א:] מִפְּרָשָׁה: עֵיזוֹר הַשֵּׁנִי.
שְׁהִי צ"ד יוֹשֵׁדִין וְרוֹחִין אִם צִירִינִן
לִעֲבֹד מִפְּנֵי הָאֲדִיז וְהַתְּקוּפָה
כְּדִלְמִרְמִינִן בְּגָמ' [א:] מִלְּמִיתָ דְּר' שְׁמֻעוֹן
וּמִפְּרָשָׁה בְּגָמְרָא בְּצִירִיתָא (דף י:):
וְהַלֵּם מִפְּנֵימִים וְקִנְיִם. עַל אֲרָץ פֶּר הָעֵלֶם
דְּבֵר שֶׁל צֹדֵר: חֲלִילָה שְׁלֵשָׁה
צִיבְנוֹת יִלְיָף לֵךְ בְּפִקֵּן מִזּוֹת חֲלִילָה
(דף עב:). מִיֹּאזִינִי. יִתּוּמָה קֶטְנָה
שֶׁשֶּׁחֲיָאָהָ אִתָּה וְאִתָּהּ לְדַעְתָּה יִוֹאֵלָה
בְּחָלָה גַּט בְּמִיֹּאזִן כֵּן זֶמֶן שֶׁלֹּא גְדֻלָּה
תִּחְמִיז וְשִׁלְשָׁה בְּעֵינֵי דָן לְדַחְקוֹן בְּרִנָּן
עֵינֵי וְאִזְרִיתָא תְּקוּן וּמִיֹּאזִינִי דְּרִינִן
וְדִמְדִּלְאִזְרִיתָא אֲפִילוּ מִיֹּאזִן לֹא בְּעִיָּא
לְדִיָּן קְדוּשִׁי קֶטְנָה כְּלוֹס אֵלֶּה אִם כֵּן
קְדוּשָׁה אֲדִיזָה דְּכִמְצִי (דְּרִינִי כג:) אִת
בְּחִי נִתְחִי לֵאשֵׁי הַזֶּה: נָעֻע רַעֲיָי.
זָכַרְתִּי כֵּן לַחֲלָלָה לֵדֵעַ מִתּוֹת כֵּן מַעֲשֶׂה
שֶׁנִּי: שְׁאִין דְּמִיָּין יוֹדֵעִין. כְּנוֹן פִּירִית
וְהוֹרְקִיזוּ שְׁאִין לֵהֵם שַׁעַר בְּשׁוֹק:
וְהוֹסִידְקוּשׁוֹ. הֵבֵא לְפָדוֹתֵן תְּרִיץ שְׁלֵשָׁה
לְשׁוֹמֵן: הָעֵרִינִי הַמַּעֲלֻטִּין. בְּגָמְרָא
(דף יד:) מִפְּרָשָׁה. אֲחֵר מִכֶּסֶף כֶּסֶף.
לְדִמְצִי כֵּן בְּפִרְשָׁה הַפָּדָס הֵכֵן
וְגו' (וִיקָרָא מ:). וְהִקְדָּעוֹת. שֶׁל
הִקְדָּשׁ תְּרִיץ ט' וְהַעֲשִׂירִי כֵּן לְשׁוֹמֵן
אִם כֵּן לְפָדוֹתֵן. בְּגָמ' (דף טו:) מִפְּרָשָׁה
וְיִלְיָף לֵהוּ מִקְרָאִי: וְאִדָּם. שְׁעֵרָה לְפָדוֹת
עֲשׂוּמָה מִדֵּי הִקְדָּשׁ תְּרִיץ עֲשָׂה לְשׁוֹמֵן.
וּבְגָמְרָא (פס' פ' קד) שֶׁלֵּם מִי קִדִּישׁ:
דִּינִי נִפְשׁוֹ נִפְשׁוֹת וְשֵׁלֶשָׁה. לִקְמִן
וְיִלְיָף לֵה בְּתַמְנִי: הַרְבּוֹעַ וְהַרְבּוֹעַ.
שׁוֹר שְׂרַבֵּעַ אֲשֶׁה וְצִהְמָה שְׁנִרְבַּעַת
לֵאשֵׁי יְדוּעִיתָה בְּהִזְמֵנִי יִסְכָּל: כְּדִי' ג'
חֲלִילָה הַרְבּוֹעַ וְאִתְּקוּשׁוֹ לְבִרְיָא
וְהוֹרְגָה אֵת הָאֲשֶׁה וְאֵת הַבְּהֵמָה
בְּהֵמָה הֵיינו רֹבֵעַ וְאִתְּקוּשׁוֹ בְּהֵמָה
לֵאשֵׁהָ מֵה אֲשֶׁה כְּדִי' אִף בְּהֵמָה בְּרִיָּא:
וְאִתּוֹמֵר אֲשֶׁר הַבְּהֵמָה הַסְּרוּגוֹ. בְּרַבֵּעַ
תְּחִי: שׁוֹר הַמִּסְכָּל. שְׁנֵי אֲדָם
וְמוֹת: כְּמִיתִים בְּעֵלִים. אִם הֵיָּן יָדוֹן

[illegible]

דיני

ממונות ^א בשלשה ^ב גזילות וחבלות בשלשה
 נזק וחצי נזק תשלומי כפל ותשלומי ארבעה
 וחמשה בשלשה ^ג האונס והמפתה והמוציא
 שם רע בשלשה דברי ר"מ וחכמים אומרים
 ימוציא שם רע בעשרים ושלשה מפני שיש
 בו דיני נפשות ^ד מכות בשלשה משום רבי
 ישמעאל אמרו בעשרים ושלשה ^ה עיבור
 החדש בשלשה עיבור השנה בשלשה
 דברי ר"מ רבן שמעון בן גמליאל אומר
 ירשלשה מתחיליו ובחמשה נושאיו ונותניו

וְגַמְרִין בִּשְׁבַעָה וְאַם גְּמִרָו בְּנִי מְעֻבְרָתָּהּ
בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרֵי ר' שְׁמַעוֹן ר' יְהוּדָה אָמַר
בְּשִׁלְשָׁה ^אנֶמֶט רַבֵּי ^במַעֲשֶׂה שְׁנֵי שְׂאִין דֶּס
בְּשִׁלְשָׁה ^גהֶעֱרִיב הַמַּטְלָטִים בְּשִׁלְשָׁה ר'
^דוְהֶקְרַקְעוֹת ^התִּשְׁעָה וְכֹהֵן ^ווְאִדָּם כִּי־צֹאֵא
וְשִׁלְשָׁה ^זהָרוּבֹעַ וְהִנְרַבֵּעַ בְּעֶשְׂרִים וְשִׁלְשָׁה
וְאֵת הַבְּהֵמָה וְאָמַר ^חוְאֵת הַבְּהֵמָה תִּהְיוּ
שְׁנֵאמָר ^טהַשּׁוֹר יִסְקַל וְגַם בְּעִלּוֹ יוֹמֵת ^יכִּכְכֹּ
^{יא}הַזֹּאֵב וְהָאֵרִי הָדוּב וְהַנֶּמֶר וְהַבְּרַדְלָם וְהַנֶּחֱשׁ
אֲלֵעֲזֹר אָמַר כָּל הַקּוֹדֵם לְהוֹרֹגֵן זֹכֵה רַבִּי
וְשִׁלְשָׁה: ^{יב}אֵין ^{יג}דִּין לֹא אֵת הַשֶּׁבֶט וְלֹא אֵת
גְּדוֹל אֵלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבָעִים וְ
הָרֶשֶׁת אֵלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבָעִים
וְעַל הָעֲזוּרֹת אֵלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבָעִים
לְשִׁבְּמִים אֵלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבָעִים
אֵלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבָעִים וְאֶחָד ^{יד}הָאֵין
שֶׁלֹּשׁ אֲבָל עוֹשִׂין אַחַת אוֹ שְׁתֵּים ^{טו}סְנֵהֶנָּה
וְאֶחָד וְקִמְנָה שֶׁל עֶשְׂרִים וְשִׁלְשָׁה מִנִּין לְגַזֵּר
שְׁנֵאמָר ^{טז}אִסְפָּה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזְּקֵנֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁבָעִים ^{יז}וּמִנֵּין לְקִמְנָה שֶׁהִיא שֶׁל עֶשְׂרִים וְ
וְהִצִּילוּ הָעֵדָה עֵדָה שׁוֹפֶטֶת וְעֵדָה מִצְלָת הָרִי
עִשְׂרָה שְׁנֵאמָר ^{יח}עַד מָתִי לְעֵדָה הָרַעָה הַזֹּאת
עוֹד שִׁלְשָׁה מִמִּשְׁמַע שְׁנֵאמָר ^{יט}לֹא תִהְיֶה
שְׂאֵחִיהָ עִמָּהֶם לְמוֹכָה אִם כֵּן לָמָּה נֵאמָר אֵת
לְמוֹכָה הַטִּייתָךְ לְרַעָה הַטִּייתָךְ לְמוֹכָה עַל פִּי אֵת

קך מיתת השור דהאי צעליו יומת קרף ימיה לךך דרשה
 יין בסקילה כשור דלמריין צ"ק אחד שור ואחד כ"י כשור
 שטבת שצדו ע"ז במזל: **נביא הפקר**. בחקך. בגמ' (דף טו.)
 שנת יהושע שהיה לבכוש אל חרץ ירמלא: **על העיר**. יהו
 חתן לך ככל שערך ואריכין בית דין הגדול שכלשתה
 כרים וכלע"ז מרק"א. ובגמרא (סס) מפרש טעמא: **עדי**
 שרים שאל יחלקו יהיו עשרה מתייצין ועשרה מזיין:
 רוב: **שומע אני**. דלטובה לרבות לא אחריין שאפי' מ
 שור אחרי רבים להטות משום וכות לא ליטעריך ליה אלא
 אחרי רבים לחובה אלא לרבות על פי אחד אפילו אין י
 גל המזיין שנים והכי קאמר לא תהיה אחרי רבים לרע
 דצ"ר מעשרה מזיין ליכא למימר דהא כתיב והאילו

הם מיד חזירו הוי גולן כגון ויגזול את החבולות. החבול בחזירו חייב בחמשה ש"ך היינו דיני ממונות: נזק. לשור המועד נזקא תמלא בידו וגו': וסלומי ארבעה

דִּינִי ממונות בשרשאו. אחר ששנה
דינים בתלחא צדי משמיענו
בצמח דנין אותם (ו) הא ללא מנא כופר
ושלמים של עבד כדמנן שאר קנסות
ומנא משור דשור יתמתו ב"ג וזומן
שההו בנקוליה בעלים משמיענו כופר
ושלמים של עבד (ב"ק דף מג.) ודלא
כר"א דמחייב ע"פ עד אחד וע"פ
אשלים בפרק ארבעה ומושה (ספ
מא): ועל גראה דהא איכא אמורא
התם דסברי דלפי' ר' עקיבא דרש
אם כופר לרבות שלא בכוונה וגראה
לר"ת דכופר ו' של עבד הוי בכלל
נמי יצאת עבד בראש דאברים דקנסא
הוא ובעי נמי ג' מומחין וללשנא קמא
לא חשיב הא שייך דאיכ' למימר דפשיטא
ליה דהוי מכלל חבלות אי נמי התנא
לא איירי אלא בממון הניחן מיד ליד:

מִיכָת וְזָקֵנִים^(א) וְעֵרִיפֹת עֲגֹלָה
חֲמֹשֶׁה^(ב) וְהַחֲלִיצָה וְהַמִּיאֻנִּין
יְדוּעִין בְּשִׁלְשָׁה^(ג) הַהֶקְדָּשׁוֹת

[illegible]

מוסף רש"י

[illegible]

דבינו חנאל

דיני ממונות בשלשה גזילות וחבלות
בשלשה כו'. אוקמה (רב בהו) [ר' אבהו] למתני' הכי דיני ממונות בשלשה ומה הן גזילות וחבלות הן שצריכין ג' מומחין כדכתיב בעסק גזילות בענין השומרין ג' אלהים והן מומחין.

המשך הנספח בעמוד הבא.

מסורת הש"ס

(א) ר"ה סה: (ב) רש"ל מ"י
(ג) הוריות יא: (ד) פסחים
ד. מו"ק כ. ה (ה) ב"מ
נוסף: "ש"ל" (ו) "ג"ל מ"א
לזבד" (ז) "ג"ל אומר ר"ת,
(ח) "ב"ב קמ: (ט) "נע"ט
מוספי' חולין יח: ד"ה
כיון,

1. לא יסור שבט מיהודה
ומחקה מבין רגליו עד כי
יבא שילו ולו יקחת
עמים: בראשית מט י

(א) רש"י ד"ה דמירמנא
שמועות ודינין: (ב) ד"ה
מהכא וכו'. דבבל למידן:
(ג) תוס' ד"ה דן וכו' או
אם היה הלוח אינו רוצה
לדון: (ד) ד"ה ואי לא וכו'
ואם היה מומחה לבית דין
פטור לכך נראה:

שֶׁרָדִיק אֶת יִשְׂרָאֵל
הַבְּשֻׁט מִמּוֹשָׁע לִפְנֵי
הַכֹּהֵן (בְּרִאשִׁית טז)
רַב בַּר אֲחִיזַּה דְּרוּהָה בַּר
אֲחִיזַּה. חֲמִישֵׁי אֲזִיזֵי עַל בַּר,
שֶׁל יִמִּי אִיּוֹן הֵימָּן
הָאֵל. כְּדִלְמִינִי חֲמִישֵׁי אֲזִיזֵי
וְשִׁילָה וְחִמְלָה וְרִי חִימָא
כִּוְלָה בְּנֵי דַּר אֲחִיזַּה מְכַפְּרִי
הוּא, וְחִמְלָה סִיפֵיהָ אֲמֵן שֶׁל
רַב, אֲחִיזַּה עַל יִמִּי (ד.
הֵימָן בַּר הָאֵל (פסחים ד.)
דַּר אֲחִיזַּה מְכַפְּרִי שֶׁנָּא מֵהָ
אוֹלֵיד מִנְהָ מִנְהָ שֶׁנָּא מֵהָ
וְנִשָּׂא רַחֵל וְלֵה בַת מֵאֵשׁ
אֲחֵר וּמִינֵהּ עוֹלָר דִּי חִימָא
וְנִשָּׂא חֲמִישֵׁי אֲזִיזֵי וְלֵה
בַּר, וְנִמְלָה דַּר מִיִּיזֵי בַר
אֲחִיזַּה. חִימָא מְכַפְּרִי (מסכת
אֲתוּמֵי מַלְאָכִי (מסכת כ.).

לגמרי לילך אחריך אם לדן אם
לעשות ולא יצטעון לא תשלים: ואי
לא זיל שלים. ואי לא קבלו טעותך
עליהם דלמרו קך דינתן קן דיל תורה
זיל שלים ומיהו מיהדר דינא לא
אלמא גמיר וסביר וכי לא נקיט
רשותא דיניה דינא ולא מהדר: לישקול
רעותא. דקיין דברשות נחת לא
תשלים: מהכא אגרא. מריש גלותא
(ו) לבלל למידן דינא צבאל: ומחסס
לחסס. מנשיא דלרין ישראל לדון
בארץ ישראל: שצט. לשון שררה ויש
לפן רשות להפקיר להפקר צ"ד הפקר
דכתיב (עורא ז) וכל אשר לא יבא וגו'
צבימות צבאשה רבה (דף עט:)
מוחא. שררה מועטת: שרדים:

ואם היה ^(ז) מומחה
אמר רב נחמן כגון אנא
וכן אמר ר' חייא כגון
ביחדי איבעיא להו
וסבירנא ונקיטנא ר'
רשותא דיניה לא דינא
נקיט רשותא דיניה
בריה דר"נ דין דינא ונ
יוסף א"ל אם קיבלוך
לא זיל שלים ש"מ יבי
דינא ש"מ אמר רב
דינא ואי טעה מבי
רשותא מבי ריש גלי
לשקול רשותא מבי

אם העם. שיש להם כח ושמות מאלה
מלכי פרס: בני בניו של הלל הלל
נשיא היה כדלמר בפסחים כאלו
דברים (דף סו.) והשיבוהו בראש
ומניחוהו נשיא עליהם: דן דניא.
בבבב לוטע: **אחא.** לא"י קריאה.
דרכי חייא: ש"מ מהסם להכא לא
מהני. דהא רבה בר חנה רשותא
הוא נקט מרבי דנשיא דא"י היה
כדלמרין לקמן בשמעטין בן אחי יורד
לבב לוט: לא מיניינו קריאה **קריאה**
רשותא. ואיני כפוף לכם: על
הגבולין. הנמשכות אחר ארץ ישראל:
אחי רשותא. דרבה בר חנה: יורה.
איסור והיתר אמר להם רבי יורה.
ולקמן [ע"ז] פריך אי נמייר למה לא
רשותא בצוראה: ידין. צרשות
ויפטר מלשם: יסיר בצבורות.
ייראה בזמנו ואם קצוב הוא ימירנו
לשוחטו בדינאמה דרבי און לבכור
תקנה עד שפול בן מוס דלחר
צורכן היה: אל יסיר. לקמן [סס] מפרש
טעמא: איצו. אצוה דרבה הוא
כדלמרין צור לכרענה עשר (פסחים)
דף ד.) אל איצו קיים כו': וחנה.
אצוה דרבה: **מכפרי.** מקוס:
על

למֹר דְקָא קְרִי בֶן אַחוּתִי וְכִי תִימָא הֵכִי הוּא מַעֲשֶׂה וְהָאִם
וּמִרְתָּא וְרִבִּי חֵיִיא כּוֹלְהוּ בְנֵי אָבָא בְרַ אַחָא כְּרִסְלָא מִכּ
דְּהוּא בְרַ אַחְתֵּיהָ רַבָּה בְרַ חֲנָה בְרַ אַחְוָה דְּלָאוּ בְרַ אִ

במקום יחיד מומחה קיימי ואפי' שנים גמי דיני את האדם בעל כרס
היו צ"ד חלוק והא דתמן (לקמן דף עב.) זה בורר לו אחד חוה בורר לו א'
זה אלא לפני זה אבל אם אמר שלא יצא כלל לצ"ד או אם א) הוה
בגון אלא דרינ' ממונות ביחיד. והא דתמן במסכת אבות (פ"ד)
שלא יטעה ולא דלמך בגון אלא כו' היינו כלומר יכול לדון ולא
ש"מ. פירש בקונטרס ואי לא בגון דלמך לא היי' דייטת לו דין מורה וקל
עשו ושלם מציתו כדמוכח לקמן (דף ו.) דפריך לרבי אצבו מן את א'
ואם היה מומחה (י) לרביס פטור לכן נראה ואי לא דלא קבלון עלייהו
בפרק מקום שנהגו (פסחים דף נא. וס.) אבל א' מצבל לא"י כיון דלאן כיפי'
דבני א"י חכימי טפי (י) דלוריא דלא"י מחכים כדלמך באר דאיקרו מחו
בין הפקר עדיפי בני צבל דאיקרו שצט שרודין את העם צמקן א'
צירושלמי: **רבה** בר חנה. גרסינן דאי רבה בר בר חנה א"כ היה
ר' חייה היה דללקמן אבל רבה צ"ב חנה דבבבלי הש"ס היה צימ' ר'
ולא יתכן כדלמך בהמוכר את הספינה (צ"ב דף עז.) כל בר חנה סיכס'
נעל רשות מרב דמי שיש לו רשות יכול ליתן רשות כענין שמאניו (לקמן)
למדין דיי' נקסות דלמדימין (ס.) ברם זכור ואלו האיש לטוב שאלמלא
רבה בר חנה ובר שמא צעירו לר' רבי היה וצעירו לא היה רשאי אדם

ממהדורת וגשל, באדיבות הוצאת וגשל. כל הזכויות שמורות.

במים הן אפילו יחידי
הן דיני ממונות ביחדי
אנא הן דיני ממונות
כגון אנא דגמירנא
תא אבל לא נקיט
או דילמא אע"ג דלא

בא ת"ש דמר זוטרא
עיה אתא לקמיה דרב
עליהו לא תשלם ואי
אנקוט רשותא דיניה
אי מאן דבעי למידן
למיפטרא לישקול
אזכר אמר שמואל
ישלם לרבא הפשוטא

שם מיהודה יאלו ראשי
את ישראל בשבט
בני בניו של הלל
מהם להכא מאי
דינא וטעה אתא
אי קיבולך עלייהו לא
והא רבה בר חנה
מ' מהתם להכא לא
רבה בר רב הונא כי
יש גלותא ארשר לאו
נקיסנא רשותא
ורב מר' חיאי
נולמא הוא דאזכר

מלך יצחק ויהודה ואלקם
מומוחה לרצים בו. אפי"ג דהאי
 מומחה לרצים היינו
 גמירנא וסביננא כדמסקין מ"מ הא
 דקאמר וקלן צוז דורר (דף גכ.) לעולם
 פוסל ומוחק עד שקבל עליו צפני
 צ"ד שמומחה לרצים אלז דניצינ
 גמיר וסבינר כ' חייא ורז נחמן דהתם
 צ"ד קאמר ויבין שזס ג' אפי"ג סתם
 צני אלס מומחין לרצים אלז יחידר
 חשיב מומחה לרצים עד דלמיר
 וסבינר: דן אפי"ג יחידר. ויכול לטוק
 את האלס צעל כרוח דאי דקצצליה
 עילוייה אפי"ג שאינו מומחה נמי וממאן
 דסתם ג' ויכולין לדון את האלס צעל
 כרוח בשאינו רואה לצל צ"ד דהא ג' ע

אלא דאיקרו בית דין חנוף דאי דקדבלו עלייהו מיירי שמואל אמאי
 משמע למדעמו אין בעל כרחו לא הני מיני כשאומר לא אדון לפני
 ויה ואינו רוצה לדון כלל בעירו ופלין אותו ודינן אותו בעל כרחו:
 (א) תל דא דן יחיד שפין דן יחיד אלא אחד הקב"ה עלה עובד קמ"ל
 דאם כן אי נמי רגלי הדיין אלא לחוש שמה טעם: **וא"ל** יד
 ידעו דן מאי דייק מהכא דהא אפילו לא גמיר וסביר נמי מה שעשה
 אין ומוקי לה דקדבלה עליוהי ובשאינו מומחה איירי דהא קמני ספא
 לל: **דהבא** שבב והתם בחוקק. משמע דשטט עדיף ודא דאמר
 לכו עבדין כותביהו " ואומר רבינו תם ד"ה במילתא דאיסור והיתר
 שם למדמין תורה דברים אלה מנעין הפסקת ממון ל"פטר דהפסק דבר
 יו טעמא שחור דרשא גבול מוצרים ושיא עמאל נקבות דאמר
 דנו של חנה והכא משמע דבן אחיו של ר' חיאל היה וחנה אחיו של
 יוחנן ובן בנו של חנה להכי קאמר דר בר ו"מ דשם אביו דר חנה
דבריהם ראשון מאבא מרי ואבא מרי מרב. וי"ב ליה רשות מרי
 (א) לענין דניי קנסות דמי שהוא סמוך יכול לסמוך וי"ב ליה רשות
 דבעל דניי קנסות ואש"פ שהדיק דרי חיאל ליטול רשות מרבי צבייל
 דן רשות אלא דרי אבא אין צבאל לומר דרבה דר הונא היה צימי דרי:

ח א מ״י פ״ה מוה״ל
 סנהדרין הלכה ח
 מג עשין ח מוש״ע ח״מ
 ומן ג סעיף ז ועין
 בזה״ל:
ב מ״י שס פ״ו הלכה ז
 סמג שס מוש״ע ח״מ
 ס״י כה סעיף ז:
ג מ״י שס ופ״ה שס
 סמג שס מוש״ע ח״מ
 סימן ג סעיף ז:
ד מ״י שס פ״ו הל״ ז
 סמג שס מוש״ע ח״מ
 סימן כה סעיף ז:
ה מ״י שס פ״ד הלכה
 יד:

הלכה א:

וְאֵם וְהוּא מוֹמֵחַ
יִבְרָכְךָ כֹּה אֶפְרַיִם יְחִיד
יִבְרָכְךָ לְמִוְמוֹחַ לֹא יוֹד
לֵב לֹא בָרַךְ כְּחֹמֶן בָּרֶךְ
כִּנּוּן כְּנָן כְּנָן דְּרִיבֵנָה
עֵי מִמּוֹת בִּיחִידִי וְכֵן
יִי חִימִי מִיבְעִילֵן לֹא
נִדְּמוּ דְּגִמְרֵינָה וְסִכְרֵנָה
יִשְׁתָּה שְׁתָּה יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה
כִּנּוּן דְּגִמְרֵינָה וְסִכְרֵנָה
לֵב בָּרֵךְ לִקְשֵׁטָה שְׁתָּה
יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה
לֵב בָּרֵךְ לִקְשֵׁטָה שְׁתָּה
יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה
יִבְרָכְךָ כֹּה אֶפְרַיִם יְחִיד
יִבְרָכְךָ לְמִוְמוֹחַ לֹא יוֹד
לֵב לֹא בָרַךְ כְּחֹמֶן בָּרֶךְ
כִּנּוּן כְּנָן כְּנָן דְּרִיבֵנָה
עֵי מִמּוֹת בִּיחִידִי וְכֵן
יִי חִימִי מִיבְעִילֵן לֹא
נִדְּמוּ דְּגִמְרֵינָה וְסִכְרֵנָה
יִשְׁתָּה שְׁתָּה יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה
כִּנּוּן דְּגִמְרֵינָה וְסִכְרֵנָה
לֵב בָּרֵךְ לִקְשֵׁטָה שְׁתָּה
יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה
לֵב בָּרֵךְ לִקְשֵׁטָה שְׁתָּה
יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה יִשְׁתָּה

[illegible]

מסורת הש"ס

(א) לעיל ב: לקמן פו:
(ב) נפי' חסופות כסודות
כח: ד"ה דן את הדין,
(ג) ב"ק ק. ודף קיז: לקמן
לג: כבודות כח: ד' [לקמן]
לג: ע"ש כבודות פד: ק.
(ד) [ג'ל רב אפי וביה
לקמן], ו [לקמן לג].
(ה) כ"א צ"ע, (ח) [נספחת
פ"א], (ט) ד"ה מדלורייתא,
(י) ד"ה ד"ה, (יג) ד"ה ואם,
ד' צ"ל רבה.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מקשינן וכו'
פסרה לדין ומנחם:

מוסף רש"י

שנים שדנו לדברי הכל
אין דיינים דין. דפליגי
בפסיה ואשמעין ר' אבהו
בדיון כולו מודו דבעינן ג'
(דע"ל ב.). טעה בדבר
משנה חזרה. שטעמו
מאי נכחי המשה אין דיו
דין לגמרי וחזר (קטן ג.)
דין הטועה בדבר המשה
שלא עשה כמשה חזר, ולא
אחריו מה שעשה עשו
יכול מביטו אלא בטועה
בשיקול הדעת (כתובות פ.).

גברא אנברא. רבי אבהו אדשמואל שמואל סבר פליגי רבנן עליה
דרבנן שמעון בן גמליאל: דן אס דדין. במומחה ליכא למימר
מדקמני ספא אס היה מומחה לב"ד: דן אס דדין. יחיד משמע:
ומשלם מניסו. בפירקין דלקמן (דף לג.)
מדקמני מה שעשה עשו אלמא דיינה
דינא דאי לא דינא ליסדר: דין סורה.
וכיון דטעה לאו דין תורה דן: **בדבר**
משנה. שמשה מפורשת שטעה בה:
חזור. מחזיר את הדין ואינו משלם
מניסו דכיון דדבר מפורש הוא אין
דינו דין: וסוגיא דענמא. הילוך
דינא כחד מינייהו ואלו איהו ועבד
כאייד הלכך דיינה לא הדך וכיון דלא
אימנר הלכתא לא כמר ולא כמר
האי בעל דין דנקט לא בעי לשלומי
דאמר ליה פסקת לי לדינאי ומינהו
איהו בעי שלומי כיון דסוגיא דענמא
כאייד: **לימא כתנאי.** הא דאמרין
דשמואל ור' אבהו פליגי: **צ"ע.**
פסרה: סכורה. רבנן אמוראי בני
הישיבה ובעו למימר מהכא דדשמואל
ורבי אבהו פליגי: **דעול ענמא.** רבנן
ורבי מאיר: **מקשינן פסרה לדין.**
דכתיב (שמואל ב ח) משפט וזקקה
ואמרין לקמן [ע"ז] דזוהי צ"ע אלמא
דאיתקוש למשפט: **תנא כתנאי.**
פליגי בפסרה ר"מ סבר בשלשה רבן
שמעון בן גמליאל סבר לעיל (דף ה:)
בשנים ורבנן דפליגי אדרכי מאיר
סברי ביחיד: **מאן דאמר פלי אפילו**
בחד. מכשר דכיון דלא מקשינן ליה
לדין מה לי תרי מה לי חד: **פיסגי**
בפרי וליקני מיניה. דכיון דקנו מיניה
למה לי בית דין לא תהא אלא מתנה
בענמא ומדעתו והיא מתקיימת אלא
להכי צענין תלתא ליפות כח
בית דין דאף על גב דלא קנו מיניה
לא ניהדרו: **והנכחא פסרה לריכה**
קנין. ואפילו נעשית בשלשה:
נגמר

דעתך צריכה קנין למ"ד צריכה תלתא ל"ל תסגי בתרי וליקני מיניה והלכתא
פסרה צריכה קנין תנו רבנן כ"שם שהדין בשלשה כך ביצוע בשלשה
נגמר

למידע צ"ע דאיתקש שלום למשפט דאס כן הוי מנזיה לצ"ע דשלוש נמי מנזיה הוה: **לא רב"ע ב'.** תימה דלא קאמר לשמואל
ודאי תנאי הוה לרבי אבהו מי לימא תנאי היא דכי האי גוונא אורחא דה"ס בכל דוכתא:

תיסגי בתרי וליקני מיניה. אע"ג דמפרש צירושלמי טעמא דר' מאיר משום דפסרה נמי לריכה הכרע דעת מ"מ מתוך דברי ר"מ
משמע דתרי נמי שעשו פסרה כמו שהיו רגילין שלשה לעשות לא עשו ולא כלום ובעלי דינין יכולין לחזור בהן:

והלכתא פסרה צריכה קנין. והא דלא סגי בתרי משום דהוי כמו קנין בטעות דלא בקיאי בפסרה שפיר: **צריכה קנין.** אס
נפרש דקנין של פסרה עושין קודם הפסרה וקוין זה מזה לעשות כמו שיאמרו הדיינים הן לשלם הן למחול אין
לדקדק מכאן דבענמא מחילה לריכה קנין דמה שצריך הכא קנין על המחילה משום דאי לא הוי קנין הוי כמו מחילה בטעות שלא
היה יודע שיאמרו למחול כל כך ואף על גב דהשתא דאיכא קנין הוי כמו קנין בטעות מיהו אלימא מילתא טפי בקנין מכלל קנין
ואפילו אס נפרש שהקנין הוה לאחר הפסרה אכתי אין ראייה מכלל דמאי למימר דהקנין על אותו שיש לו לאחר לדקדק אלא
להאי דמחיל אין צריך קנין ומיהו בהלכות גדולות פירש בהלכות דינין דלריך קנין על המחילה אף על פי שעושין הקנין אחר הפסרה
ומכל מקום אין ללמוד מכאן על שאר מחילה שהיא לריכה קנין דמחילה שעל ידי פסרה אף על פי שידע מה מוחל דומה למחילה
בטעות לפי ששמואל על פי ענמא של דיינין שהשיאו אותו למחול לפיכך צריך לאלם הדבר ע"י קנין ונראה להציא ראייה דמחילה
אינה לריכה קנין מהא דאמר בפרק המקבץ (ב"מ דף קיז. וס) גבי שכיר המחזה אכל חנווני ואכל שולחני אינו עוזר עליו ופליגי
התם רב שטא אמר אינו חוזר עליו (רבא) אמר חוזר דמשמע דאיכא קנין איירי דאי בקנין מאי טעמא דמאן דאמר חוזר אלא
כלל קנין פליגי בהכי דמר סבר כשהמחזה לא לגמרי פטור לבעל הבית שלא יחזור עליו ומר סבר לגמרי פטור אלמא מחילה לא לריכה
קנין ועוד ראייה דפריך בפ"ק דקדושין (דף טו.) גבי עבד עברי קונה עמנו בשטר למה לי שטר למה לי שטר אלא תרי זיל וכלל קנין
איירי דאי בקנין מאי משי עבד עברי גופו קניו אכתי תקשה לן שטר למ"ל ויפקירו לשמואל דאמר המפקיר עבדו יא לא להיות ואין צריך
גט שחרור אלא על כרחך לא פריך אלא מלשון הכתוב בשטר כלומר למה לי שטר אותו לשון עמנו ככותב בשטר הרי את לענאך יאמר
לו בעל פה עוד ראייה מהא דתנן בסוף הגושא (כתובות דף קד.) שאם שהתם כ"ה שנים ולא תבעה כתובתה ממסתמא מחלה וכלל קנין
איירי כדמוכח מבוזא דהממיה דרבי חיאי ומטעמא חטיין והודה לו בשעורים דפטור אף בשעורים דמורה הוי כזו אין ראייה והתם
על כרחך לאו משום דאמרין מדלל תבע להו סתמא אחלינהו הוי פטור אלא היינו טעמא מדלל תבע שעורים מודה הוה דלא מיחייב
ליה שעורים מדפריך עלה בסוף המניח (ב"ק דף לה: וס) מהא דתנן הוי הנחקן שנים כו' הנחק אומר גדול הזיק את הגדול ומזיק אומר לא כי
אלא קטן הזיק את הגדול וגדול הזיק את הקטן ומסיק דאפילו כדאמר מוסיק ליה ליה והתם אי אפשר להיות הטעם כלל משום מחילה שהרי
הוא עומד וזוהו ומבכור שנטל חלק כפשוטו דאמר ויתר (ב"ב דף קסו.) אין לדקדק נמי כלל מכאן חזר רבינו יצחק בר' מרדכי שהיה רגיל
לפרש

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין ו.

ובי תימא פליגי רבנן ע"יה ב'. למאי דפי' בקונטרס לעיל (דף ג.)
דמאן דדריש נזק משפט לאכשורי חד לית ליה עירוב פרשיות
תימא מאי קאמר וכו' הא ודאי פליגי עליה מאן דלית ליה עירוב
פרשיות ומאי קאמר נמי ר' אבהו שנים שדנו ל"ה אין דייניהן דין
אין זה ד"ה דהא איכא דלית ליה

עירוב פרשיות דסבירא ליה דייניהם
דין על כן נראה כדפרי' לעיל (ס) **ד**
דהאי דרשה דנזק משפט אפילו
למאן דלית ליה עירוב פרשיות והשתא
שמואל ורבי אבהו פליגי אליבא
דמאן דלית ליה עירוב פרשיות וד"ה

דקאמר רבי אבהו ה"ק ל"ה דלית
לכו עירוב פרשיות שנים שדנו אין
דייניהם דין אי נמי כדפירש לעיל
(דף ב:) **דלפ"י** למאן דלית ליה עירוב
פרשיות קסבר ר' אבהו שנים שדנו
אין דייניהם דין ממשפט אחד וצרייתא
לעיל דאס היה מומחה לרביס דן
אפילו יחיד סברה נמי שפיר דאין

דייניהן דין כדפירש לעיל (דף ה.)
ביצוע ב'. אע"ג דמקשי פסרה
לדין לאו לכל דבר מקשינן
דדיין אוליין בחד רוצא אס שנים
אומרים וכו' ואחד אומר חייב או
איפכא ובפסרה לא אוליין בחד רוצא
עד שיקיימו שלשמן לדעת אחד
כדאמר בפ' בתרא דמסכת ע"י (עב.)
כדשיימי צי תלתא אפי' תרי מגו תלתא
כדאמר צי תלתא עד דאמר צי תלתא:
דבולאי עלמא מקשינן פשרה דאין.

פי' דכ"ע ר' מאיר וסוכמי
אזל רש"ג לעיל ודאי לא מקיש:
מקשינן פשרה לדין. פירש
בקונטרס מדכתיב
(שמואל ב ח) ויהי דוד עושה משפט
ולדקדק וגו' ומימיה דהא תניא לקמן
כסם שהדין בג' כך הפסרה בג'
משמע דמקיש פשרה (א) ומוכח לקמן
דההוא תנא אית ליה דרשות לצ"ע
ורבי יהושע על קרחה סבר מנזיה
אלמא לא דיש ט"ק משפט ודקדק
לענין צ"ע דאי מקרי דאס אס כן
הוה מנזיה ומההוא קרא נמי דכתיב

(וכיה ח) אמת ומשפט שלום ליכא
לא רב"ע ב'. תימה דלא קאמר לשמואל
ודאי תנאי הוה לרבי אבהו מי לימא תנאי היא דכי האי גוונא אורחא דה"ס בכל דוכתא:
תיסגי בתרי וליקני מיניה. אע"ג דמפרש צירושלמי טעמא דר' מאיר משום דפסרה נמי לריכה הכרע דעת מ"מ מתוך דברי ר"מ
משמע דתרי נמי שעשו פסרה כמו שהיו רגילין שלשה לעשות לא עשו ולא כלום ובעלי דינין יכולין לחזור בהן:
והלכתא פשרה צריכה קנין. והא דלא סגי בתרי משום דהוי כמו קנין בטעות דלא בקיאי בפסרה שפיר: **צריכה קנין.** אס
נפרש דקנין של פשרה עושין קודם הפסרה וקוין זה מזה לעשות כמו שיאמרו הדיינים הן לשלם הן למחול אין
לדקדק מכאן דבענמא מחילה לריכה קנין דמה שצריך הכא קנין על המחילה משום דאי לא הוי קנין הוי כמו מחילה בטעות שלא
היה יודע שיאמרו למחול כל כך ואף על גב דהשתא דאיכא קנין הוי כמו קנין בטעות מיהו אלימא מילתא טפי בקנין מכלל קנין
ואפילו אס נפרש שהקנין הוה לאחר הפסרה אכתי אין ראייה מכלל דמאי למימר דהקנין על אותו שיש לו לאחר לדקדק אלא
להאי דמחיל אין צריך קנין ומיהו בהלכות גדולות פירש בהלכות דינין דלריך קנין על המחילה אף על פי שעושין הקנין אחר הפסרה
ומכל מקום אין ללמוד מכאן על שאר מחילה שהיא לריכה קנין דמחילה שעל ידי פסרה אף על פי שידע מה מוחל דומה למחילה
בטעות לפי ששמואל על פי ענמא של דיינין שהשיאו אותו למחול לפיכך צריך לאלם הדבר ע"י קנין ונראה להציא ראייה דמחילה
אינה לריכה קנין מהא דאמר בפרק המקבץ (ב"מ דף קיז. וס) גבי שכיר המחזה אכל חנווני ואכל שולחני אינו עוזר עליו ופליגי
התם רב שטא אמר אינו חוזר עליו (רבא) אמר חוזר דמשמע דאיכא קנין איירי דאי בקנין מאי טעמא דמאן דאמר חוזר אלא
כלל קנין פליגי בהכי דמר סבר כשהמחזה לא לגמרי פטור לבעל הבית שלא יחזור עליו ומר סבר לגמרי פטור אלמא מחילה לא לריכה
קנין ועוד ראייה דפריך בפ"ק דקדושין (דף טו.) גבי עבד עברי קונה עמנו בשטר למה לי שטר למה לי שטר אלא תרי זיל וכלל קנין
איירי דאי בקנין מאי משי עבד עברי גופו קניו אכתי תקשה לן שטר למ"ל ויפקירו לשמואל דאמר המפקיר עבדו יא לא להיות ואין צריך
גט שחרור אלא על כרחך לא פריך אלא מלשון הכתוב בשטר כלומר למה לי שטר אותו לשון עמנו ככותב בשטר הרי את לענאך יאמר
לו בעל פה עוד ראייה מהא דתנן בסוף הגושא (כתובות דף קד.) שאם שהתם כ"ה שנים ולא תבעה כתובתה ממסתמא מחלה וכלל קנין
איירי כדמוכח מבוזא דהממיה דרבי חיאי ומטעמא חטיין והודה לו בשעורים דפטור אף בשעורים דמורה הוי כזו אין ראייה והתם
על כרחך לאו משום דאמרין מדלל תבע להו סתמא אחלינהו הוי פטור אלא היינו טעמא מדלל תבע שעורים מודה הוה דלא מיחייב
ליה שעורים מדפריך עלה בסוף המניח (ב"ק דף לה: וס) מהא דתנן הוי הנחקן שנים כו' הנחק אומר גדול הזיק את הגדול ומזיק אומר לא כי
אלא קטן הזיק את הגדול וגדול הזיק את הקטן ומסיק דאפילו כדאמר מוסיק ליה ליה והתם אי אפשר להיות הטעם כלל משום מחילה שהרי
הוא עומד וזוהו ומבכור שנטל חלק כפשוטו דאמר ויתר (ב"ב דף קסו.) אין לדקדק נמי כלל מכאן חזר רבינו יצחק בר' מרדכי שהיה רגיל
לפרש

למידע צ"ע דאיתקש שלום למשפט דאס כן הוי מנזיה לצ"ע דשלוש נמי מנזיה הוה: **לא רב"ע ב'.** תימה דלא קאמר לשמואל
ודאי תנאי הוה לרבי אבהו מי לימא תנאי היא דכי האי גוונא אורחא דה"ס בכל דוכתא:

תיסגי בתרי וליקני מיניה. אע"ג דמפרש צירושלמי טעמא דר' מאיר משום דפסרה נמי לריכה הכרע דעת מ"מ מתוך דברי ר"מ
משמע דתרי נמי שעשו פסרה כמו שהיו רגילין שלשה לעשות לא עשו ולא כלום ובעלי דינין יכולין לחזור בהן:

והלכתא פשרה צריכה קנין. והא דלא סגי בתרי משום דהוי כמו קנין בטעות דלא בקיאי בפסרה שפיר: **צריכה קנין.** אס
נפרש דקנין של פשרה עושין קודם הפסרה וקוין זה מזה לעשות כמו שיאמרו הדיינים הן לשלם הן למחול אין
לדקדק מכאן דבענמא מחילה לריכה קנין דמה שצריך הכא קנין על המחילה משום דאי לא הוי קנין הוי כמו מחילה בטעות שלא
היה יודע שיאמרו למחול כל כך ואף על גב דהשתא דאיכא קנין הוי כמו קנין בטעות מיהו אלימא מילתא טפי בקנין מכלל קנין
ואפילו אס נפרש שהקנין הוה לאחר הפסרה אכתי אין ראייה מכלל דמאי למימר דהקנין על אותו שיש לו לאחר לדקדק אלא
להאי דמחיל אין צריך קנין ומיהו בהלכות גדולות פירש בהלכות דינין דלריך קנין על המחילה אף על פי שעושין הקנין אחר הפסרה
ומכל מקום אין ללמוד מכאן על שאר מחילה שהיא לריכה קנין דמחילה שעל ידי פסרה אף על פי שידע מה מוחל דומה למחילה
בטעות לפי ששמואל על פי ענמא של דיינין שהשיאו אותו למחול לפיכך צריך לאלם הדבר ע"י קנין ונראה להציא ראייה דמחילה
אינה לריכה קנין מהא דאמר בפרק המקבץ (ב"מ דף קיז. וס) גבי שכיר המחזה אכל חנווני ואכל שולחני אינו עוזר עליו ופליגי
התם רב שטא אמר אינו חוזר עליו (רבא) אמר חוזר דמשמע דאיכא קנין איירי דאי בקנין מאי טעמא דמאן דאמר חוזר אלא
כלל קנין פליגי בהכי דמר סבר כשהמחזה לא לגמרי פטור לבעל הבית שלא יחזור עליו ומר סבר לגמרי פטור אלמא מחילה לא לריכה
קנין ועוד ראייה דפריך בפ"ק דקדושין (דף טו.) גבי עבד עברי קונה עמנו בשטר למה לי שטר למה לי שטר אלא תרי זיל וכלל קנין
איירי דאי בקנין מאי משי עבד עברי גופו קניו אכתי תקשה לן שטר למ"ל ויפקירו לשמואל דאמר המפקיר עבדו יא לא להיות ואין צריך
גט שחרור אלא על כרחך לא פריך אלא מלשון הכתוב בשטר כלומר למה לי שטר אותו לשון עמנו ככותב בשטר הרי את לענאך יאמר
לו בעל פה עוד ראייה מהא דתנן בסוף הגושא (כתובות דף קד.) שאם שהתם כ"ה שנים ולא תבעה כתובתה ממסתמא מחלה וכלל קנין
איירי כדמוכח מבוזא דהממיה דרבי חיאי ומטעמא חטיין והודה לו בשעורים דפטור אף בשעורים דמורה הוי כזו אין ראייה והתם
על כרחך לאו משום דאמרין מדלל תבע להו סתמא אחלינהו הוי פטור אלא היינו טעמא מדלל תבע שעורים מודה הוה דלא מיחייב
ליה שעורים מדפריך עלה בסוף המניח (ב"ק דף לה: וס) מהא דתנן הוי הנחקן שנים כו' הנחק אומר גדול הזיק את הגדול ומזיק אומר לא כי
אלא קטן הזיק את הגדול וגדול הזיק את הקטן ומסיק דאפילו כדאמר מוסיק ליה ליה והתם אי אפשר להיות הטעם כלל משום מחילה שהרי
הוא עומד וזוהו ומבכור שנטל חלק כפשוטו דאמר ויתר (ב"ב דף קסו.) אין לדקדק נמי כלל מכאן חזר רבינו יצחק בר' מרדכי שהיה רגיל
לפרש

עין משפט
גר מצוה

בב א מ"י פ"ו מהל'
פסולין הלכה ג
סנה עש"ז טו"ש פ"ח
סמ"ח כ"ה פ"ג
בב ב מ"י שם הלכה א
טו"ש פ"ח פ"ה
בב ג מ"י שם הלכה ב
טו"ש פ"ח פ"ה
בב ד מ"י פ"ח מהל'
פסולין הלכה ו סנה
עש"ז טו"ש פ"ח סמ"ח
י"ט פ"ח:

רבינו חננאל

ור' אבהו פליגי עליה ואמר
לדברי הכל שנים שדנו אין
דייניהם דין ומנחם:
עליה מהא דתנן בבכורות
פ"ד (פ"ט) דן את הדין
זכה את החייב כו' ומשני
עליהו לא תשלם. ומשני
מנחם דקבלה עליהו.
ואקשינן אי הכי ישלם
מביטו הא א"ל רב לרבה
בר בר נתנא אי קבלה
עליהו לא תשלם. ומשני
כגון דאברו ליה על מנת
כן קבלינן על דייניהן לן
דין תורה: **ירושלמי** מה
שעשה עשיר מה שטעה
בשיקול הדעת וישלם
מביטו שגגתו צעמו לדין
יחיד דין תורה ותנאין אל
תני דין יחיד שאין דין
יחיד אלא א"י א"י אמי
ומנחם דין יחיד אלא
דין ר' אבהו יחיד דאין
לגרמיה א"ל תלמידו לא
כן אפילו ר' אל תני דין
יחיד שאין דין יחיד אלא
אחד. אמר לון כיון דתנן
(ר') יחיד יחיד דאין לגרמי
ואינון אחיין כמאן
שקבלונו עליהן דמי. ותנן
במה דברים אמורים בזמן
שלא קבלם אבל קבלם
עליהו דן אפילו יחיד
ואסיקנא טעה בדבר משנה
חזר הדין בשיקול הדעת
כגון דאשכח פלוגתא
דתרי תנאי או דתרי
אמוראי וסוגיא דשמעתא
כחד מינייהו פי' מקשו
ומפיקו אליבא דחד
מינייהו ואלו הוא ופסק
דינא כאידך דלא סוגיא
דשמעתא כחתייהו
טועה בשיקול הדעת ומה
שעשה עשיר וישלם
מביטו: **ירושלמי**
בכתובות פרק הכותב
לאשתו (ס"ג) דין ודברים
אין לי בנכסין הכל מודי
שאם טעה בשיקול הדעת
שאין חזרונו טעה בדבר
תורה מחזירין מה פליגי
בטעות משנה ר' יוחנן
אמר טעות משנה שיקול
הדעת. ריש לקיש אמר
טעות משנה דבר תורה
היא טעות משנה היא
טעות זקנים (תורה היא
טעות משנה היא טעות
זקנים) תלתא תנאי פליגי
בפסרה חד רש"בא דתני
פשרה בשנים. שני ר'
מאיר פליגי חכמים
החולקים עמו דתני
ביצוע בשלשה דברי ר"מ
וחכ"א פשרה ביחיד

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

את הדין וזיכה את הזכאי
לתלמיד היושב בפני רבו
(וידעו) ויהיו העדים יודעים
הם דנים ולפני מי הם דנים
תשפוטו כי אם לה' ושמו

עין משפט
נר מצוה

ב' ג מיי' פ"ג מהלכות
 תשובה הלכה ה':
 ב' ד ה ו מיי' פכ"ג
 מהלכות סנהדרין הל'
 ח ט קמג עשין קז טוש"ע
 ח"מ סימן ח ס"ב:

1. וַיֵּרָא אֶהָרֶן וְיִבְנִי מִזִּבְחֹ
לִפְנֵי וַיִּקְרָא אֶהָרֶן וַיֹּאמֶר
חֹג לַיהוָה מִחָרָה: שְׁמוֹת לִבְה
2. רָאָה יי וַהֲבִיטָהּ לְמִי
עוֹלָלָתָהּ כִּי אִם תִּאֲכָלֶנָּה
נָשִׁים פְּרָעִים עַל־לִי טָפְחִים
אִם יִהְיֶה בְּמִקְדָּשׁ אֲדָבָר
כֹּהן וְנִבְיָא: אִיכָּה בְּכִי
3. פוֹטֵר מִיָּם רִאשִׁית
מִדּוֹן וְלִפְנֵי הַתְּגִלָּה הָרִיב
מִשְׁלִי יוֹד
4. כֹּה אָמַר יי עַל שְׁלֹשָׁה
פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל

- ארכבע לא אשטנען ער
מכרם בכסף צדיק ואויבן
עבור נעלם: עמוס ב'
5. כי שבע יסור צדיק
וקם ורשעים יכשלו
ברע: משלי כו כז
6. אם את הדבר הזה
תעשה און צדקה
יבטל עמו וכל כי הקם
הזה לעל ממנו ואי
שלוש: שמוח ח יב כ
7. פערצליים ידן
מקברה ובעלות ידן
9. חלה חברה: חלה י'
10. אם איש שלח אשר
נבטחי בו אוכל לחמו
הגדיל עלי עקב:
הילים מ א
9. ונתתי לך עמל
ורבתי יאמר
הכפרת אשר שני
הרביבים אשר לא אין
העזרת את לא אשר
אצוה אותך אל כי
שלוש: שמוח ח יב כ
10. והבית אשר בנה
תמך לשלח לוי שרים
אמא ארבו ושרשים
רבוה ושלשים א
קומו: מלכים א ו
11. בה אמר יי השמים
כסאי הארץ ודום רגלי
אז ית איה ובה ובעני
ואי אז מקום מנחתו:
שמוח ח א
12. כרמים תסע ועבדת
ויין אל תשתה לך
תנאר כי את האכלנו
התלעת: דברים כח לט
13. תבין כחך לתקח
אגרה בקציר מאכלה:
משלי ו
14. אור בקיץ בן משכיל
ירדק בקציר בן משה:
משלי י
15. ממוזר לאקח אלהים
נאב בעדת אל בקרב
עליו שפט:
הילים כ א
16. משע עניה מאנקת
איבונים עהה אשכח
יאמר יי אשית בשע
יפחיל: חלה י'
17. אל תגזל רב על
אור ואל תדאש
בשער: יי ד'
ריבן וקבע את קבעיה
משלי כו ככ-כד

בַּנֶּגֶד מַעֲשֵׂה הַעֲנֵל. אֶקְרָא דְמוֹרַת
אֶתָּה קָחִי כְדִמְכִיז בְּסִפִּיָּה
וּרְבִיזִים הַשִּׁיב מַעֲוֹן שִׁיחָא לָהֶם תַּחֲנֵה
כְּדִמְסִיק: **אֶתָּה** חֲדָרִי תוֹרֵה.
וְהִיא לְדֹמְרִינִן בְּפִרְקָא בְּתָה מְדִלְקִין
(שַׁמֶּה דף טו.) שְׂשׂוֹאֲלִין לוֹ נִשְׁתָּה וְנִתָּה
בְּחִמּוֹהֵהוּ וְאֶחָד"כ קִצְעַת עֵתִים לְתוֹרֵה
וְהֵתָּהם וְזִכְרָם שְׂעוֹקִים בְּחִמּוֹהֵהוּ מִיֵּירִי
כִּשְׂלָלָה שְׁלָלָה קִצְעַת עֵתִים וְהִיא וְהֵתָּה
כְּשִׂלָּה עֶסֶק כֻּלָּא חֵי נִמְי שׂוֹאֲלִים לוֹ
וְתַחֲתִילָה עַל מַשָּׁא וְתַחֲתִילָה בְּחִמּוֹהֵהוּ וּמִ"מ
יִקְצֵל דְּבִרִי תַחֲתִילָה עַל דְּבִרֵי תוֹרֵה
וְהִיא דִּרְשִׁי לִיָּה תַחֲתִילָה גִילּוּי דִּינִי
בְּתָה שְׂנִשּׁוֹ מְלִקְרָא תוֹרֵה"י:

לית דינו של אדם נידון אלא
מִדֵּר רַב הוֹנָא הָאֵי תִּיגְרָא דְּמִיָּא
וְיִשָּׁא אָמַר דְּמִי לְגֻדָּא דְּגַמְלָא
וְ"א סִימֵן: הֵהוּא דְּהוּה קָאמֵר
אָה א"ל שְׁמוּאֵל לִרְבִּי יְהוּדָה
יְיָיִי הֵהוּא דְּהוּה קָאמֵר וְאוּלַּ
יְהוּדָה קָרָא כְּתִיב יְכָה אָמַר
יְכָנִי הֵהוּא דְּהוּה קָאמֵר וְאוּלַּ
לִרְבִּי יְהוּדָה קָרָא כְּתִיב כִּי
דְּהוּה קָאמֵר וְאוּלַּ דְּהוּה מְבִי
וְ"א שְׁמוּאֵל לִרְבִּי יְהוּדָה קָרָא

ים ההוא דהוה קאמר ואזיל
יהודה קרא כתיב⁷ בעצלותם
יא⁸ דררצנצא עליה⁹ ארייה
גם איש שלומי אשר במחתי
זוה עזיזא אפותיא דספסירא
ויתין גרמדי לא סגי לן אמר
לך שם ודברתי אתך מעל
כאן עשרה¹⁰ וכתיב¹¹ והבית
ועשרים רחבו ושלשים אמה
סאי והארץ הדום רגלי איזה
דורו לישנא דכנושי הוא אמר
גור רב אחא בר יעקב אמר
אכלה רב אחא בריה דרב
אמ"ת ממו"ן ירא"ה סימן:
יכל דיין שדן דין¹² אמת
לחים נצב בעדת אל בקרב
מיתו גורם לשכינה שתסתלק
ם עתה אקום יאמר ה' וגו'
יכל דיין שנוטל מזה ונותן
שו שנאמר¹⁷ אל תגזול דל כי
בם וקבע את קובעיהם נפש
ויונתן¹⁸ לעולם יראה דיין
גיהנם פתוחה לו מתחתיו
שנאמר

”מצוה למימרא להו אי דינא בעיתו אי פשרה בעיתו היינו תנא קמא איכא בינייהו מצוה בבי יהושע בן קרח סבר מצוה ת”ק סבר רשות היינו דר”ש בן מנסיא איכא בינייהו משתשמע דבריהן ואתה יודע להיכן הדין נוטה אי אתה רשאי ליומר להן צאו ובצעו ופליגא דרבי תנחום בר חנילאי דאמר רבי תנחום בר חנילאי לא נאמר מקרא זה אלא כנגד מעשה העגל שנאמר ויורא אהרן ויבן מזבח לפניו מה ראה א”ר בנימין בר יפת א”ר אלעזר ראה חור שזבח לפניו אמר אי לא שמענא להו השתא עבדו לי כרעבדו בחור ומיקים בי ²⁶ אם ייהרג במקדש ה’ כהן וגביא ולא הוויא להו תקנתא לעולם מוטב דלעעבדו ועגל אפשר הוויא להו תקנתא בתשובה הווי טמא ³ פומור מים ראשונים מדנו מאי דרשנו

בִּיה כְּדָרֶם הַמְנוּנָא ^אדְאָמֵר רַב הַמְנוּנָא יֵאָבִי ר
עַל דְּבְרֵי תוֹרָה שְׁנֵאמֵר פּוֹטֵר מִים רֵאשִׁית מִדּוֹן
לְצִינּוּרָא דְּבִידְקָא דְּמֵיָא כִּיּוֹן דְּרוּוּחַ רוּוּחַ אֲבִי
כִּיּוֹן דָּקָם קָם: שְׁמַעִי וְשֵׁתִי שִׁבְעָה זְמִירוֹת
וְאוּיֵל טוֹבִיָּה דְּשְׁמַע וְאִדִּישׁ חֲלָפוּה בִּישְׁתִּיָּה
קֵרָא כְּתִיב פּוֹטֵר מִים רֵאשִׁית מִדּוֹן רִישׁ מֵאָדָּ
אֲתֵרְתִּי תֵּלֶת גִּבְבָּא לֹא מִקְטָל אִלֵּל שְׁמוּאֵל לֹא
ה' עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבַּעָה לֹא אֵ
שִׁב בִּירִי לְשִׁלְמָנָא וְחֲדָא לְעִבִּיד בִּישׁ אִלֵּל שְׁמִ
שִׁבְעָה יְפוּל צְדִיק וְקָם ^א(וְרִשְׁעָה יְפוּל בֹּאחַת) הֵהֵ
דִּינָא שְׁקֵל גְּלִימָא לִיזְמֵר זִמְרָה וְלִיזִיל בֹּאורְחָא
כְּתִיב ^אוְגַם כִּי הָעָם הוּא עַל מְקוֹמוֹ יֹאֵב בְּעַ
הֵיא נִימָא דִּיקְלָא שְׁפִיל אִמֵּר לִיה שְׁמוּאֵל לֹא
יִמָּךְ הַמִּקְרָה וְגו' הֵהוּא דְּהוּהָ קֶאמֵר וְאוּיֵל
לְגוֹזִיזִיָּה וְקָם אִלֵּל שְׁמוּאֵל לִרְבִּי יְהוּדָה קֵרָא כְּתִי
בּו וְגו' הֵהוּא דְּהוּהָ קֶאמֵר וְאוּיֵל כִּי רְחִימְתִּי
שְׂכִיבִן הַשְׁתָּא דְּלֹא עֲזִיזָא רְחִימְתִּין פּוֹרִיא בְּר
רַב הוּנָא קֵרָאִי כְּתִיבִי מַעֲיָקֵרָא כְּתִיב ^אוְנוֹעֵד
הַכְּפוּרֹת ^אוְתֵנִי אֲרוֹן תְּשַׁעָה וּכְפוּרֹת טַפָּח
אֲשֶׁר בְּנֵה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לֹה' שִׁשִּׁים אֲמָה אֲרִ
קוֹמָתוֹ וּלְכַסּוֹף כְּתִיב ^אכֹּה אָמַר ה' הַשָּׁמַיִם
בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְגו' מֵאִי מִשְׁמַע דְּהֵאִי לֹא
רַב נַחֲמָן אָמַר קֵרָא ^אוִיִּין לֹא תִשְׁתֶּה וְלֹא ר
מֵהֵכָא ^אתְּכִין בְּקִיָּן לַחֲמָה אֲגִרָה בְּקִצִּיר
אִיקָא אָמַר מֵהֵכָא ^אאוּגֵר בְּקִיָּן בֶּן מִשְׁכִּי
אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן
לֹאמִיתוֹ מִשְׁרָה שְׂכִינִיה בִּישְׂרָאֵל שְׁנֵאמֵר ^איֹ
אֱלֹהִים יִשְׁפּוּם וְכָל דִּיִּין שְׂאִינֵו דֵּן דִּין אֲמַת ל
מִישְׂרָאֵל שְׁנֵאמֵר ^אמִשְׁדֹּד עֲנִיִּים מֵאֲנַת אֲבִי
וְאָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּר ^א(נַחֲמָן) אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן
לֹזָה שְׁלֹא כְּדִין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל מִמֶּנּוּ
דֵּל הוּא וְאֵל תִּדְכָּא עֲנִי בִשְׁעָר כִּי ה' יִרְיֵב
וְאָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי
עֲצֻמוֹ כֵּאלִילוֹ חָרֵב מוֹנַחַת לוֹ בֵּין יִרְכּוּתֵי

[illegible]

(ה) רש"י ד"ה פוטר מים
המתחיל ופותח בקטטה
באשית מדון הוא:

תחילת דברו. ליום הקדש
מחילת חצירות שעלו מפי
מה לא עסקת חצירות
(קדושין ט:). פוטרי מור
הפוקר עול מורה, ראשי
מדרן. הוא מחילת דין
ואין שום אלא מורה, דכתיב
(ישעיהו טז) הוי כל אדם לכ
למים (קדושין ט:). ארור
תשעה. גובה, דכתיב
ואמה וחצי קוממה, ומה
בה ששה עשרים (סוכה ט:)
אל תגזול דר כי דר
הוא. כל מגולו כי מהלא
ל, בעצור שהוא לו ואין
כח לעמוד נגדו.
(משלי כב)
(כב).

אי דינא בעיתא אי פשוט
 הייבט וואך פאר עב שנתולג
 רעכט וכן שי לו שני
 לומר לארם חזק איני נוקט
 כלם שמיח יחזיק החזק
 ומצא חזקו דרופו רידי
 יכו ור' תנחום בר חימלא
 דרשתי האך קרא פשוט
 מימ ארעא מרדן במעשה
 אהרן בעל גבא ור' רי
 אהרן יכו מוכח רבי
 ראה אמר רבי אלעזר
 אחר חור וכו' לפרש
 אמר אי לא שבעת לא
 השתא טקלי נמי לרדי
 ומתקנתא בהן אם יורי
 במקדש ה' כהן וכו'
 לולא חזקתא תנחומי
 לעיל אפשר אשכריה
 במעשה העגל אפשר
 הדודי בתשובה והוא
 תקנתא וכו'. ואימנען כי
 דין שדן דין אמת לארעא
 משמר שכינה על ישראל
 שגמרא שכינה נצב בעדה
 אי וגוי ומתעלות משלם
 שכינה שגמרא
 עניים מאוקתא אביינטי
 תתא אוקא ימא' הוה
 וכל דין שנטול שמי
 מזה שלא כדון ונפש
 הוא הקב"ה גובה נפש
 ממנו שגמרא לא תגזור
 דל כי לרוב אדאומא
 וכו' יריב ריבא וכו'

המשך הנספח בעמוד הבא.

עין משפט
גר מצוה

רבינו חננאל

ודוא מחתלה כולוה י
 הדוד יתורב ואל יוני
 ורמבנשי כלהי
 ומזבחי חלה תורלא מיהא
 ורמגא וחכי אל תבע ממון
 ורמבנשי נפשות בכי
 בשלמא חלה קתני
 ורמבנשי ממון חלה בשלמי
 ורמבנשי נפשות חלה
 ורמבנשי "ושלמי"
 אפי' דא"ל דנו י יוני
 וממנות כיון דרמבנשי
 אפי' דאדברו א"ל
 אפי' ממות ופרק
 כיי' קשיא לעולא ופרק
 ורבא אמר כיון שהביא
 הפעל ערים שניות
 וממנות וכלבנות
 ממון כפל בשלמי
 ורמבנשי נפשות חלה
 ורמבנשי חלה באו
 מיתה נהרגה אל התר
 כל סחם רמי סבר אל
 חלה דמאי איה
 הנהרגה על שווייה
 ורמבנשי מיתה נהרגה
 ורמבנשי כיון שיהיה
 כל במית בדי ואל הלכין
 ורמבנשי כיי' אפי'
 ורמבנשי פשוט אל
 ורמבנשי דרב דרב אפי'

מסורת הש"ס

(א) ותוספתא פ"א ע"ש
(ב) ר"ש לר"ה (ג) שבת
ל"ח: (ד) ר"ש לר"ה
(ה) ותוספתא ר"פ"א ע"ש
(ו) לקמן פ"א ע"ש: (ז) שבת: (ח)
(ט) (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז)
(יז) (יח) (יט) (כ) (כ"א) (כ"ב)
(כ"ג) (כ"ד) (כ"ה) (כ"ו) (כ"ז)
(כ"ח) (כ"ט) (ל) (ל"א) (ל"ב)
(ל"ג) (ל"ד) (ל"ה) (ל"ו) (ל"ז)
(ל"ח) (ל"ט) (מ) (מ"א) (מ"ב)
(מ"ג) (מ"ד) (מ"ה) (מ"ו) (מ"ז)
(מ"ח) (מ"ט) (נ) (נ"א) (נ"ב)
(נ"ג) (נ"ד) (נ"ה) (נ"ו) (נ"ז)
(נ"ח) (נ"ט) (ס) (ס"א) (ס"ב)
(ס"ג) (ס"ד) (ס"ה) (ס"ו) (ס"ז)
(ס"ח) (ס"ט) (ע) (ע"א) (ע"ב)
(ע"ג) (ע"ד) (ע"ה) (ע"ו) (ע"ז)
(ע"ח) (ע"ט) (פ) (פ"א) (פ"ב)
(פ"ג) (פ"ד) (פ"ה) (פ"ו) (פ"ז)
(פ"ח) (פ"ט) (צ) (צ"א) (צ"ב)
(צ"ג) (צ"ד) (צ"ה) (צ"ו) (צ"ז)
(צ"ח) (צ"ט) (ק) (ק"א) (ק"ב)
(ק"ג) (ק"ד) (ק"ה) (ק"ו) (ק"ז)
(ק"ח) (ק"ט) (ק"י) (ק"יא) (ק"יב)
(ק"יג) (ק"יד) (ק"טו) (ק"טז)
(ק"יז) (ק"יח) (ק"יט) (ק"כ)
(ק"כ"א) (ק"כ"ב) (ק"כ"ג) (ק"כ"ד)
(ק"כ"ה) (ק"כ"ו) (ק"כ"ז) (ק"כ"ח)
(ק"כ"ט) (ק"ל) (ק"ל"א) (ק"ל"ב)
(ק"ל"ג) (ק"ל"ד) (ק"ל"ה) (ק"ל"ו)
(ק"ל"ז) (ק"ל"ח) (ק"ל"ט) (ק"מ)
(ק"מ"א) (ק"מ"ב) (ק"מ"ג) (ק"מ"ד)
(ק"מ"ה) (ק"מ"ו) (ק"מ"ז) (ק"מ"ח)
(ק"מ"ט) (ק"נ) (ק"נ"א) (ק"נ"ב)
(ק"נ"ג) (ק"נ"ד) (ק"נ"ה) (ק"נ"ו)
(ק"נ"ז) (ק"נ"ח) (ק"נ"ט) (ק"ס)
(ק"ס"א) (ק"ס"ב) (ק"ס"ג) (ק"ס"ד)
(ק"ס"ה) (ק"ס"ו) (ק"ס"ז) (ק"ס"ח)
(ק"ס"ט) (ק"ע) (ק"ע"א) (ק"ע"ב)
(ק"ע"ג) (ק"ע"ד) (ק"ע"ה) (ק"ע"ו)
(ק"ע"ז) (ק"ע"ח) (ק"ע"ט) (ק"פ)
(ק"פ"א) (ק"פ"ב) (ק"פ"ג) (ק"פ"ד)
(ק"פ"ה) (ק"פ"ו) (ק"פ"ז) (ק"פ"ח)
(ק"פ"ט) (ק"צ) (ק"צ"א) (ק"צ"ב)
(ק"צ"ג) (ק"צ"ד) (ק"צ"ה) (ק"צ"ו)
(ק"צ"ז) (ק"צ"ח) (ק"צ"ט) (ק"ר)
(ק"ר"א) (ק"ר"ב) (ק"ר"ג) (ק"ר"ד)
(ק"ר"ה) (ק"ר"ו) (ק"ר"ז) (ק"ר"ח)
(ק"ר"ט) (ק"ר"י) (ק"ר"יא) (ק"ר"יב)
(ק"ר"יג) (ק"ר"יד) (ק"ר"טו) (ק"ר"טז)
(ק"ר"יז) (ק"ר"יח) (ק"ר"יט) (ק"ר"כ)
(ק"ר"כ"א) (ק"ר"כ"ב) (ק"ר"כ"ג) (ק"ר"כ"ד)
(ק"ר"כ"ה) (ק"ר"כ"ו) (ק"ר"כ"ז) (ק"ר"כ"ח)
(ק"ר"כ"ט) (ק"ר"ל) (ק"ר"ל"א) (ק"ר"ל"ב)
(ק"ר"ל"ג) (ק"ר"ל"ד) (ק"ר"ל"ה) (ק"ר"ל"ו)
(ק"ר"ל"ז) (ק"ר"ל"ח) (ק"ר"ל"ט) (ק"ר"מ)
(ק"ר"מ"א) (ק"ר"מ"ב) (ק"ר"מ"ג) (ק"ר"מ"ד)
(ק"ר"מ"ה) (ק"ר"מ"ו) (ק"ר"מ"ז) (ק"ר"מ"ח)
(ק"ר"מ"ט) (ק"ר"נ) (ק"ר"נ"א) (ק"ר"נ"ב)
(ק"ר"נ"ג) (ק"ר"נ"ד) (ק"ר"נ"ה) (ק"ר"נ"ו)
(ק"ר"נ"ז) (ק"ר"נ"ח) (ק"ר"נ"ט) (ק"ר"ס)
(ק"ר"ס"א) (ק"ר"ס"ב) (ק"ר"ס"ג) (ק"ר"ס"ד)
(ק"ר"ס"ה) (ק"ר"ס"ו) (ק"ר"ס"ז) (ק"ר"ס"ח)
(ק"ר"ס"ט) (ק"ר"ע) (ק"ר"ע"א) (ק"ר"ע"ב)
(ק"ר"ע"ג) (ק"ר"ע"ד) (ק"ר"ע"ה) (ק"ר"ע"ו)
(ק"ר"ע"ז) (ק"ר"ע"ח) (ק"ר"ע"ט) (ק"ר"פ)
(ק"ר"פ"א) (ק"ר"פ"ב) (ק"ר"פ"ג) (ק"ר"פ"ד)
(ק"ר"פ"ה) (ק"ר"פ"ו) (ק"ר"פ"ז) (ק"ר"פ"ח)
(ק"ר"פ"ט) (ק"ר"צ) (ק"ר"צ"א) (ק"ר"צ"ב)
(ק"ר"צ"ג) (ק"ר"צ"ד) (ק"ר"צ"ה) (ק"ר"צ"ו)
(ק"ר"צ"ז) (ק"ר"צ"ח) (ק"ר"צ"ט) (ק"ר"ר)
(ק"ר"ר"א) (ק"ר"ר"ב) (ק"ר"ר"ג) (ק"ר"ר"ד)
(ק"ר"ר"ה) (ק"ר"ר"ו) (ק"ר"ר"ז) (ק"ר"ר"ח)
(ק"ר"ר"ט) (ק"ר"ר"י) (ק"ר"ר"יא) (ק"ר"ר"יב)
(ק"ר"ר"יג) (ק"ר"ר"יד) (ק"ר"ר"טו) (ק"ר"ר"טז)
(ק"ר"ר"יז) (ק"ר"ר"יח) (ק"ר"ר"יט) (ק"ר"ר"כ)
(ק"ר"ר"כ"א) (ק"ר"ר"כ"ב) (ק"ר"ר"כ"ג) (ק"ר"ר"כ"ד)
(ק"ר"ר"כ"ה) (ק"ר"ר"כ"ו) (ק"ר"ר"כ"ז) (ק"ר"ר"כ"ח)
(ק"ר"ר"כ"ט) (ק"ר"ר"ל) (ק"ר"ר"ל"א) (ק"ר"ר"ל"ב)
(ק"ר"ר"ל"ג) (ק"ר"ר"ל"ד) (ק"ר"ר"ל"ה) (ק"ר"ר"ל"ו)
(ק"ר"ר"ל"ז) (ק"ר"ר"ל"ח) (ק"ר"ר"ל"ט) (ק"ר"ר"מ)
(ק"ר"ר"מ"א) (ק"ר"ר"מ"ב) (ק"ר"ר"מ"ג) (ק"ר"ר"מ"ד)
(ק"ר"ר"מ"ה) (ק"ר"ר"מ"ו) (ק"ר"ר"מ"ז) (ק"ר"ר"מ"ח)
(ק"ר"ר"מ"ט) (ק"ר"ר"נ) (ק"ר"ר"נ"א) (ק"ר"ר"נ"ב)
(ק"ר"ר"נ"ג) (ק"ר"ר"נ"ד) (ק"ר"ר"נ"ה) (ק"ר"ר"נ"ו)
(ק"ר"ר"נ"ז) (ק"ר"ר"נ"ח) (ק"ר"ר"נ"ט) (ק"ר"ר"ס)
(ק"ר"ר"ס"א) (ק"ר"ר"ס"ב) (ק"ר"ר"ס"ג) (ק"ר"ר"ס"ד)
(ק"ר"ר"ס"ה) (ק"ר"ר"ס"ו) (ק"ר"ר"ס"ז) (ק"ר"ר"ס"ח)
(ק"ר"ר"ס"ט) (ק"ר"ר"ע) (ק"ר"ר"ע"א) (ק"ר"ר"ע"ב)
(ק"ר"ר"ע"ג) (ק"ר"ר"ע"ד) (ק"ר"ר"ע"ה) (ק"ר"ר"ע"ו)
(ק"ר"ר"ע"ז) (ק"ר"ר"ע"ח) (ק"ר"ר"ע"ט) (ק"ר"ר"פ)
(ק"ר"ר"פ"א) (ק"ר"ר"פ"ב) (ק"ר"ר"פ"ג) (ק"ר"ר"פ"ד)
(ק"ר"ר"פ"ה) (ק"ר"ר"פ"ו) (ק"ר"ר"פ"ז) (ק"ר"ר"פ"ח)
(ק"ר"ר"פ"ט) (ק"ר"ר"צ) (ק"ר"ר"צ"א) (ק"ר"ר"צ"ב)
(ק"ר"ר"צ"ג) (ק"ר"ר"צ"ד) (ק"ר"ר"צ"ה) (ק"ר"ר"צ"ו)
(ק"ר"ר"צ"ז) (ק"ר"ר"צ"ח) (ק"ר"ר"צ"ט) (ק"ר"ר"ר)
(ק"ר"ר"ר"א) (ק"ר"ר"ר"ב) (ק"ר"ר"ר"ג) (ק"ר"ר"ר"ד)
(ק"ר"ר"ר"ה) (ק"ר"ר"ר"ו) (ק"ר"ר"ר"ז) (ק"ר"ר"ר"ח)
(ק"ר"ר"ר"ט) (ק"ר"ר"ר"י) (ק"ר"ר"ר"יא) (ק"ר"ר"ר"יב)
(ק"ר"ר"ר"יג) (ק"ר"ר"ר"יד) (ק"ר"ר"ר"טו) (ק"ר"ר"ר"טז)
(ק"ר"ר"ר"יז) (ק"ר"ר"ר"יח) (ק"ר"ר"ר"יט) (ק"ר"ר"ר"כ)
(ק"ר"ר"ר"כ"א) (ק"ר"ר"ר"כ"ב) (ק"ר"ר"ר"כ"ג) (ק"ר"ר"ר"כ"ד)
(ק"ר"ר"ר"כ"ה) (ק"ר"ר"ר"כ"ו) (ק"ר"ר"ר"כ"ז) (ק"ר"ר"ר"כ"ח)
(ק"ר"ר"ר"כ"ט) (ק"ר"ר"ר"ל) (ק"ר"ר"ר"ל"א) (ק"ר"ר"ר"ל"ב)
(ק"ר"ר"ר"ל"ג) (ק"ר"ר"ר"ל"ד) (ק"ר"ר"ר"ל"ה) (ק"ר"ר"ר"ל"ו)
(ק"ר"ר"ר"ל"ז) (ק"ר"ר"ר"ל"ח) (ק"ר"ר"ר"ל"ט) (ק"ר"ר"ר"מ)
(ק"ר"ר"ר"מ"א) (ק"ר"ר"ר"מ"ב) (ק"ר"ר"ר"מ"ג) (ק"ר"ר"ר"מ"ד)
(ק"ר"ר"ר"מ"ה) (ק"ר"ר"ר"מ"ו) (ק"ר"ר"ר"מ"ז) (ק"ר"ר"ר"מ"ח)
(ק"ר"ר"ר"מ"ט) (ק"ר"ר"ר"נ) (ק"ר"ר"ר"נ"א) (ק"ר"ר"ר"נ"ב)
(ק"ר"ר"ר"נ"ג) (ק"ר"ר"ר"נ"ד) (ק"ר"ר"ר"נ"ה) (ק"ר"ר"ר"נ"ו)
(ק"ר"ר"ר"נ"ז) (ק"ר"ר"ר"נ"ח) (ק"ר"ר"ר"נ"ט) (ק"ר"ר"ר"ס)
(ק"ר"ר"ר"ס"א) (ק"ר"ר"ר"ס"ב) (ק"ר"ר"ר"ס"ג) (ק"ר"ר"ר"ס"ד)
(ק"ר"ר"ר"ס"ה) (ק"ר"ר"

[illegible]

ושאר כל חייבי מיתות.
חוץ ממסית, שאינו צריך
המראה לרחמנא אמר לא
תחמול ולא תכסה עליו
(לקמן 9:). בעדה ועדים
והתראה. עדה ועדים לאו
דוקא, למסית נמי עדים
ועדה קא צעי, והא דנקט
ושאר משום המראה נקט
לה (תחת).

והכ"א פצעו ממון כו'. ברייתא היא: פצעו ממון חטילה. דלא בא לידון בעדים אלא על פיו והפסקדה כתובתה מודיין בדשלתה: פצעו נפשות חטילה. דאמר להביא עדים: אפילו ממון. כגון אם לא מצא עדים ואמר דונו לי מיהא להפסקדה כחשודא עפ"כ בעינן עשרים ושלשה חטוהי ממונה בזהו רשאוני: אלא

וְעוֹלָא. דְּאָמַר רַבָּנָן לָנֶעַם חֲשִׁישִׁי
 שְׂמָא יִשְׁמְעוּ עֲדִים יִבְּזֹאוּ תִּבְּזֵעוּ
 מִמּוֹן בְּשִׁלְשָׁה הֵיכִי מִשְׁכַּחַת לֵה לְעוֹלָם
 עֲשִׂים וּשְׁלֵשָׁה לִרְצֵנָּה צִינִין מִשּׁוּם
 דְּחוֹשְׁשִׁין לָנֶעַם: וְהוּיֹמוֹס. דְּלוּ לִיכָא
 לְמִיתָא לָנֶעַם דְּלִיגְלִי מִלִּיתָא דְּלֹא הִי
 סְהִי סִמְךָ וְהִי סְהִי סְהִי שְׁקִירִי יִנְהוּ
 וְאִפְּלוּ לְהַפְסִידָה כְּחוּבָתָהּ לֹא מִהִימָנִי^א
 דְּהִשְׁתָּא בְּתַר סְהִי שְׁקִירִי קָא מִהִדֵּר
 וְשְׁקִירִי קִמְשָׁקֵר וְצֵי לְמִיתָב מֵאֵה
 סְלֵעַ לֹאֵז וְלוּ תְּהִיִּל לְאִשָּׁה וְתִבְּזֵעוּ
 מִמּוֹן דְּקִלְמָרִי רַבָּנָן קִתְּבִישָׁה מֵאֵה
 סְלֵעַ שְׁהֵז תּוּבֵעַ קִלְי וְהִי קִלְמָר
 בָּא הֵאז לְגִבּוֹת מִמּוֹן מִצְעֵל שְׁנִמְלָא
 בְּזַר שְׁקֵרן בְּשִׁלְשָׁה לְהוֹמְנָה אֲחֵרִיתִי
 הִיא וְאִפְּלוּ כְּבוֹד רִשְׁוֹנִים לִיכָא
 לְמִימַר הֵכָּא דְּדִינָא אֲחֵרִינָא הִיא
 דְּמַעֲיָקֵרָא צֵעַל הֵאז תּוּבֵעַ וְהִשְׁתָּא
 אֵז קָא תִּבְּזֵעַ: וְהוּמָקוֹס דְּלִיכָא דִּינִי
 נִפְשׁוֹת. כְּלוּמַר וְכֹל הֵיכָא דְּלִיכָא
 לְמִישַׁח לְנִפְשׁוֹת כְּגוֹן בְּתַחֲלִילַת הַדִּין
 אִפְּלוּ אִין לוֹ עֲדִים יִשׁ לְחוּשׁ שְׂמָא
 יִשְׁמְעוּ יִבְּזֹאוּ עֲדִים עֲשִׂים וּשְׁלֵשָׁה
 צֵי. וְאִית דְּמַפְרָשִׁי כֹּל תִּבְּזֵעַת מִמּוֹן
 דְּהֵא שְׁמַעְתָּהָ אֲמַלָּה כֶּסֶף דָּק
 תִּבְּזֵעַ לְנֵעַם וְאִי אֲפֻשֵׁר לֹאמַר כֵּן דְּהֵא

הביא עדים והזמנו לכל זמן שלא הביא עדים נאמן אף להפסדה כחובה בדפרישת עלי [ו^א] ואי בשהחזמו עדיו מיירי נתניתין תו ליכא למימר חוששין ללעו ועוד מדרגסרן בתיורא דרב חייל בר אבין כל לגבות ממון משעל דפרש דריי חייל להאי תבעו ממון מנחם סעל מכלל דעד השתא הוה שמעינן תבעו ממון אצטל ואיזו תכל להפסדי כחובה: **אזי אמר.** אי בשלא הביא עדים דכולי עלמא חוששין ללעו ובעינן עשרים ושלושה דילמא שמעי סהדי ואזו ומדענין עשרים ושלושה בריבא אפילו ממון דעשרים ושלושה דחוששין לכבודי של ראשונים. והכא בפלוגמא דמיתא כגון שהציב עדים בתחילת הומונתו לדון דמו ליכא למשט^(ה) סהדי אחריני והני אמרי חאפי תלמא דהתרו בה מיתה סתם ולא הזכירו ולא סקילה דדון נערה המאורסה רבי מאיר סבר תו ליכא הכא דיני נפשות ובהני שלשה כגי למידן דיני ממונות דכתובה דרי נמי יוזמו ישלם מאה כסף ורובנן סברי כיוון דאחרו בה מיתה דיני נפשות איכא ומיקטלא והאי תנא הוה וכו' וברייתא דקתני לרבנן תבעו ממון לגבות דהתראה בר חייל בר אבין: **ושאר כל חייבי ממוס^(ו) מו.** גבי מסית קאי דרחמנא אמר (דברים יג) לא תחמוד ולא תכסה ונהרג עלי התראה על ידי הכמנת עדים: **עדה.** כ"ג: **ועד שודיעוסו.** עדיו בשעת התראה שהוא חייב מיתה צבית דין אם יעצור עבירה זו ומיהו א"ע"א דלא מוזכרי לא איזו מיתה התראה היא ומחייב רבנן: **רבי פפא.** כדאזי נמי סבירה לאי דחוששין ללעו ולכבודי של ראשונים והכא דאמר רבי מאיר בגי' כגון שהציב עדים בתחלת הומונתו לדון ואמרן שלא התרו בה לפי שהאשה חצירה היא ולא הוזכרנו להסרות בה רבי מאיר סבר אף על גב דהצבירה היא לא מיקטלא הלכך לא גריבין לאינופי מו עשרים ושלושה אלא שלשה לדון דיני ממונות דכתובה ורבנן סברי כרבי יוסי בר' יהודה: **אלא להבחין.** שלא יוכל לומר הייתי שומרת:

למחר

חדא מה עין זה אלז זה ועוד דהא לעולא דחוששין רבנן ללעז
 ז האז עדים והזימוס אמרי רבנן זא לגבות ממון זג' וא"ת אבי
 יכיל לאוקומי כגון שהציא הצעל עדים שזימה והציא האז עדים
 וידון על ראשונים ויש לומר דלדידהו האז ממון היינו שלא התרו
 בראשונים חייא שהציא הצעל על עדים שזימה והציא עדים והזימוס
 רב דנעתיקריא הוה צעל מוצע וגראה דומק:

ב (במדבר לה) והזילו העדה ומסית אין מהפכין בזכותו שאין טוענין
 אין סברה להלן צין מסית לשאר חייבי מיתות ועדים והסברה
 זו בפירוש אלף אומרים לו האף נניח אצינו שבשמים ונעבוד
 הבהרה. וכגון דלמך שצבל וחזר ובעל דלי לאו הכי מתוך
 איהו נהגה דלמארימך בריש היו בדוקין (לקמן דף מהא):

דלתרו

רבה אמר רב"ע ב'ו' בגון דאיכתיף ב"ג ל'מידן דיני נפשות. שהיה
האז עדים להיומוס^(*) עדי הצעל ולא הספקיו לקבלם עד
לדאיידור מחמת אוס או מחמת פחד או להקביל פני המלך או למדידת
עננה ערפוה ונשטרו רק שלשה ואין לומר שקיבלו ואח"כ איידור דלא
א"ש דזנו י"ז מיהא^(*) **מיתריבי** ב'ו'

בשלא ^ארבה תבעו מִמֶּנּוּ תחלה.
כלומר ללא אינכין לדיני נפשות:
והביא ^בהאב עדים והויכוחים.
קודם גמר הדין השמא
לכא מיתה צוומין ג' לצדו מִמֶּנּוּ
ג' לדיכא למישא ללעו שמא יצואו
עדים אחרים ויטרכו להספיק לכיון
ההצומו ודאי סהדי שקרי יניחו וצמקוס
לדיכא נפשות כלומר שיכול לבא
לדי נפשות שלל הצומו אלל הצומו
צדיי כ"ג ותבעו נפשות ה"פ תבעו
מִמֶּנּוּ שיכול לבא לדי נפשות ויחא
לפירוש רבינו תם הו' לדיטריך
ללא צדיי למימר דכ"ע חוששין ללעו
הכולה סוגיא איירי כשהוכחשו עדי
הבעל או לא כוונ' עדותו ומשם
החוששין ללעו הו' ככ"ג לרצן לדיכא
החששא ללעו ^א דשייכא מיתה צהתראה
סמס דשמא יטרכו להספיק אלל
לפירוש הקונטרס הכי נמי הוה מ"ה
למימר דכ"ע חוששין ללעו אפי"ה
הו' לרצן צעשרים ושלש ^א לפי
הקונטרס להכי נקט דכ"ע חוששין
ללעו משום צרותא דר' מאיר דאע"ג
החוששין ללעו הו' לר' מאיר צשלשה
כיון דליכא למישא כסהדי אחרים
ומיהו חשא לפר"מ למאי דמסי'
להבחין בין שוגג למזיד

פּלוגמא דמתניתין פלוגמא דבן זכאי דהשתא מוילי שם רע דרבי מאיר דלמך בשלשה הוי תביעת מאה כסף דקתבע אב ומוילי שם רע ענשירים ושלשה דרבנן היינו בחיוב מיתא האשה ולא תביעת ממון דלמך עדותן בטלה דכחשת דיקי' לרבנן ועוד דשמע דקאי מאה דלמך דכולי עלמא חוששין לנשו ורבנן אשכחון כי יאכחשו ויהי ליה ב"ב רבי מאיר שמא יבואו עדים אחריי ויטערו להוסף ויהיה לנו ומהו יאש ליישב כדמוקי כגון דאיתכחש צדיקות איירי נמי כשהכחשו אח"כ (ו) עדי האב הכחשה גמורה דהשתא לא מקטלה נמי דלרבנן ואפ"ה הוו ב"ב דאיבא ליתחש לשהדי אחריי ואפ"ה דהיי דאחריינן גמי יהיו מוכחשין צדיקות מ"מ מיקטלן לרבנן דהכחשה צדיקות לאו אהכשה היא ולר"מ הוה הכחשה ואין הקשות לפר"מ לנאצי ויכולוהו אמוראי דלקמן דלהלן מייחב מיתה לר"מ היכי מייחב ק' כסף הא קי"ל בכתובות דלהלן מייחב ק' סלע היבא דלהלן מני למיתא לר"י חיוב סקילה דלמך בפרק נערה (כתובות דף מד:) המוילי ששם רע על הקטנה פטור כיון דלהלן מני למיקרימא אם אמת היא דלמך וסקולו ויין לומר דמהאי טעמא לא ממעטינן אלף קטנה הדבר בת עושקין כלל דנראה דזאת מה שפירש ר"ת דהכחשה באלף קטנה מחייב ק' סלעים וז"ל לפר"מ שזאי מותרת צנעלה בשלף כוונת עדותן או כשהוכחשו דאי לאו הכי היכי מחייב ק' סלעים הא לא קרינן ציה (דצריס כב) ולו תהיה לאשה ויש ללמוד מכאן דאי אמו עדים ואמרו אשת פלוני ומה דבעי דרישה ומקירה לאוסרה על צנעלה וסבירא הוה דלא גרע מגולות ופזלות ומצורותלמי מלך רב"א פלוגמא דאמוראי דלמך דמפרש פלוגמא לענין כתובה כדפרש כקונטרס ואיכא דמפרש לענין ק' סלע כדמפרש דרבינו תם:

[illegible]

בַּעֲדָה וְעֵדִים וּבַהֲתַרְאָה, וּמִסֵּת נִמִּי כִרְיָן עֵדָה אֱלֵל מִשּׁוֹס דֶּכֶּ
לְמִסֵּת אֲבָל לַעֲנִין עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשָׁה דְרָשִׁין מֵהָאִי קִרָּה
נִמִּי כִרְיָן בְּמִסֵּת אֱלֵל מִשּׁוֹס שְׂמִמְחִינֵין לוֹ עֲדִים וּגִם אִין מִתַּר
עֲשִׂים וְאֲבָנִים (דְּהִתִּיּוּ פִּרְקִי ד' מִמִּיתוּת לַקְּטָן ע"ס:). **בְּאִשׁ**
שְׂאִין נִהְרָגִים יִצְחָקִין לִמְרָל לְאִסְכָּרָה עַל בְּצֻלָּה בְּצֻנֵּי אִף אָה

המשך הנספח בעמוד הבא.

יא:

עין משפט
נר מצוה

במעטני דויתא. מה שהקטני על פירוש הקונטרס בסוף כירה

(שבת מו. ד"ה בגליל) והמוליא יין (שם עה.) מפוש
ס: מן עומרי שיבליא. והא דמניא בפרק במעטני דמערש שני (מ"ח)

אמר ר' יהודה בראשונה היו שולחין אלל צעלי הצמים שבמדינות
מהרו והמקינו פירותים עד שלא
הגיע שעת ביעור עד שזא ר' עקיבא
וילמד כל פירות שלא זאלו לעונות
מעשרות פטורים מן הביעור הכל
ר"ג קודם לרבי עקיבא היה:

בתר דעברוהו. פירוש והיה לו

מזר ר' אלעזר בן עזריה

שהיה נטוי עמו לכן אמר בנאפי

מזרעה: **אז דילמא מעברין.** פירש

בקונטרס משום דמקופה דלורייתא

בדמכזי (שמות לד.) חג האסיף תקופת

השנה וקשה דלכזי נמי דלורייתא

בדמכזי (דברים טו.) שמור את חדש

האביב וכן פירות האילן (שמות כג.)

ותו הקרינ כזורי מעטין וגרלה

דהיינו טעמא דמקופה משום דאי

אפשר לטעות זה אלל בפירות האילן

ובאזכי בצדי דטעו כזה:

אין מעברין השנה אלא ביהודה.

והא דר' עקיבא עיני השנה

בנהרדעא בריש פרק האשה שלום

(בימות דף קטו. וס.) ונהרדעא מחוזה

לארץ שאני רבי עקיבא שלא הניח

כמותו בפרק ישראל בלמרינן בסוף

ברכות (דף סג.) וא"ת והא אמרינן

בזה דבר (למך דף נ. וס.) ר"ה חייא

בר זונקין ור"ש בן יוחנן היו

קאזלי לעבר השנה בעסקא ועסקא

חונה לארץ כדמוכא בחוקת הצמים

(ב"ד דף מו. ס.) דלמך כל שהרעה

הקביא למשה חייז במעשר למעוטי

עדרקסין עסקא ונאמפסא ואין

לומר דלא הניחו כמותם דהא ר"ל

קרי להו רועי נקר ויש לומר

דעיוורא דהסם היינו חיושז בעלמא

כמו ועיבר ג' שנים זו אחר זו דרבי

עקיבא לקמן (דף יב.) דחזרו ב"ד

וישנו וקעבו צארכי ישראל מדע דהסם

שנה שביעית היתה ומניא לקמן דאין

מעברין בשביעית וא"ל דר' עקיבא

חושבנא בעלמא עבד בנהרדעא אלל

דלדרי עקיבא שלא הניח כמותו

סמכו ואדכ"ש בן יוחנן לא סמכו

והדור עבד חושבנא בדרכות (דף

ג.) משמע מעבדא דחנניה דקביעות

ממש עבד וצירושלמי אמרינן בזה"ל

דכשאין יכוילן לעבר אותה בפרק

ישראל מעברין אותה בחוזה לארץ

ישראל יחזקאל בפרק בן נריה עיבור

בפרק לפרק והדר מייתי עובד דחנניה

וקשה קלח בדרכות (שם.) נפקא לן

מדמכזי כי מניין תלך מורה וגו'

והכל מייתי מלשכנו מדרשו:

רמז

רמז

רמז

רמז

רמז

רמז

רמז

רמז

רמז

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

קסיפ קמאי. רבן גמליאל שהיה נוהג שררה חורק מורא בתלמידים
כלאשכחן בצרכות (דף לו.) ובצרכות (דף ס.) ובצרכות השנה (דף כה.)
לדעריה לר' יהושע ואפ"ה קמאי ביה וספרא מילתא בנאפאי ובנאפי
מזרתי ורבן שמעון בריה דהוה מעינותי בתרמי כלמרינן בהשוכר

את הפועלים (ב"מ דף פה.) לא אמר

בנאפי מזרתי: **דומן ביעורא מטא.**

שנה שלישית או ששית לשמיטה. כל מי

ששיהה מעשרותיו של שנה ראשונה

ושניה חייז לבערן עכשיו תרומה

ימתן לכהן ומעשר ראשון ללוי ומעשר

עני לעני ומעשר שני מתעבר בכ"מ

שזא שאם לא העלהו לירושלים קודם

פסח היה מצטבר עד פסח וממורה

צברמי הקודש: **מעטני יואל.**

מקום קיצון היתים להתחמם זה על

זה. בגליל היו ימים מרובין וצדקים

טעים מרובין. גליל ודרום מא"י הן ואין

כריך להודיען על הביעור שקרוינס

הן לבי"א אלל לבני גולה שרמוקים

מא"י כריך להודיעם על הביעור

שלא יאכלו חמץ בפסח: **דילמא**

בשר דעברוהו. לרבן גמליאל מנישאותיו

נעשה עניו: **על האביב.** אם לא

בישלה התבואה מעברין דקרא כתיב

(שמות יג.) בחדש האביב. ואית דמפרשים

לפי שאין להם מהיכן להקריב

העומר וקשה לי דלמרינן לקמן על

שלא ארצות מעברין את השנה על

שמים מהן מעברין ואם בישלה

תבואה ציהיה ולא בישלה צבר

הירדן ובגליל מעברין השנה ואי

טעמא משום עומר הוא הרי בישלה

התבואה ציהיה: **ועל פירות האין.**

אם מתאחר צישולם יותר מזמן

העברת מעברין שערות מהן הצאת

ציכורים דמכזי (מנחם כח.) וציום

הציכורים ואם לא יציאם צבואו לרגל

כריך לטרוח ולעלות פעם אחרת:

ועל הפקופס. צין על תקופת תמוז

שמתעבת ונמשכת שאין תקופת תשרי

נופלת עד עבדו החג מעברין דנפקא

לן לקמן (יב.) מקרא בן על תקופת טבת

שנמשך זמנה עד ט"ו צניסן שהצאת

העומר דילה בפרק תקופת טבת

מעברין לדמות את המועדות בללקמן

(דף יא.): **ובזמן האביב אחד.** מן

השנים שמתעברת שנה עליהם הכל

שמחין שאין חוששין בדחיית הפסח

לפי שאין התבואה ראויה ואין איסור

חדש נאכר עליהם אלל כשאביב ראו

ליקרא והשנה מתעברת על הפירות

והתקופות עניינן זמן איסור חדש

נאכר עליהן: **ה"ג רש"ג אומר על**

הפקופס ול"ג אף: אינעיא להו על

הפקופס שמחין. שאם התקופה

נופלת כתיקונה בתחלת תשרי והס

מעברין השנה בשביל דברים אחרים

ודוחין את החג בפרק ימות המורק

חדש מנאזל עולי רגלים מצטערין

בגשמים לפי שהעמים הולכין אחר

תקופת החמה לפיכך כשהיא צריכה לעבר על פירות האין חוה מצטרף עמו היו שמחין או

דילמא על התקופה לחוד מעברין ומפני שציהיה מן המורה תלך רש"ג למיפלג: **על שנת ארצות.** על שנת ארצות

ב"ד שמתאחר כהן זמן צישול פירות האין מעברין. שלשתן מא"י הס: **על שמים מהן.** אפילו על עבר הירדן והגליל מעברין דהואיל ובזרובא

דא"י לא מטא אביב לא קרינ ביה חדש האביב ועל אחת מהן אין מעברין אפילו לא הגיע ציהיה והגיע צבר הירדן והגליל אין מעברין

דהואיל ומציאין עומר מעבר הירדן או מגליל דמן בתמנות (דף סד.) כדמל כן ומלל צעין מיכן אמרו אין מציאין עומר אלל מן הקרוב

לירושלים דהיינו יהודה לא ביכר הקרוב לירושלים מציאין אותו ממקום רחוק ומעשה שזא עומר (מנחות כריפין ר' ושמאי הללם במקצת

עין סוכר: **ובזמן שיהיה אחד.** מן המאחזרות הכל שמחין לפי שאין עומר זא להיות מזה מן המזרח אלל מיהודה הלכך אם בישל

ציהיה ועיכורה בשביל השמים כשמגיע זמן העומר כבר יצאו תבואות צציהיה ואין כן ומלל צעין זכרין להציאו משאר ארצות (יב.) ועוד

שאם ביכר יהודה וראין ציצור שראוי להציא העומר וב"ד מעברין בשביל השמים מאריכין עליהם זמן איסור חדש קשה להם הדבר אלל

בשלא ביכר יהודה ובצאת מהשמים אין קשה להם אע"פ שראוי להציא מהג' לפי מנחות להציא מיהודה: **אין מעברין את השנה אלל.**

בב"ד הקבוע ציהיה: שגנו של מקום. ירושלים והוא ציהיה: **שהחדש מתקבס.** צו. שהלכנה אינה נראית כדליל לכל העולם דכתיב

חדש בכסה: **הוי אומר זה ראש השנה.** שחגה בראש חדש הוא אלל שאר חגים צאמנע החדש הס וכתיב (מלכים פא) כי חק כלומר חק שישראל

עושין צבאותו חג דהיינו קידוש החדש הרי הוא כמשפט ומשפט ציום דמכזי (דברים מא) ציום הגמליל את ציוו כדדרשין בפרק דיני ממונות (לקמן דף יב.):

בשני

מסורת הש"ס

(א) [תוספ' פ"ג, ב] (ג) צ"ל
יבא לנעם וכלל כמקור.
(ב) [ר"ה, א] (ג) צ"ל עדיין וכל
במקום (ד) [תוספ' פ"ג, ב]
(ה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(ו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(ז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(ח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(ט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(י) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(יא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(יב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(יג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(יד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(טו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(טז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(יז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(יח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(יט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(כ) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(כא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(כב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(כג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(כד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(כה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(כו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(כז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(כח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(כט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(ל) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לס) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לס) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לס) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לס) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לס) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לס) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לס) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לס) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לז) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לח) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לס) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לט) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לא) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לב) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לד) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לה) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לו) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב] (ג) [פ"ג, ב]
(לז) [פ"ג, ב] (

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין יח.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פיה מל' כל
המקדש ה' ח סנה
לחן קטן:
ב ב מיי שם ה' י:
ג ג מיי שם ופיה מל'
אוסרין באלה מל'
ג ד ה מיי פיה מל' כל
המקדש ה' ה:
ד ד מיי שם ה' ד:
ה ה מיי שם ה' ופיה
מל' אל הלכה ו:
ו ו מיי פיה מל' כל
המקדש ה' ופיה מל'
אל שם:
ז ז מיי פיה מל'
סנהדרין הלכה ו פיה
מל' הלכה ו:
ח ח מיי פיה מל'
מלכה הלכה ג:
ט ט מיי שם ה' ז:
י י מיי שם ה' ז:

תורה אור השלם

1. ואתה תהיה מכל
העם אנשי חיל יראי
אלהים אנשי אמת
בצדק ושומע עולם שרי
אלפים שרי מאות שרי
חמשים ושתים עשרה:
2. ואתה תהיה מכל
העם אנשי חיל יראי
אלהים אנשי אמת
בצדק ושומע עולם שרי
אלפים שרי מאות שרי
חמשים ושתים עשרה:
3. ואתה תהיה מכל
העם אנשי חיל יראי
אלהים אנשי אמת
בצדק ושומע עולם שרי
אלפים שרי מאות שרי
חמשים ושתים עשרה:
4. ואתה תהיה מכל
העם אנשי חיל יראי
אלהים אנשי אמת
בצדק ושומע עולם שרי
אלפים שרי מאות שרי
חמשים ושתים עשרה:
5. ואתה תהיה מכל
העם אנשי חיל יראי
אלהים אנשי אמת
בצדק ושומע עולם שרי
אלפים שרי מאות שרי
חמשים ושתים עשרה:

רבינו חננאל

א"ל בכלל חסירין (ובכלל)
א"ל (בפרט) ויתירין א"ל אותן
שלש מאות ויתירין כבירי
כחונה היו ואין קודש
מוציא קודש מיתביי הגע
עצמן שעלו ביד חוץ
לוי א"ל משנה זו היא
ומסורגין עליו ועוד שאלו
הגמון זה לריבוי משנה
רכס או גב היה או לא
היה בקי בחשבון דתביי
בקע לגולגולת מחצית
השקל בשקל הקודש והיו
באותו הזמן סקומות
שוהיה הכסר שלחן מאה
ליטרין ומקומות שוהיה
הכסר שלחן ששים ליטרין
וא"ל הגמון זה הן תעביר
כסר מאה ליטרין חד מן
שיהא גב ואין תעבירינה
שיתון ליטרין פלגא גב
א"ל משה רבינו גובר
אמן ובקי בחשבון היה
וכסר של קודש כפול היה
שנאמר והשקל עשרים
גרה עשרים שקלים חמשה
ועשרים שקלים עשרה

וחמשה שקל המנה יהיה לכם מנה ר"מ הו אלא ש"מ של קודש כפול היה ובתר דאוסרין עליה שותות שוליות הגמון היה
מפורשות כמו שאמרנו בחתלת מסכת בכורות ונחשת התנופה פליק צ"ל ליטרין ואתו עבדו ליה פרוטרוט וכן את עבדו ואת
האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים סלקין שבעין וחד ליטרין ואת עבדו ליה פרוטרוט משום דלא סלקין קינסטריא:

הדרן עלך פירק דיני ממונות

פ"ב בהן גדול דן דנין אותו אמאי ממנה אנטלה. הגע עצמך שפלה שברעה ואנטלה שברעה (ה)

(ה) ופ"י פפ"י משה ומתלה פירוש דנין רבינו ומתלה זה חסר עתה אלכך כ"י עד ע"י ע"א

מסורת הש"ס

(א) בתמנחמ"פ משפטים
ממין מלי קמ"ל דשרים
מנח"ו (ב) וסוה"מ (ג)
(א) ופירש"י על זה ע"י לקמן
י: בפיסקא לא תולן וכו'
(ד) לקמן י: ב"ב פ"ב כ"ח
ק"ה (ה) ופוסקתא פ"ד
ע"ש.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וזה וכו'
פסקו ושרי ליה והדר:

מוסף רש"י

לא חולץ. חללה גנאי היא
לו ללא לביד ותהא דוקקת
לפניו. ויבוס גנאי הוא לו
לקום על שם אחיו (קמח)
(י) ולא חולצין
לאשתו. מפני שאסורה
לישא (שם) התקדשו.
לשון היקף, חס המשה
עליו וכו' דכ"ה (פניה ב)
א: ספר קטן מנין עיני
מלכה. כמו (שמות כ)
תקדש קטן. חלומר קטן
עלמך (רשב"ם ב"ב ט).

רבינו חננאל

אומר מאתים ושלשים
כנגד שרי עשרות. פ"י שרי
עשרות של מאתים
ושלשים הן כ"ג והו
סנהדרין קטנה. תנא ר'
אומר מאתים ושלשים
ושבעה חסר מאתים
ושלשים שרי עשרות
שלחן כ"ג סנהדרין קטנה
נשתתרו מן רצין מ"ו
הוסף אותן אלו שבעה
וארבעים על כ"ג
שהפרשת סנהדרין קטנה
היה ע' סנהדרין גדולה כ"ו
יהודה דאמר סנהדרין
גדולה ע' והא דתנא רצין
כרבין דאמר סנהדרין
גדולה אחד ושלשים. ותנן
סנהדרין גדולה יהיה של
אחד ושלשים ר' יהודה
אומר שבעים. ת"ר כל
ישראל שש מאות אלף
נמצאו שרי אלפים שש
מאות. שרי מאות ששת
אלפים שרי חמשים י"ב
אלפים. שרי עשרות ששת
ברוא. נמצאו דיניי ישראל
שבעת רבוא ושלשים
אלפים שש מאות.
ופשוטת היא: וירושלמי
(הל' ד) א"ר יוסי
בראשונה לא היה חלוקה
בישראל אלא סנהדרין של
אחד ושלשים ויהיה וישבת
בלשכת הגזית ושני בתי
דינין של שלשה שלשה
היו וישבין אחד בחיל
ואחד בתר הבית ובתי
דינין של כ"ג היו וישבין
בכל עירות שבארץ
ישראל. צריך אחד מהן
לשאלו דבר הלכה היה בא
והוא היה עושה אותו וכו'
והוא היה עושה אותו וכו'
והוא היה עושה אותו וכו'
והוא היה עושה אותו וכו'

מאתים ושלשים ושלשים כרבי נחמיה ועוד מ"ז שאם
יתחלקו כ"ד י"א מוכין ואחד עשר מחייבין ואחד אומר איני יודע
יוסיפו מאלו מ"ז עד שבעים כדאמר ר' יהודה ב"ר אבהו
שנים על הכ"ג אם יזכורו שניהם הרי י"ג מוכין ואחד עשר מחייבין
וזכאי ואם יחייבוהו חייב דליכא הטייה
לרעה על פי שנים ואם יחלקו לריץ
עוד להוסיף שנים וכן לעולם עד
שהיו שבעים לרבי יהודה ושבעים
ואחד לרנן: שרי אלפים שש מאות.
היו שהרי שש מאות אלף רגלי:

הדרן עלך דיני ממונות בשלשה

בהן גדול. אינו יוצא אחר
המטה. דילמא

אחא למינגע ויהיו דלואר קרא ומן
המקדש לא יאל מקדשו לא יאל
לומר יתרחק מן הכיעור שלא יאל
לדי טומאה והאי קרא כדכ"ה אונן
כמי דכתיב לעיל מיניה לאכין
ולאמו לא יטמא: הן נכסין והוא
נגלה. כשהן יוצאין ממנו זה ונכסין
למנוי אחר ונכסין ממנוי הראשון
שאליו רואה אותן הוא נגלה ונכסין
הראשון וכן נכסין ממנוי השני והוא נגלה
ונכסין למנוי: רבי יהודה. דריש מן
המקדש דווקא: וכשהוא מנחם.
בשורה כשחורין מקדור את המט
שאלן שלו דרך כל העם עובדין
זה אחר זה ומנחמין את האל
שומד כשעמדו: והממונה. סגן
הכהנים ממנוע לכהן גדול צינו לצין
העם שהממונה צימיו וכל העם
בשמאלו והוא בלמנע: אנו כפרס.
צנו מתכפר אחת ואנחנו מתחין
לכל הראוי לנא עליו: ושעמדין
אומר. דקיימא לן (במ"ק דף ט)
אל סעודה ראשונה אסור לאכול
משלו: מסובין על הארץ. הן מזינין
ומתאכלין על גביה והוא מייבד כבוד
על הספקל: גב' דין אוסר אינטיניא
ליה. סלקא דעמא אמינא לא ליחל
למתי קמי צי דינא: ועינא לא עשה.
לקמן [ע"ג] פריך לא סגי דלא עבר: והרי
הוא כדיוט. לקמיה מיתוקמא שפיר:
ההורג

דיינין ליה איהו היכי דין והכתיב 'התקדשו וקדשו ואמר ר' י' קשה עצמך
ואחר כך קשט אחרים אלא אידיד דקא בעי למיתני מלך לא דן ולא דנין אותו
תנא נמי בה"ג דן ודין ואי בעית אימא הא קמ"ל ברתניא סנהדרין גדולה שהרג את
הנפש במזיד נהרג בשוגג גולה ועובר על עשה ועל לא תעשה והרי הוא
כהדיוט לכל דבריו במזיד נהרג בשוגג גולה איצטריכא ליה הא נמי
פשיטא איצטריך ס"ד אמינא הואיל וכתיב וישב בה עד מות הכהן הגדול אימא
כל דאית ליה תקנתא בחזרה ליגלי דלית ליה תקנתא בחזרה לא ליגלי דתנן

הכא פשיטא כלומר למה לן למתני דן ומשני דנין אותו אינטיניא ליה ואגב דנין אותו מני דן אפ"ה אין להקשות אמאי לא
משני דמשום דהי מני דן ודין אותו משום דלי לא מני שום דבר הוה סלקא דעמך דנין אותו וממוך דן אינו דן משום
התקדשו דלדבריהם לאידך גיסא אי לא הוה מני שום דבר כ"כ הוה אמינא מסבדל דן שפיר דלטו משום חשיבותו מנגר גרע
וכיון דלן איהו נמי דיינין ליה משום התקדשו ולא קשיא מדי: ור"ה דמתן כהן גדול צמר פ"ק משום דלידי דתניא
צפ"ק מילי דכ"ג פסיק (ה) ושיירי ליה והדר מני ליה מעלות של מלך דחשיב מיניה ואחר כך חזר לעניינו להלכות דיינין:
אינו

וחמשה שקל המנה יהיה לכם מנה ר"מ הו אלא ש"מ של קודש כפול היה ובתר דאוסרין עליה שותות שוליות הגמון היה

מסורת הש"ס

(א) ויבטחם (ס"א: ב) נס
(ב) ויבטחם (ס"א: ב) נס
(ג) ויבטחם (ס"א: ב) נס
(ד) ויבטחם (ס"א: ב) נס
(ה) ויבטחם (ס"א: ב) נס
(ו) ויבטחם (ס"א: ב) נס
(ז) ויבטחם (ס"א: ב) נס
(ח) ויבטחם (ס"א: ב) נס
(ט) ויבטחם (ס"א: ב) נס
(י) ויבטחם (ס"א: ב) נס

תורה אור השלם

1. וכן המקדש לא יצא
ולא יחלל את מקדש
אלהיו כי נור שכן
משחת אלהיו עליו אני
ויקרא כא כי
2. בית דוד ביה אמר
דינו לבקר משפט והצילו
גזול מיד עושה פן תצא
כאש חמתי וקצתי ואין
מכבד מפני רע
מעליכם:

3. ויבטחם (ס"א: ב) נס
לא יבטחם (ס"א: ב) נס
4. ואם שור נזח הוא
משחת אלהיו עליו אני
ויקרא כא כי
5. ויבטחם (ס"א: ב) נס
אשר לדם הריב לפני
לפני הבהמה והשטים
אשר ידיו בימים ההם:

גילוי הש"ס

נב' ויבטחם (ס"א: ב) נס
בענין המלך פ"ה מהל'
י"ח ה"ה שהיה דבני
השטות מקובלת מה שכתב
זה בשם מוספת הל"ה:

הנהגות הב"ח

(א) נב' ויבטחם (ס"א: ב) נס
בבואה שניה: (ב) שם ב"ח
מביתו נמי לא: (ג) נ"ב כ"ל
למטה: (ד) רש"י ד"ה
ו"ח וכו' בשורה שיה:
(ה) תוס' ד"ה ושמע וכו'
ואכלים וכל העם
משמאלו אלמל: (ו) ד"ה
ינא וכו' שג' כי אס:

מוסף רש"י

יבא עשה. דינמה יבא
עליה (בבוח ב). גזירה
ביאה ראשונה. דמקיים
זה עשה ומי למידת, אטו
ביאה שניה. דלא מלי
למידת, דלא לקיים זה
עשה (שם ב). התקדשות.
לפון היקף, אלס המשה
עלמנו וישר דרכו (צפניה ב
א: ו). הסר קם מבין עיני
חללה, כמו (שמות ח)
לקושש קש, כלומר קשוט
עלמך (ושרבים ב"ב ס).

כהן גדול פרק שני סנהדרין

ואין עשה. דינמה יבא עליה (דברים כה): ביאה ראשונה. דייבוס
מקיימל מלות עשה ביאה שניה לאו מלות יבוס הוא: ומן המקדש
לא ינא. ככהן גדול און כתיב (ויקרא כה) דהא כתיב לעיל מיניה
לאביו ולאמו לא יטמא: מקדושו לא ינא. כלומר יעשה חזוק

ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה אלא מן
האירוסין אמאי יבא עשה וידחה לא תעשה
גזירה ביאה ראשונה אטו ביאה שניה תניא
נמי הכי ב"אם קדמו ובעלו ביאה ראשונה
קנו ואסור (ל) לקיימן בביאה שניה: מת לו
מת כו': ת"ר יבון המקדש לא יצא לא יצא
עמהן אבל יוצא הוא אחריהן כיצד הן
נכסין והוא נגלה הן נגלין והוא נכסה:
ויוצא עד פתח כו': שפיר קאמר ר' יהודה
אמר לך רבי מאיר אי הכי (ל) לביתו נמי לא
אלא ה"ק מן המקדש לא יצא מקדושתו לא
יצא וכיון דאית ליה הכירא לא אתי למינגע
ורבי יהודה אגב מרירה דילמא מקרי ואתי
ונגע: כשהוא מנחם: ת"ר (ל) כשהוא עובר
בשורה לנחם את אחרים סגן ומשוח שעבר
בימינו וראש בית אב ואבלים וכל העם
משמאלו יבשהוא עומד בשורה ומתנחם
מאחרים סגן מימינו וראש בית אב וכל
העם משמאלו אבל משוח שעבר לא אתי
גביה מ"ט חלשא דעתיה סבר קא חדי בי
א"ר פפא ש"מ מהא מתניתא תלת שמע
מינה (ל) היינו סגן היינו ממונה ושמע מינה
יבליים עומדין וכל העם עוברין ושמע מינה
יבליים לשמאל המנחמין הן עומדין ת"ר
בראשונה היו אבליים עומדין וכל העם
עוברין והיו ב' משפחות בירושלים מתגרות
זו בזו זאת אומרת אני עוברת תחלה וזאת
אומרת אני עוברת תחלה התקינו שיהא
העם עומדין ואבליים עוברין: (חזר והלך
וסיפר סימן): אמר רמי בר אבא החזיר רבי
יוסי את הדבר ליושנו בציפורי שיהיו
אבליים עומדין וכל העם עוברין ואמר רמי
בר אבא התקין רבי יוסי בציפורי ש"לא
תהא אשה מהלכת בשוק ובנה אחריה
משום מעשה שהיה ואמר רמי בר אבא
התקין ר' יוסי בציפורי שיהיו נשים מספרות
בבית הכסא משום ייחוד אמר רב מנשיא
בר עות שאילית את רבי יאשיה רבה בבית
עלמך והוצל ואמר לי יאין שורה פחותה מעשרה בני אדם (ל) ואין אבליים
מן המנין בין שאבליים עומדין וכל העם עוברין בין שאבליים עוברין וכל
העם עומדין: כשהוא מתנחם כו': איבעיא להו כי מנחם הוא אחריני
היכי אמר להו ת"ש והוא אומר תתנחמו היכי דמי אילימא כי מנחמי אחריני
לדידיה אמר להו איהו תתנחמו נחשא קא רמי להו אלא לכי מנחם
לאחריני אמר להו תתנחמו ש"מ: מלך לא דן כו': אמר רב יוסף
לא שנו אלא מלכי ישראל אבלי מלכי בית דוד דן ודנין אותן דכתיב בית
דוד כה אמר ה' דינו לבקר משפט ואי לא דיינינן ליה אינהו היכי דייני
והכתיב התקדשו וקושו ואמר ר"ל קשט עצמך ואחר כך קשט אחרים
אלא מלכי ישראל מ"ט לא משום מעשה שהיה דעבדיה דינאי מלכא קטל
נפשא אמר להו שמעון בן שטח לחכמים תנו עיניכם בו וגדונוו שלחו ליה עבדך קטל נפשא שדריה להו שלחו
ל' תא אנת נמי להבא והועד בבעליו אמרה תורה יבא בעל השור ויעמוד על שורו אתא ויתב א"ל
שמעון בן שטח ינאי המלך עמוד על רגליך ויעידו כך ולא לפנינו אתה עומד אלא לפני מי שאמר והיה העולם אתה
עומד שנאמר ועמדו שני האנשים אשר להם הריב וגו' אמר לו לא כשתאמר אתה אלא כמה שיאמר חברך

י"א

עין משפט
נר מצוה

י"א א מ"י פ"י מהלסת
יבוס הלכה ה':
ב ב ג מ"י שם הל' י
[טושי"ע אה"ע ס'
קעד סעי' א]:
כא ד ה מ"י פ"ה מהל'
כלי המקדש הל' ד
(ופ"ו מהל' אל הל' ו):
כב ו מ"י פ"ד מהל' כלי
המקדש הל' טו:
כג ז מ"י פ"ג מהלסת
אלל הלכה ב:
כד ח מ"י שם הל' ב:
כה ט מ"י פ"ה מהל'
אסורי ביאה הל' י
סגה לאון קטו טושי"ע
אה"ע ס' כב סעיף ד:
כו י מ"י שם פ"ה הלכה
יד סגה שם טושי"ע שם
סעיף יג:
כז ב מ"י פ"ג מהל' אלל
הלכה ב:
כח ג מ"י שם פ"ו הלכה
ו ו"ה מהל' כלי
המקדש הל' ד:
כט ד מ"י פ"ה מהל'
סנהדרין הלכה ה
ופ"ג מהל' מלכיה הל' ז:
נ [מ"י פ"ו מהל' מקי ממון
הלכה ו]:

נפנה

עין משפט נר מצוה

לו א מיי פיו מהלכות
מ"ה הלכה ו' סגנו
עשין י"ב שו"ת י"ד ס'
רמז טק"ד י'
לא ב מיי פ"ב מהל'
מלכות הלכה ג'
לב ג מיי פיה מהלכות
זשיות הלכה י' סגנו
עשין כח שו"ת פ"ב ס'
מח ט"ז ס'
לג ד מיי שם הלכה טו
שו"ת שם ס' י':

מוסף רש"י

שום תשיע עילך מלך.
ישראל חסדו ישימו
עליהם שימות הנה, כלומר
שחיה אימתי עליהם, הלך
לן כבוד מלך, ענין
יניה המלך שימות הנה
(כחובות י'). והמקדש
במלך. ולמה התקדש
במלך? שכל המלך (קדושין)
(ו) שמלך לה מלכות שמינית
לו (כחובות יד). אינה
מקדשת. לפיכך ישיע
בנין (קדושין יח). דמשה
דמשה שזוהי מלכות
למלכות ונעלה קיימת
והשאלה למה מיי ישיע לה
(כחובות יד). קדשה קדשה
עפרון גמתי דייכי מיי
שעט קדושין ומלכות
למלכות יתנה וכן כן עלה
ומעתה חסדו הלא חסדו לו
(קדושין יז).

רבינו חננאל

אין נשאלין אלהינו של
מלך. ר' יהודה אומר מלך
נשאל אלהינו של מלך
שכן דוד נשאל אלהינו של
שאלו שנאמר ואנחנו לך
את בית אדוניך ונשי אדוניך
בחיך. ונשי אדוניך לו לך
יהודה נשים הראיות לו
מכיון המלך ונאמן ניהו
מירב ומיכל. שאלו אך
נשאר דוד שתי אחות א"ר
יוסי מירב לאחור מיתל
מירב נשאה. ר' יהושע
בן קרחא אומר קידושין
טעות היו לו במירב
שנאמר תנה את אשתי
אשתי מיכל אשתי
ולא מירב אשתי. ואסיקא
שאלו כבוד מלך ערלות
פלישתים לא חזו ולא מירב
ודוד סבר לכלבי ושונאי
שוו פרוטה. ר' יוסי
אלה תנה את אשתי את
מיכל מאי עבד ליה. א"ל
מקראות הללו מעורבין
בן שנאמר ואת חפשת
הן מיכל בת שאול אשר
ילדה לעדריאל המהולל.
והכתוב ושאלו נתן את
מיכל בתו לפלטי בן ליש.
אלא מקיש קדושין (מיכל
למירב) (מירב לעדריאל
לקדושין מיכל לפלטי)
מה קדושין מיכל לפלטי
בעבירה אף קדושין מירב
לעדריאל בעבירה ש"מ
כי שאלו בשותקין שלא
כיון עשה ולעולם מיכל
אחר מיתת מירב נשאה
ר' יהושע בן קרחא
אומר מירב ילדה לעדריאל
ומיכל ילדה לנחמן ונקראו רות
שם מיכל לנחמן שכל
המגדל יתום בתוך ביתו
מעלה עליו הכתוב כאלו
הוא ילדו. ר' חנינא אומר
מהכא ילד בן לנחמן אומר
ילדה ונעמי גידלה לפיכך
נקרא על שמה. א"ר יוחנן
כל המגדל בן חבירו תורה
מעלה עליו הכתוב כאלו
הוא ילדו שנאמר אלה
בית יעקב אשר פדה את
אברהם יעקב פדה אברהם
פליט שמו למיה נקרא שמו פליטאל
שם עשה נעץ חרב בינו לבניה ואומר העוסק בדבר הזה ידק בחיב וזו עד בחורים
מלמד שוין כבחורים. א"ר יוחנן חוקק של בועז ענותו של יוסף שנאמר ויבא הביתה לעשות מלאכתו
תנא שיהיה דבר אחר נחמיו תוקפו של בועז ענותו של פלטי כתיב וילפת אמר רב נעשה בשור כראשי

כהן גדול פרק שני סנהדרין

אוסו שכנגדו וי"ל דדיני נפשות שאני א"י נמי הכא הוי קבלת עדות
וקבלת עדות כשעת גמר דין ונשעת גמר דין אמרינן פרק שבעת
העדות (דף ל: וס) דברי הכל דיינים צריכים ובעלי דינין צעמידה
ואס כן יס ליהרר כש"ד מושיצין שני בעלי דינין שלא יסו צעמידה
קבלת העדות ולא צעמידה גמר דין
דשעת קבלת העדות כמו גמר דין
חשוב: **מצוה שאני**. וכה"ג לא משני
הש"ס גבי המלך שעבר לפני כלה צפרק
האשה שנתארמלה (כחובות דף טו).
דמשני פרשת דרכים הו"ל ואמאי לא
משני מלכות שאני וי"ל דהמלך אין
המלכות כי אס צעמידה כבוד החתן
והכלה וכבוד מלך עדיף טפי מכבוד
החתן וא"כ ליכא מלכות אצל הכהן גבי
יבוס מלכות איכא:
שפדאן מצער גידול בנים. פ"י
הקונטרס גידול י"ב
צבטים ולא נהירא חדל דליתו לער
אלא שמתה כדאמרין (ברכות דף סג).
גבי עובד אלוס שזכרו ה' צבטים
שזכר הארון שהיה צבטיו ועוד
דאברהם היו לו צבטים מקדושה ונרין
לומר ער של יוסף ואחיו וגלגול
ידידת מלכים:
נשים
שנאמר תנה את אשתי את מיכל אשר ארסתי לי במאה ערלות פלשתים
מאי תלמודא אומר רב פפא מיכל אשתי ולא מירב אשתי מאי קידושין טעות
דכתיב ויהיה האיש אשר יכנו יעשרנו המלך עושר גדול וגו' אול קמליה
אמר לו מלכות אית לך גבאי. והמקדש במלכות אינה מקדושת אול יהבה
לעדריאל דכתיב ויהי בעת תת את מירב בת שאול לדוד וגו' א"ל אי
בעית דאתן לך מיכל זיל אייתי לי מאה ערלות פלשתים אול אייתי ליה
א"ל מלכות ופרוטה אית לך גבאי. שאלו סבר מלכות ופרוטה דעתיה אמלוח
ודוד סבר מלכות ופרוטה דעתיה אפרוטה ואיבעית אימא דכולי עלמא
מלכות ופרוטה דעתיה אפרוטה שאלו סבר לא חזו ולא מירב ודוד סבר חזו
לכלבי ושונאי ר' יוסי האי תנה את אשתי את מיכל מאי דריש ביה ר'
יוסי למעמיה דתניא רבי יוסי היה דורש מקראות מעורבין "כתיב ויקח
המלך את שני בני רצפה בת איה אשר ילדה לשאלו את ארמינו ואת
מפיושית ואת חמשת בני מיכל אשר ילדה לעדריאל המהולל וגו'
וכי לעדריאל נתנה והלא לפלטי בן ליש נתנה דכתיב ושאלו נתן את
מיכל בתו אשת דוד לפלטי בן ליש וגו' אלא מקיש קידושין מירב לעדריאל
לקידושין מיכל לפלטי מה קידושין מיכל לפלטי בעבירה אף קידושין מירב
לעדריאל בעבירה ור' יהושע בן קרחא נמי הכתיב את חמשת בני מיכל בת
שאלו אמר לך רבי יהושע וכי מיכל ילדה והלא מירב ילדה מירב ילדה
ומיכל גידלה לפיכך נקראו על שמה "ללמדך שכל המגדל יתום בתוך
ביתו מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו: (חנינא קרא יוחנן ואשתו אלעזר
וגאולה ושמואל בלימודי סימן): רבי חנינא אומר מהכא "ותקראנה לו השכנות
שם לאמר יולד בן לנעמי וכי נעמי ילדה והלא רות ילדה אלא רות ילדה
ונעמי גידלה לפיכך נקרא על שמה רבי יוחנן אומר מהכא "ואשתו היהודית
ילדה את ירד אביגדור וגו' אלא ביה בתיה בת פרעה אשר לקח (לו) מרד
מרד זה כלב ולמה נקרא שמו מרד "שמרד בעצת מרגלים וכי בתיה ילדה
והלא יוכבד ילדה אלא יוכבד ילדה ובתיה גידלה לפיכך נקרא על שמה רבי
אלעזר אומר מהכא "נאלת בורע עמך בני יעקב ויוסף סלה וכי יוסף ילד והלא יעקב ילד
ויוסף כילכל לפיכך נקראו על שמו אר רבי שמואל בר נחמני א"ר יוחנן "כל המלמד בן חבירו תורה
מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו שנאמר "ואלה תולדות אהרן ומושה וכתוב ואלה שמות בני אהרן לומר לך
אהרן ילד ומושה לימד לפיכך נקראו על שמו "לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם וכי
היכן מצינו ביעקב שפדאו לאברהם אומר רב יהודה שפדאו מצער גידול בנים והיינו דכתיב "לא עתה יבוש
יעקב וגו' לא עתה יבוש יעקב מאביו ולא עתה פניו יחזור מאביו אביו כתיב פלטי וכתוב "פלטיאל אומר ר'
יוחנן פלטי שמו ולמה נקרא שמו פלטיאל "שפלטו אל מן העבירה מה עשה "נעץ חרב בינו לבניה אמר כל
העוסק בדבר זה ידק בחורב שניהם שנעשו כבחורים שלא מעמו מעם ביאה אמר רבי יוחנן תוקפו
של יוסף ענותנותו של בועז תוקפו של בועז ענותנותו של פלטי בן ליש תוקפו של יוסף ענותנותו של
בועז דכתיב "ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת אמר רב שנעשה בשור כראשי פלשות

תוקפו
10. ואלה תולדות אהרן ומושה ביום דבר יי את משה ביום סיני: במדבר ג א 11. ואלה שמות בני אהרן הנביא יעקב
ואביהוא אלעזר ואיתמר: במדבר ג א 12. לכן כה אמר יי אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב
ולא עתה פניו יחזור: ישיהו כט ב 13. וישלח איש בשת ויחזקו מעם איש מעם פלטיאל בן ליש: שמואל ב ג טו
14. וילך אתה אישה הלך ובכה אתה ידך ויבא אתה אליו ויאמר אליו אבנך לך שוב וישוב: שמואל ב ג טו 15. ויהי בחצי
הלילה ויחרד האיש וילפת ודנה אשה שכבת מרגלית: רות ג ח

מסורת הש"ס

א) חסדו ת. קט"ה מהל'
ב) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
ג) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
ד) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
ה) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
ו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
ז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
ח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
ט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
י) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
יא) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
יב) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
יג) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
יד) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
יז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
יח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
יט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
כ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
כא) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
כב) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
כג) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
כד) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
כה) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
כו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
כז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
כח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
כט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
ל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לא) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לב) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לג) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לד) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לה) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לס) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לע) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לפ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לץ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לכ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לל) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
למ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לנ) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לו) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לז) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לח) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לט) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לך) וי"ל ג' (א) וי"ל ג' (א)
לם) וי"ל ג' (א) ו

מסורת הש"ס

- (א) "מ"ק כו. גדרים טו.
(ב) ונכלל הספרים שפליטו
לא מנאל שום קרי ומכיר
ועתה כפי' לקמן ק"ב. על
הגליון בענין ויחזק לו.
(ג) "ז"ל דף כד. ג' גדרים טו.
ע"ש מ"ק כו. כל הסוגיא
ופ"ק. (ד) עפ"ה ל: מ"ק
כו. (ה) גדרים טו. (ו) "מ"ק
כטו. (ז) "פ"ק כ"ג.
(ח) והיינו לפי כ"ל.

הגהות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה מכיר וכו'
כלום שאינו שזון אלל:
(ב) ד"ה דרגש וכו' ודומה
לו גל:

מוסף רש"י

ובשמברין אחר. למלך
כסא (גדרים טו).
ערא דגדא. מטה שזון
לזון יוכב עליה ומחזק
אמרי (ע"ש טו).
העירכס לגל שזון (מ"ק
כו. מכת"י וכו' גדרים טו).
מי איכא מידי ברי. מכלל
דרגש לא ערא דגדא
הוא (גדרים טו). דרגש
האידנא לא אוחבינא.
עד השתא לא היה חשוב
אחיו מלך לאומיה על
אחיה מטה (מ"ק טו) שם
מכת"י. דע האידנא לא
אכילנא. משל אחרים.
כדלמריק (מ"ק כו) אלל
אמר לאלל כנפיה
לרשעים משל (מ"ק טו)
מכת"י. אינו צריך
לכפוחו. מטה שזון
מלך לא ערא דגדא
הוא (גדרים טו). מדי דהיה
אמשה מיוחדת לכלים.
לזון עליה כלם. והוא לא
יבש עליה אין צריך
לכפוחו (שם טו). דרגש
מחיר קרישין. אין צריך
לוקפה אלל הוא אלל
נטל קרישין ואלל נטלה.
קרישין נטלה שם (שם).
קרישין מי אית ליה.
הא לא מתקין ליה עולה
אלל ענינו ומ"ק טו שם
הוא לא קום ליה אלל
הוא לא קרישין. שאניה
עשויה להסתפק אלל
עומדת מונעת מל
(גדרים טו). ערא דגדא.
מטה שזון ע"ש לישא
עומן כדן וקרישין
האידנא.
אשפוזי"ש וחולין שן
לעומת גל בענין שפוסקין
עליה נטלה נכד
לעומת גל אחרות המטה
לכפוחו לקטע ענינו
לעומת גל נטלה שן
אחרות המטה וחז"ל
תומין אחרות כנפיה
וכפוחין לפרקן מתין
קרישין והעור נטל מאלו
(מ"ק טו מכת"י) אלל: על
שן שזון עליה. אלל אינה
חשובה לך. ולכ"ל כ"ל.

חוקפו של בועז ענוותנותו של פלטי. דלילו בועז חלל לילה ופלטי שנים
רבות: דורו של משה ויהושע עסקו בתורה הרבה ודורו של חזקיהו
יותר מהם כדכתיב (ישעיה י) וחולל עול מפני שמן וחמרינן בחלק
(לקמן דף כד): חובל עול של סמריה מפני שמנו של חזקיהו שהיה דולק

בצני מדרשות עד שצדקו מן ועד
באר שבע ולא מנאל עם הארץ: **מסכתין**
נטלים אחס. עניים היו: **רבי יהודה**
אומר לעולם לפני המטה יולאוס
שן מנינו דוד שאל אחר מטו
של אבנר. ואי ס"ד נשים אחר המטה
אורחיה דוד הלך עם הנשים:
כפחיה להכרוסו. שהיו סבורין
שמתו היתה הריגת אבנר: **ולבסוף**
להכרוסו. שידעו הצירור שלא מאת
דוד נהרג אבנר: **למחוס כשאלו.**
בהריגת נוצ עיר הכהנים: **ידיד לא**
אסוריו. אדם חשוב היית לשאל
והיה לך למחוס ולפי שלא מחית
מחוי **מחית.** והכי קאמר ידך לא
אסוריה היו לא ניהגת בענין כדלם
(א) חסוד: אלל כלל כוח גילית דעמך
ומחית כשאלו: **ששה מלכות ציט**
דוד. שהעמיד את איש בועז למלך
ואס לא המליכו אבנר היו ממליכין
את דוד ומשמלך איש בועז עד יום
שמלך דוד על כל ישראל היו שמי
שנים ומחלה שמי שנים לאיש בועז
וחזי שנה צין מיתתו למלכות דוד
שמשמת שאל מלך דוד כחצרון וכתיב:
כחצרון מלך שבע שנים וששה חדשים
לא מלך חמש שנים צין מיתת שאל
למלכות איש בועז דמתיב כסדר עולם
(ולקמן דף קו). והיינו אשר מלך דוד
על וגו' נמנאל מלכות ישראל בטיילה
חמש שנים אלמלא חמש שנים היו בלא
מלך נשמירו שמי שנים ומחלה
ממלכות איש בועז למלכות בית דוד:
דרגש ערא דגדא. נוהגין היו לערוך
מטה ושזון צניט ולא היו משממשין
בזן כלל אלל למול צניט מונחת משום
ניחוס. גל מול דומה (ע) גל גדי וסנוק
לא (שבת דף קו): **עד השתא לאו**
אופניניה. עד הנה לא יבש על אותה
מטה שהרי מונחת היא לגוי הצניט:
השתא. דלכל הוא צניט לאותניה
עלה מהיכא תפוק לן: **השתא מוליגין**
ליה. משל אחרים: **אלל אי קשיא.**
לעולה הא קשיא עלה דמתיב כעלמא
(מ"ק דף כו). דרגש אין צריך האכל
לכפוחו: **מסיר קרישין.** צימי אלל.
קרישין לוללות: **קרישין מי אית ליה.**
הא כשאר מטות עושין אותה מטה:
גילדאי. רענין: **ערא דלל.** מטה
של עור ותולין רענין צנפת העור
סביב וכשרוץ לנטותו ענין הרצועות
באריות המטה וכשמתיין אותה
הוא נופל והן הן קרישין ומס
עלי לכפוחו שלא יתקלקל העור
בנלחו הקרקע שלא היו ראשי
כרעיו גבוהין מסיריהו למעלה.
וקאמר מ"ק וזקפו על דופן הכרעיס
ואריותיהו למעלה ואמר ליה רבן
שמעון ממיר קרישין והוא נופל:
סירוגו

תחליפא שמייה דהיה שכיח בשוקא דגילדאי ואמר ליה מאי דצלא א"ר ירמיה א"ר יוחנן דרגש
סירוגו

כהן גדול פרק שני סנהדרין

ב.

נשים צצות לפני המטה. דכיון דשעת זכר הוא ליכא למיחש
להרסור ויכירוסלמי פליגי איכא למלך דלמך לפני המטה
לפי שגרמו מיתה לעולם ואית דנהגו לאחר המטה ואנשים לפני
המטה לפי שגנאי לצנות ישראל שיתכללו בהן אנשים:

ששהא מלכות וכו'. אף על גב
דדרשין (מדרש רבה
פרשת וישלח) ומלכים ממך ילאו זה
שאל ואיש בועז ממך מה היה יכול
להתקיים במקום אחר ולא היה לו
לשהות מלכות בית דוד שנמשך כבד
על פי נביא: **שתי שנים ומחצה.**
פי' כקונטרס שמלכות ישראל היתה
בטלה חמש שנה צין מיתת שאל
למלכות איש בועז צ' שנים ומחצה
היינו שמי שנים ממלכות איש בועז
ומחלה צין מיתת איש בועז למלכות
דוד ולא נהירא חלל דלמה נעש על
אותה חזי שנה צין מיתת איש בועז
למלכות דוד הלא קודם מיתתו חזר
אבנר ונמלך למלך את דוד
כדכתיב (שמואל ב ג) וישלח אבנר
מלאכים אל דוד וגו' ועוד דכיון
דחמש שנים עמדו בלא מלך ולא
המליכו את דוד א"כ למה נעש אבנר
במה שנמלך אחריו כן להמליך איש
בועז ונראה לי איכא דלוחה חזי
שנה היתה צין מיתת שאל למלכות
איש בועז וצאוס הימים נמלך
אבנר ודבר לכל ישראל להמליך איש
בועז עד שהמליכו לטוף אותה חזי
שנה ומשמלך איש בועז היתה מלכות
ישראל בטלה חמש שנים עד שמלך
דוד נמלך ו' שנים ומחלה שמלך דוד
כחצרון כדכתיב כדכתיב אע"ג כדכתיב
קרא לא קשיב רק ו' שנים (ט) היינו לפי
שנעטרע כדלמריק בחלק (לקמן דף
קו). והא דלל חזי חזי שנה זאת
בחסרון בטול מלכות ישראל (מכת"י)
היינו לפי שלא היתה סמוך לה' שנים
ולא היה בטול יחד:

מלך

שנאמר וידעו כל העם וכל ישראל כי לא היתה מהמלך להמית את אבנר
דרש רבא מאי דכתיב ויבא כל העם להברות את דוד כתיב להברות וקרינן
להברות בתחלה להברותו ולבסוף להברותו אמר רב יהודה אמר רב מפני מה
נעש אבנר מפני שהיה לו למחות בשאל ולא מיתה ר' יצחק אמר מיתה ולא
נענה ושניהן מקרא אחד דרשו ויקונן המלך אל אבנר ויאמר הכמות נבל
ימות אבנר ידך לא אסורות ורגליך לא לנחשתיס הוגשו מאן דאמר לא מיתה
הכי קאמר ידך לא אסורות ורגליך לא לנחשתיס הוגשו מאי טעמא לא מחית
כנפול לפני בני עולה נפלת ומ"ד מיתה ולא נענה איתמהווי מתמה הכמות
נבל ימות ידך לא אסורות ורגליך לא לנחשתיס מכדי מחוי מחית מ"ט כנפול
לפני בני עולה נפלת למאן דאמר מיתה מ"ט איענש א"ר נחמן (א) ברכי יצחק
ששהא מלכות בית דוד שתי שנים ומחצה: וכשמברין אותו בוי: מאי
דרגש אמר עולא ערא דגדא א"ל רבנן לעולא מי איכא מידי דעד האידנא
לא אוחבינא והשתא מותבינן ליה מתקף לה רבא מאי קושיא דילמא מידי
דהוה אאכילה ושתיה דעד האידנא לא אכילניה ולא אשקיניה השתא קא
מוכילינן ליה וקא משקינן ליה אלא אי קשיא הא קשיא דרגש אינו צריך
לכפוחו אלא זקפו ואי ס"ד ערא דגדא אמאי אינו צריך לכפוחו והתניא
הכופה יאת מטתו לא מטתו בלבד הוא כופה אלא כל מטות שיש לו בתוך
ביתו הוא כופה מאי קושיא דילמא מידי דהוה אמשה מיוחדת לכלים דקתני
האם היתה מיוחדת לכלים אינו צריך לכפוחה אלא אי קשיא הא קשיא רשב"ג
אומר דרגש מתיר קרישין והוא נופל מאיליו ואי סלקא דעתך ערא דגדא
קרישין מי אית ליה אלא כי אתא רבין אמר לי ההוא מרבנן ורב
קרישין מי אית ליה מאי דרגש ערא דצלא א"ר ירמיה א"ר יוחנן דרגש

סירוגו

רב נחמן ב' יצחק אמר מיתה. ומפני מה נעש מפני שעיב מלכות בית דוד שתיים ומחצה: **וכשמברין** אותו כל העם
מסובין על הקרקע והוא על הדרגש: וירושלמי דרגש יש בו משום כפית המטה (נספח אין בו משום כפית המטה). מלך
אינו חייב בכפית המטה (וכן גדול חייב בכפית המטה). תני ההספד וכל העוסקין בחספד מפקינן לק"ש ואין מפקינן
לתפלה מעשה היה והפסקו רבותינו לק"ש ולהפלה. מאי דרגש ערא דצלא. פי' מטה של עורות. דרגש מתיר

עין משפט גר מצוה

לד א מ"י פ"ב מהל'
מלכים ה' ד ופ"ו
מהל' אלל כלה ז סג
עין קטו:
לה ב מ"י מהל' אלל
הלה: ז
לז ג מ"י שם הלה ח
ופ"ב מהל' מלכים
הלה ד סג שם:
לז ד מ"י פ"ב מהל' אלל
הלה יא סג עין
מדר"ס ב טו"ע י"ד פי'
שם ספ"ק א:
לח ה מ"י שם פי' הלה
סג ט"ס שם טו"ע י"ד
פי' שם ספ"ק א:
לז ו ח מ"י שם פי' הלה
הלה יא טו"ע י"ד
פי' שם:

תורה אור השלם

- רבות בנות עשר קול
ואת עילת עי' בקל:
משל לא בט
2. שקר חזון והכל היפי
אשה יקראת י' היא
תחלה: משל לא בט
3. ויאמר דוד אל יואב
ואל כל העם אשר אותו
קרעו בגדיכם וחזרו
שקו וספרו ולפני אבנר
והמלך דוד ודלך אחרי
המטה: שמואל ב ג לא
4. וידעו כל העם וכל
ישראל ביום ההוא כי
לא היתה מהמלך
להמית את אבנר בן נרי:
שמואל ב ג לו
5. ויבא כל העם
להברות את דוד לך
בעוד היום וישבע כל
לאמר כה יעשה לי
אלהים וכה יסיף בי אם
לפני בוא השמש אטעם
לקח או כל מאוקה:
שמואל ב ג לה
6. ויקון המלך אל אבנר
ויאמר הכמות נבל ימות
אבנר: יך לא אסורות
ורגליך לא לנחשתיס
הוגשו מאן דאמר לא
עולה נפלת ויפסד כל
העם לבבות עקלה:
שמואל ב ג לו

רבנו חננאל

לפתוח. ואת עלית על
כולנה דו פליגי בן ליש.
שק החן דו יוסף והכל
היופי זה בועז אמר ר' יראת
ה' (הוא) תתהלל לו פליט
הוא: שק החן דו דוד של
משה. הכל היופי זה דוד
של יהושע. ששה יראת ה'
היה דוד של ר' יראת ה'
יהודה ב' אילעאי שהיו
ששה תלמידים מתעטפין
בטלית אחת ועוסקין
בתורה: מת לו מת אינו
יוצא מפתח פלטיין שלו.
ר' יהודה אומר אם רוצה
לצאת אחרי המטה כדרך
שיצא דוד אחרי מטתו של
אבנר יוצא: ת"ד מקום
שנהגו הנשים לצאת אחרי
המטה יוצאות לפני המטה
יוצאות ר' יהודה אומר
לעולם הנשים לפני המטה
שנאמר והמלך דוד הולך
אחרי המטה כו. אמר רב
מפני מה נעש אבנר מיתה
לו למחות בשאל ולא
מיתה ואמרין בגמ' בסוף
נגמר הדין בור יסירה גמרי
לו לאבנר שיהיה כו.
ופירושו פירושו בירושלמי
במסכת טהרות בפרק א'
ובשמברין אותו כל העם

מסורת הש"ס

דברי הימים א כט כג
7. וְעִבְרֹתֶם אֶת הַיַּרְדֵּן
וְיֹשְׁבֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְיָ
אֱלֹהֵיכֶם מִנְחִיל אֲתֶכֶם
וְהָיִיתָ לָּכֶם מִכָּל אֲיִיכֶם
מִסְבִּיב וְיֹשְׁבֹתֶם בָּטוּחַ:
וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
שֶׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וְיְיָ הָיִיתָ
זֶר מִתְפַּסֵּחַ וְעַד עֶזָּה בְּכָל
הָאָרֶץ: 13. הִלָּה מִטּוֹת
מִכָּל עַמְלִי: הַהֵן ב' י

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 278: 1039-1044.

כא.

דאקשינן עליה דרמי בר חמא הא דתנן

בה.

וְאֵל מִי פִי הַמַּלְכּוֹת
עָמַד הִלְכָה ד' כִּמְגָה
לְאֹמְרוֹן רִיד טוֹשׁ"ע ח"מ כ'י
לֵד סָקִיף י'
יָח ב ג ח"י שֵׁם פִּי"ב
הִלְכָה ז כִּמְגָה שֵׁם
טוֹשׁ"ע שֵׁם סָקִיף כה:
י"ב ד מִי שֵׁם הִלְכָה ט
טוֹשׁ"ע י' ח"י סָקִיף לֵד
וְטוֹשׁ"ע י"ד כ' קִיט סָקִיף
טו וְטַעֲמֵי יח כְּהַ"ה:
ז ב ה מִי שֵׁם פִּי"ה ד' ה'
כִּמְגָה שֵׁם טוֹשׁ"ע שֵׁם
סָקִיף ו' עֲוִינֵי כְּבִ"מ:

[illegible]

(א) [כאן חסר בדברי רבינו ובש"ל שלא היא ה"ז כשר ותני עלה בדרייתא וחס"א בין שאין לו אומנות אלא היא ובין שיש לו אומנות שלא היא הרי זה פסול - מעריכוין פ"ב:]

יִמְתִּי" (ובמה אינו אלא לפרש דברי כסמים" רבי יוחנן אמר אימתי לפרש ובמה חלוק ודכולי עלמא אימתי לפרש הוא גגברא אנגברא קא רמית מר סבר פליגי מר סבר לא פליגי ולא פליגי והתניא" בין שיש לו אומנות שלא הוא בין שאין לו אומנות אלא הוא הרי זה פסול ההיא רבי הודה משום רבי טרפון היא דתניא" רבי הודה אומר משום רבי טרפון לעולם אין אחד מהן נזיר לפי שלא נתנה נזירות אלא הפלאה: מלוה ברבית: אמר רבא "לוה רבית פסול לעדות והאנן תנן מלוה רבית מלוה הבאה ברבית בר בינייתוס סהידו ביה תרי סהדי חד אמר קמי דידי חוויף בריביתא וחד אמר לדידי אוזפי ריביתא" פסליה רבא לבר בינייתוס והאבא הוא דאמר לוה ברבית פסול לעדות הוה ליה רשע והתורה אמרה" אל תשת ששע עד רבא" למעמיה" דאמר רבא אדם רוב אצל עצמו ואין אדם משים עצמו ששע ההוא טבחה דאישתכח דנפקא רשיפתא מתותי ידיה" פסליה רב נחמן געבריה אזל רבי מויה וטופריה סבר רב נחמן לאכשוריה א"ל רבא דילמא איערומי מא מערים אלא מאי תקנתיה כדרב אידי רבאבין דאמר רב אידי בר אבין יהחשוד ל הטריפות אין לו תקנה עד שילך מקום שאין מכירין אותו ויחזיר אבידה דבר חשוב או שיוציא טריפה מתחת ידו דבר חשוב משלו: ומפריחי יונים: מאי מפריחי יונים הכא תרגומה אי תקדמיה יונג יון רבי חמא בר אושעיא אמר" ארא מאן אמר אי תקדמיה יונג ליון מ"ט לא אמר ארא אמר לך ארא מפני דרכי שלום בעלמא מאן דאמר ארא מאי טעמא לא אמר אי תקדמיה יונג ליון אמר לך היינו משחק קוביא ואידך תנא תולה בדעת עצמו ותנא תולה בדעת יוני" וצריכא דאי תנא תולה בדעת עצמו התם הוא דלא גמור ומקמי דאמר

אֲסַמְכְתָּא וּמִיָּהוּ קָשָׁה דְּהִכָּא מְשַׁמְעָה דְּדָבָר דְּלֵילָה הוּא בִּידוֹ לֹא אֲסַמְכְתָּא
הוּא כְּגוֹן מַשְׁחָה בְּקֻבְיָא דְּהִכָּא וְאֵע"ג דְּבוּזִים וּמֵאִי שָׂנָא מֵהֵרֵא
לְחִמְרָא דְּוֹלְשָׁפּוֹט דְּחֻשְׁבִּין אֲסַמְכְתָּא מֵהֵא עֲמַמָּא וּמִכ"מ לֹא קָשִׁי
דְּבַר שְׂבִידוֹ שְׁמוּאֵלִין יִין לְמִכּוֹר וְנִרְהָה אֲסַמְכְתָּא קָתָא אֵע"ג דְּלֵילָה
וְאִוּ בִּידוֹ הוּא לְגַמְרִי לֹא גַמְרָא וּמִקְנִי לְחֻבְרִיָּה אֲכָל הִכָּא גְבִי מַשְׁחָה
וּמִקְנִי דִּכְיוֹן שְׁהוּא יוֹדַע שְׁאִין בִּידוֹ לְהִרְוִיָּה יוֹדַע הוּא שֶׁאֲכַל מֵהֶם
לֵכֶךְ כִּי הוּא גִּוּוֹנָא יוֹדַע לֹא אֲסַמְכְתָּא הֵיא אֲכָל הִכָּא דֹּאשְׁלֹם אֲלַפָּה
עֲשׂוֹת חֲבִירוֹ הֵיא אֲסַמְכְתָּא מְשׁוֹם דְּגִזְמָנָא קֹאמֶר וְלֹא גַמְרָא וּמִקְנִיָּה
מְשׁוֹם הֵכִי פִּסְקָא דְּמַשְׁחָה בְּקֻבְיָא כְּשֶׁר לְעִדּוֹת דְּפִסְקִין כ"י יְהוּדָה
אֵל קִי דְּוּוּקָא מְשַׁמְעוֹת שְׁהִיֵּם עַל פִּי הַדָּק לִפִּי שְׁהָדָה וְהִמְקוֹס קִינִי
וְלִי הִקְנוֹ לֹא מֵהֵי אִם לֹא הִקְנוֹ בִּזְ"ד חֲשׁוֹב כְּדֹא"י בְּנִדְרִים (דף מ:)
הַפְּלֵאָה פ"ה אֲלַמָּה כִּיֹּן דְּמַסְפָּקָא לִיָּה אִי הוּא נִזִּיר אִי לֹא מַסְפִּיקָא
אֵל הַרְצִ"ץ מֵאִי מִדְּמָה קִינִי לְקִרְוֹת שְׁאִנִּי מִירוֹת גְּבִילִי קִרְבִּי
וְאִין לְהִסְתָּקוֹת שְׁאִנִּי הִכָּא דְּגִילִי מֵשׁוֹם דֹּאֵל לֹא מִפְּרָא דְּכִתְבִּי
וְפִלְאָה אֲלַא חִיתִּי לֵן מִסְבָּרָה מֵהֵיא הַפְּלֵאָה וְהִינֵי דְּקֹאמֶר הֵיאָה רִבִּי
שִׁמְ"מ דַּעַל כְּרִחִין הוּא דֹּאמֶר לַעֲלִיל בְּבִי הֵיאָה גִּוּוֹנָא אֲסַמְכְתָּא הֵיא דֹּאִי
אֵע"ג דְּלֵילָה יוֹדַע וּמִדְּקֹאמֶר ר' יְהוּדָה לְעוֹלָם אִין אֶחָד מֵהֶם נִזִּיר וְכו'
בְּבִי הֵיאָה גִּוּוֹנָא וְקִרָא דְּכִי פִילְאִי אִינְטֶרְךָ מְשׁוֹם דִּידוֹת מִירוֹת כְּמִירוֹת
גִּרְעָה מֵהֶם וּמִשׁוֹם הֵכִי אִינְטֶרְךָ כִּי פִילְאִי לְוֹמֶר דְּלֹא חֲשִׁיב יְרִיחוֹ:
אִי

予

כ' דמשמע טעמא נמוס אקמכתא
ר' יהודה גופיה אמרש משמיה דרבי
טעמון ופליגי אדרבנן דמתמנין
דעממייהו נמוס יישוב ובמתנין
ר' יהודה מילתאמין דרבנן קא מפרש:
אין אחד מהן נוזר. שנים שפיצן
ואחד עובר זה אומר פלוני העובר
נוזר הוא וזה אומר איז נזיר ואמר
אחד הריני נזיר וזה כנמוס הוא
שארם נזיר ופצירו אומר הריני
נזיר כנמוס הוא שאני נזיר ושיניהם
מתכוונין לנזירות וגמלא כאחד מהם
ואמר רבי טעמון אין אחד מהן נזיר
אמר רבי חייא בר אבא ר' יוחנן אבי

1. לֹא תִשָּׂא שְׁמֵעַ שׁוֹא
אֶל תִּשֶׁת יָדְךָ עִם רָשָׁע
לְהִיט עַד חֲמָס:
שמות כג א

[illegible]

אשתליו"ן [אישטלו"ן].
עוף פיתיון.

לְעוֹלָם אֵין אֶחָד מֵהֶן
נִבְדָּר. שֵׁם שֶׁהוּא יוֹשֵׁעַן וְכֵן
אֶחָד לְפָנֵיהֶם וְאֶחָד
הַרְבֵּי מֵיֵר שׁוֹה הֵבֵא אֶלְלֵנוּ
מֵיֵר הוּא, וְחִבְרוּ אֶחָד הַרְבֵּי
מֵיֵר שֶׁהֵנוּ מֵיֵר, וְלִבְסֻף
מִנְמָל כַּחַד מֵהֶן, אֵין אֶחָד
מֵהֶן מֵיֵר, לְפִי שֶׁלֹּא יוֹמֵת
יְצוּרֹת לְהוֹיֵם מֵיֵר בְּתֵלֵהָ
וְיִבְסֻק אֶלָּא בְּהַפְלָהּ וְדֹאִית
מִפְּסוֹרֶשֶׁת (חִגְיָה י' וְכַעֲז'
שְׁרֹבִין פ. וְדוֹרִים יט) לֵלָא

מכאן רצוהו היה הפסוקה כי הו' ברוך הו' כן שית' בעל דליו הסתמך
הלכך אי לאו קרא דכי יפלוה יימי מרבה גם זו לידות מירוד דללו
העובדו (פס' ודורס יט) ולא
הסמך העשירי ממש שם
הפסוק אלא מלי מילודא
שנא כנגדו וזה היה פיו ולבו שזן להכי אין אחד מהם מיר (ודורס כא). אדם קרוב אצל עצמו. אין אדם נפסל לעדות בחורחה
רשע, שחי מורה פסלה קרוב עדות (על כס). ואין אדם משים עצמו רשע. אין אדם משיח עדות אצל עצמו לא
ויפסל (כ' ריבוח כה).

המשך הנספח בעמוד הבא.

לקשור לפיכך אני חותך
אלו הזמורות ומדתן סאה
תרומה שנפלה למאה
סאה שביעית תעלה פחות
ממאה ירקבו ומפני מה
אין מוכרין אותה לכהן
רו טרודא הוא דין.
י מן המנין א"ר יוחנן דא
הזה קשר ואת מוראו אל

המשך הנספח בעמוד הבא.

מסורת הש"ס

(א) יומא פה; (ב) נפרט
מח: דף סב; (ג) א' וצ"ק
קד; (ד) רבא. רש"י
(ה) ז"ק כו. ע"ש; (ו) נפ
חוס' יבמות ע: ד"ה הכא
על ור"א; (ז) כחצות לא.
ז"ב פה. שבת לא: נוספת
ז"ב פ"ט; (ח) ודבור זה
שיך לעיל במשנה ע"א;
(ט) ז"ל דהא; (י) שם פט; (יא)
שם סא; (יב) ז"ל
מתקן.

תורה אור השלם
1. אם בפתחת יפוצא
הגבב דהקד ונתן אין לו
דמיים: אם וירחא השמש
עליו דמיים לו שלם
ישלם אם אין לו ונקבר
בביתו:
שמות כב א-ב

גליון הש"ס
נב' אמר רבא שבתרא.
כעין זה מחצות קב ע"כ
גמ' יג פ"ב: תוס'
ד"ה לא. לא היו רוצים
לחזור. ע"י טורי אבן
תנינה פלגיה שיהי דף
ע"א ד"ה נפש:

הגהות מור"ב
רנשבורג

(א) נב' אמר רבא מסכתא
מלתא דרב. י"ב ע"י מחצות
לד: חוס' ד"ה אכל וירקתם
היה כאלו אמר רבא וכו'
ומהמיה על הגליון מהרי"י
פיק שלא צ"ח פלגיה בש"ס
החדשים:

גמ' מגמר. מכלה: למודו. מה שהורגל בצער ויין: (א) שקט ללדיקים
הנייה להם והנייה לעולם. שיש להם פנאי לעסוק בתורה ובמלאכה:
מרתנא ^{הא} **במחמרת.** שאמרה תורה יהרג: **נידון על שם סופו.**

דהא לא קטל ומקטיל משום דסופו להרוג צעל הצית כשעמוד כנגדו
להליל ממנו: יש לו דמים חייב. אם
אילו ראוי ליהרג כגון אכל על הבן
דמיא לקמן דל"ן הבן רשאי להרוג את
אביו הבא עליו במחמרת משום דרמתי
האכל על הבן ולא בא על עסקי נפשות
ואי היה קאי צריה לאפיה להליל
ממנו אין צדעתו של אביו להורגו:
חייב לשלם החצית כשאר מוהק: אין
לו דמים. כגון שאכל כל האדם שניתן
רשות לצעל הצית להורגו פטור
משלם דחיוב מיתה וחיוב משלומין
באין כאחד ואע"פ שניצל פטור מן
המשלומין דק"ל (מחצות דף לה). חייבי
מיתה ומתגר כגון שלא התירו צהן
אין משלמין ממנו שם המיתה אע"פ
שאין נהרגין: **גמ' מאי טעמא**
דמחמרת. שאמרה תורה אין לו דמים
כלומר הרי הוא לך כמי שאין לו דם
ושמטה ומוחרג כשאר מוהק: **חוקה אין**
אדם מעמיד עצמו על ממונו.
שרואה שאחר נוטל ושותק הלקך
יודע הגנב הזה שצעל הצית עומד
על ממונו להלילו וימחר אמר הגנב
לא אוליגא לגביה קאי כפאלי ואי קאי
קטילגא ליה ואמרה לך תורה אין לו
דמים ומלמדתך מחמרת שהוא בא
להרגן השכם אתה להרגו: **הכא**
במחמרת. חמרת את הצית ממנו:
פטור. מלהחזיר אע"פ שם קיימין:
בדמים קננהו. בדמי נפשו קנאן
הואיל ונתחייב מיתה בלקיחתם:

מסכתא מילתא דרב. דפטור
בשעבר צ"ח עכשיו צ"ח לאחר זמן
דליתנהו ומשלומין מדדיה לא מצינן
לחייבה במקום מיתה: **אכל נטל**
לא. מסכתא דהא מילתא דרב דפטור
בה דכיון דקיימין הן כל היכא דליתנהו
דמרייהו נינהו ואין זה חייב בתשלומין
דפקדון צעלגא נינהו צביה: **והאלהים.**
שבעה אמר רב דפטור ואפי' איתנהו
וטעמא מהכא ^א דהא אי שם לו דמים
כגון אכל על הבן דמורה בה רב דלא
קנה וחייב להחזיר אחרי כן אמרינן
דאפילו נאנסו מיניה משבחו לרשותו
חייב להחזיר דמיהן אלא לא אמרינן
פקדון הוה גביה ואצדו לצעלים אלא

אמרינן ברשונה הן ואצדו לו הכא נמי לענין אין לו דמים אע"פ דליתנהו אמרינן לאו פקדון נינהו אלא צרשותו וצאחריותו קיימי וכו'
גבי הוה צי דינא מיניה עס כאן משלומין עס חיוב מיתה כאלו גוצין משאר נכסים: ולא היא. מסקנא דמילתא דרשבא. ולא היא לא
מסכתא טעמא דרב צהא דאע"ג דהיכא דיש לו דמים חייבין צאחריותו לאו קנין הן לו להיות כשאר נכסיו דכי אוקמינה רחמנא צרשותיה
וחייב את הגולגין לשלם ה"מ לענין שלומי דלא מצי למימר ליה נאנסו דאשכחן בשומרינן דחייבין הכתוב לישבע אם לא שלם יד במלאכת רעהו
הא שלם אע"ג דטעין מת או נשבר דהיינו אונס חייב דנעשה עליו גולג בשליחות יד: **אכל לענין מקנא.** לא קני אס קיימין הן אלא
והוא היה בא לעכבו ולומר דמים אני מחזיר לך לא קני ומהדר להו צעיניהו דכתיב (ויקרא ה) והשיב את הגוילה והאי דכי נאנסו מחזיר
דמים ולא מצי אמר ליה נאנסו ומיפטר משום דלא גרע גולג משאר דמשום דכל הנאה שלו אוקמינהו רחמנא צרשותו לשלומי אס נאנס
דכל כמה דקיימא דהדרא צעינא הא נמי כל הנאה שלו ומיחייב לשלומי: **מועד לעולם.** אפילו שלא בכונה: **קשיא.** קשיא מתניתין לתרואה
אליבא דרב. ומ"מ חיובתא לא הוה דלאו צהדיא קמיה לה נטל חייב ואיכא לשנוי בדוחקא דשנין דמשום רישא נקט שבר והיינו דאיכא
צ"ח קושא לתויבתא: **מסיר רב צבי.** לרבא פריך דאמר נטל דליתנהו חייב: **הגונב כים נשבע.** שהגביהו וקנאו בהגבהה חייב
להחזיר ואע"ג שהוצילו אחר"כ לה"ר ונתחייב בהוצאתו מיתה: **שהרי נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת.** ובשביל חיוב מיתה
הבא עליו לאחר מכן אינו נפטור מן התשלומין: **היה מגרר ויאל.** שלא הגביהו ולא קנאו בתוך הבית אלא כשיצא ליה"ר קנאו צבניו
רשות שהוצילו מרשות העבדים. ואיך ידו למטה משלשה וקבלה צידו חסונה לו לארבעה והרי הוא לו כחלו"ו ואע"פ
שאין כאן הגבהה והכי מוקים לה בכתובות נא: **פטור.** מתשלומין. אלא אע"פ שהכים והמעות קיימין אמרינן דמצי קננהו ולא מפיקין
ליה מיתה ומיוצתא דרבא דאמר נטל לא: **והנכסף.** הא דקמתי פטור כגון דשדנהו צהרל דליתנהו: **דכרי.** חילוי: **אשרינהו**
ניהלים. הגנבים: **ה"פ** אין לו דמים אס זרחה וגו' אלא אס צבור לך הדבר כשמש שאין לו שלום עמך דהרגו וכו'. אין לו דמים
וסמין ליה אס זרחה השמש ודרשין סמוכין אימתי מותר להורגו צומן שהשמש זרחה עליו כלומר שצבור לך שלהרגן בא אס תעמוד
כנגדו אכל מספק אל תהרגה: **וסינא אידך אס זרחה השמש עליו דמים לו.** אימתי אסור להרגו צומן שזרחה השמש עליו כלומר שצבור
הדבר לך כאור שהוא רחמני עליו ואפילו אתה עומד כנגדו להליל ממנו מידו לא יהרגן ואס לאו שספקא הוה לך להרגו. קשיין אהדי:

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין עב.

מסתברא מילתיה דרב בששיבר. ואס תאמר מאי קמ"ל
תנינא ושיבר את החצית פטור ויש לומר אי ממחמרת
ה"א שיבר בעדור במחמרת קמ"ל רב אפילו שיבר אחר כך:
אפילו נמל. מיתה הא תנן במריבה (ז"ב דף סב): אין הגונב אחר

הגנב משלם תשלומי כפל פירוש
כדדדשינן ^א וגונב מצית האס ואלא
מצית הגנב ואמר רב צגמרא ^א לא
שנו אלא לפני יאוש אכל לאחר יאוש
קנאו גנב ראשון וגנב שני משלם
תשלומי כפל לגנב ראשון אלאמא קודם
יאוש לא קני ויש לומר דתם צגנב
מגנא חזירו וקרפיפו דלאו כיו קטלא
הוא דצעי התראה אכל הכא במחמרת
דמחמרתו זו היא התראה דלקמן:
לא קבלינהו הואיל ונפק מפומיה
דרב. מיתה הא מייחייב ללאת

די שמים כדאמר צפ' הפועלים (ז"ב)
דף סא. וס' גבי החוסס פרה ודש
צה ^א (והמתקן) אסרה תורה אפילו בא
על אמו ויש לומר דכאן ^א לא היה רוצים
להחזיר אלא"כ ימחיבו צדיני אדם:

על שם סופו ציה בא במחמרת ושבר את החבית אם יש לו דמים חייב אם
אין לו דמים פטור: **גמ' אמר רבא מאי טעמא דמחמרת** ^א **זחוקה** אין אדם
מעמיד עצמו על ממונו והאי מימר אמר אי אוליגא קאי לאפאי ולא שביק
לי ואי קאי לאפאי קטילגא ליה ^א והתורה אמרה אם בא להורגך ושלם
להורגו אמר רב ^א **הבא במחמרת ונמל כלים ויצא פטור מאי טעמא** בדמים
קננהו ^א ^א **אמר רבא** ^א **מסתברא** מילתיה דרב בששיבר דליתנהו אבל נמל
לא והאלהים אמר רב אפילו נמל דהא יש לו דמים ונאנסו חייב אלמא
ברשותיה קיימי הכא נמי ברשותיה קיימי ולא היא כי אוקמינא רחמנא
ברשותיה לענין אונסין אבל לענין מקנא ברשותיה דמרייהו קיימי מיד דהוה
אשואל תנן בא במחמרת ושיבר את החבית יש לו דמים חייב אין לו דמים
פטור מעמא דשיבר דכי אין לו דמים פטור הא נמל לא הוא הדין דאפילו
נמל נמי והא דקא תני שבר את החבית קמ"ל דכי יש לו דמים אע"ג
דשיבר נמי חייב פשיטא מוהק הוא הא קמ"ל דאפילו שלא בכונה מאי
קמ"ל אדם מועד לעולם תנינא ^א **אדם מועד לעולם** בין בשוגג בין במזיד
בין באונס ^א **בין** ברצון קשיא מתיב רב ביבי בר אבבי ^א **הגונב כים בשבת**
חייב שהרי נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת היה מגרר ויוצא
פטור שהרי איסור גביה איסור סקילה באין כאחד ^א **והלכתא** שדדנהו
בנהרא רבא איגנבו ליה דיכרי במחמרתא אהדרינהו ניהליה ולא קבלינהו
אמר הואיל ונפק מפומיה דרב ת"ר ^א אין לו דמים אם זרחה השמש עליו
וכי השמש עליו בלבד זרחה אלא אם ברור לך הדבר כשמש שאין לו
שלום עמך הרגהו ואם לאו אל תהרגהו תניא אידך אם זרחה השמש עליו
דמים לו וכי השמש עליו בלבד זרחה ^א אלא אם ברור לך כשמש שיש לו
שלום עמך אל תהרגהו ואם לאו הרגהו קשיא סתמא אסתמא לא קשיא
באן

אמרינן ברשונה הן ואצדו לו הכא נמי לענין אין לו דמים אע"פ דליתנהו אמרינן לאו פקדון נינהו אלא צרשותו וצאחריותו קיימי וכו'
גבי הוה צי דינא מיניה עס כאן משלומין עס חיוב מיתה כאלו גוצין משאר נכסים: ולא היא. מסקנא דמילתא דרשבא. ולא היא לא
מסכתא טעמא דרב צהא דאע"ג דהיכא דיש לו דמים חייבין צאחריותו לאו קנין הן לו להיות כשאר נכסיו דכי אוקמינה רחמנא צרשותיה
וחייב את הגולגין לשלם ה"מ לענין שלומי דלא מצי למימר ליה נאנסו דאשכחן בשומרינן דחייבין הכתוב לישבע אם לא שלם יד במלאכת רעהו
הא שלם אע"ג דטעין מת או נשבר דהיינו אונס חייב דנעשה עליו גולג בשליחות יד: **אכל לענין מקנא.** לא קני אס קיימין הן אלא
והוא היה בא לעכבו ולומר דמים אני מחזיר לך לא קני ומהדר להו צעיניהו דכתיב (ויקרא ה) והשיב את הגוילה והאי דכי נאנסו מחזיר
דמים ולא מצי אמר ליה נאנסו ומיפטר משום דלא גרע גולג משאר דמשום דכל הנאה שלו אוקמינהו רחמנא צרשותו לשלומי אס נאנס
דכל כמה דקיימא דהדרא צעינא הא נמי כל הנאה שלו ומיחייב לשלומי: **מועד לעולם.** אפילו שלא בכונה: **קשיא.** קשיא מתניתין לתרואה
אליבא דרב. ומ"מ חיובתא לא הוה דלאו צהדיא קמיה לה נטל חייב ואיכא לשנוי בדוחקא דשנין דמשום רישא נקט שבר והיינו דאיכא
צ"ח קושא לתויבתא: **מסיר רב צבי.** לרבא פריך דאמר נטל דליתנהו חייב: **הגונב כים נשבע.** שהגביהו וקנאו בהגבהה חייב
להחזיר ואע"ג שהוצילו אחר"כ לה"ר ונתחייב בהוצאתו מיתה: **שהרי נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת.** ובשביל חיוב מיתה
הבא עליו לאחר מכן אינו נפטור מן התשלומין: **היה מגרר ויאל.** שלא הגביהו ולא קנאו בתוך הבית אלא כשיצא ליה"ר קנאו צבניו
רשות שהוצילו מרשות העבדים. ואיך ידו למטה משלשה וקבלה צידו חסונה לו לארבעה והרי הוא לו כחלו"ו ואע"פ
שאין כאן הגבהה והכי מוקים לה בכתובות נא: **פטור.** מתשלומין. אלא אע"פ שהכים והמעות קיימין אמרינן דמצי קננהו ולא מפיקין
ליה מיתה ומיוצתא דרבא דאמר נטל לא: **והנכסף.** הא דקמתי פטור כגון דשדנהו צהרל דליתנהו: **דכרי.** חילוי: **אשרינהו**
ניהלים. הגנבים: **ה"פ** אין לו דמים אס זרחה וגו' אלא אס צבור לך הדבר כשמש שאין לו שלום עמך דהרגו וכו'. אין לו דמים
וסמין ליה אס זרחה השמש ודרשין סמוכין אימתי מותר להורגו צומן שהשמש זרחה עליו כלומר שצבור לך שלהרגן בא אס תעמוד
כנגדו אכל מספק אל תהרגה: **וסינא אידך אס זרחה השמש עליו דמים לו.** אימתי אסור להרגו צומן שזרחה השמש עליו כלומר שצבור
הדבר לך כאור שהוא רחמני עליו ואפילו אתה עומד כנגדו להליל ממנו מידו לא יהרגן ואס לאו שספקא הוה לך להרגו. קשיין אהדי:

עין משפט
נר מצוה

לג א מיי פיעט מהל
גניבה בלכא ט סמג
לאון קב טושי"ע ח"מ סי'
מסה ספ"א ב' בהגיה:
לך ב מיי שם הלכה י:
לך ג מיי שם הלכה ט:
לך ד מיי שם הלכה י:
צגנר משה:
לך ה מיי פ"א מהל' חובל
הלכה יא ופ"ו הלכה א
סמג עש"י טושי"ע ח"מ
סי' ששה ספ"א א וסי' מכה
ספ"ג:
לך ו ז מיי פ"א מהל' חובל
גניבה בלכא ב
[טושי"ע ח"מ סי' שאל:]
לך ח מיי פיעט מהל'
גניבה בלכא ב' בהגיה:
רש"י צ"ח צ"ח צ"ח סמג
לאון קב טושי"ע ח"מ סי'
מסה ספ"א ב' בהגיה:

מוסף רש"י

חזקה אין אדם מעמיד
עצמו. מלהליל את ממנו
מיד גנב. והאי גנב דלמי
במחמרת מידע דיע דקאי
בעל הצית צאפיה ודועתא
דכתיב אמת דמימר אמר כי
קאי לאפאי קטילגא ליה
ואין זה ספק נפשות אלא
ודאי נפשות המורה אמרה
לו כאן אחרי שאל להורגך
השכם להורגו (דמא פ"ה)
וזה להרגן בא שהרי יודע
הוא שאין אדם מעמיד
עצמו ורואה שנטלן ממנו
בפניו ושותק. לפיכך על
מנת כן בא שם יעמוד בעל
המון כנגדו ירגנו (שמות
כב א וכו' ב' ברכות נח.)
בדמים קננהו. דהכל
במחמרת צר מיתה הוא,
כדכתיב אס מחמרת ימלא
גנב וגו' (ז"ב פ"ד).
הגונב כים בשבת.
הגביהו נכסות העבדים
והוצילו לרש"י (כתובות
ל"א). חייב. בתשלומין
ואע"פ שדון צנפשו (שבת
צ"א) דליכא למימר קם ליה
בדמים מיתה, דליכא הא
שמי רשעיות בידת (רש"י)
ב"ב פ"ה). שבר נתחייב
בגניבה. נשעה שהגביה
הים צבית העבדים (שבת
ל"א). דהגבהה קוים צל
מקום וקמה ליה צרשותיה
אף להמחייב צחונסין
(כתובות ל"א). דיה מגרר
ויוצא. שלא קנא בהגבהה
(שבת צ"א). שלא הגביהו
צרשות העבדים ולא קנאו
אלא צהרל מרשות
העבדים (כתובות ל"א).
פטור. מתשלומין. שהרי
איסור שבת צ"ח. ובכתובות
פריך אי דלפקיו לה"ר
איסור גניבה לכה. דה"ר
לאו מקום קמייה היל, ומוקין
לה צלד רה"ר, אי נמי
שפירק ידו למטה מג'
וקבלה (שבת צ"א).

המשך הנספח בעמוד הבא.

עין משפט
נר מצוה

נח א מ״י פ״ה מהל' יסודי התורה הלכה ב' סמג עשן ה טו"ע י"ד ס"י קט סעיף א':
נזב ב (מ״י שם הלכה ב) טו"ע שם צהג"ה:
ס ג מ״י שם הלכה ב טו"ע שם סעיף א':
סא ד מ״י פ״י מהל' מלכים הלכה ב:

מסורת הש"ס

(א) 'נתי חוק' שבת מנח.
 ד"ה נטולן, (ב) בירכות כח:
 חמשה עשר חוק' כג: ע"ה
 (ג) 'נלי ואחרי עדה עדה
 דכח' תחת עדה עדה נגדה
 הכונה חזקת כך חזקת
 במגילה כח: ובה חזקת
 פירש"י ד"ה נלי
 במגילה (ד) נטולן ע"ה.
 (ה) חוק' כח: (ז) חוק' כח:
 שפת השמן, (ו) 'כיה יג'
 העירוק שם אצל פטיוט חזקת
 וכל העירוקה, (ח) 'נלי
 לנטולן, (ט) ע"ה חמשה,
 (י) 'נתי חוק' מגילה פו.
 חזקת כח: (י) חזקת כח:

1. וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת שֵׁם
קֹדֶשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יי
מְקַדְּשֵׁכֶם:

- ויקרא כב ל ב.
הקדלו מותר העדה
הזאת ואכלה אתה
פרעו: מברר טז כא
3. לדרבן הוה יסלח יי
לעבדך בבוא אדני בית
רמון והשתחוית שמה
והוא נשען על יד רמון
והשתחית בית רמון
והשתחית בית רמון
יסלח יי לעבדך ביד רמון
הזה: מלכין ב ה יח
4. ויאמר לו לך לשלום
וילך מנחה בדרבן ארץ:
מברר טז כא יט

לו"ר אפרטינימינט. השייך
להם (מלה במלה:
שייכותם).

מה להלן עשרה. עדה
אין פחותה מעשרה, שנאמר
עד מתי לעדה הרעה הזאת
יאלו יהושע וכלב (מגילה)

עיקר דמאנא. שרן הנעל שאס דרך העוצדי כוכבים לקשר
 כך ודרך ישראל צעין אחר כבון שיש אל יהדות צדבר ודרך ישראל
 ליהיות נעוים אפילו שגוי זה שאין כאן מנזח אלמ מנהג צעלמא יקדש
 את השם כפני חזיריו ישראל וכן פירסאסא מדבר מנהג צעלמא **אחא**
סוך סוך. דעשרה צעין וכולהו ישראל:

להלן. במרגלים: והא אסתר פרהסיא
הוא. ונעלה לעבוד כוכבים ולא
מסרה נפשה לקטל: **קרקע עולם**
היא. אינה עושה מעשה הוא עושה
בה מעשה: **הנחת עמלו**. שאין
העובד כוכבים מתכוין להעבירו
מיראשו אלא להנחת עמלו מתכוין
שאי ואין כאן חילול השם ליהרג על
כן: **הני קוואקי ודימויני**. כלי נחשת
שנותנין להם גחלים גבוהין הן
ועומדין בפי שולחן מלכים להסתחם
כנגדן: **פיכי היציני** להו. יום חגג' היה
לפרסיים שנותלין משרתי עבודת
כוכבים אור מכל בית וצית ומעמידין
בצית עבודת כוכבים שלהם ומתחממין
העם כנגדן וזו טעמין אף ממית
ישראל ענל כרחם היכי היציני להו
ולא מסרי נפשיהו אקדושת השם הלא
חוק עבודת כוכבים הוא: אלא. הואיל
והעובד' אינו מתכוין להעבירו
אלא להנחת עמלו מתכוין שזריך
לאותו ההלי אין כאן קידוש השם
ליהרג עליו ואף על פי שהעובד'ם
אינו זריך לו אלא לחוק עבודת
כוכבים הנחת עמלו הוא שזריך לאותו
כלי ואינו אומר לי שאעבוד אני: **קטיל**
אספספא. קצור עשב מתכלב צמח:
לקטול. ההספספא ולא לקטיל:
העובד'ם דכיון דאינו מתכוין להעבירו
אלא לצורכי עמלו אין כאן חילול השם:
שזי נהרגא. להעבירו הוא מתכוין ואי
פרהסיא הוא או שעת גזרת המלכות'
לקטיליה ולא ליקטול אספספא:
זו נח מחזה על עבודת כוכבים
ואם

כלומר ד' מיתות (לעיל טו.) ואם אומר
עצור ואל תהרג מזה היא לקדש את השם או לא: אזורייו. כל מידי
דשייך בהו קדושת השם שייך בהו דאם אומר לו לעצור על אותן מלות
או יהרג ואם לא יקדש את השם יעצור עליהם הלכך היא נמי בכללן
הוא: אזורייו. ל"ו אפרטנמנ"ט ודוגמתו במנחת (דף עג:) עולה וכל
אצמרהא: לדבר הוה. מאחר שקבל עליו נעמן שלא לעצור עבודה
כוכבים אמר לו אלתישע לדבר הזה יסלה ה' לעצדך שאני אנוס בדבר
שאלונו נשען ע"י וכתוב ויאמר לו כך תלשום אלמא הוה לו:
ואם

וכבים שיין וטמאה לאסור לבעל והוא הדין לבעול והא דלא פריך לענין דלא מיחייב למסור עצמה משום עריות דהא מרובה יליפין דלא עבד מעשה בנות שמיליכין אותו על הסיוע וממנען מסתביר ומקיי טפי דילמא דמא ידידי סומק טפי שיין דלא עבד מעשה והא דרעביז מעשה אכל הנערה עצמה שאין קרקע עולם אין חייבת מעשה שבזיה עליה את הנערה אבל לענין חילול השם משום פדחיה ק הבא על יבמתו (יבמות ד' נג: וסא) דלמחר רבא אין אונס לערוב שאין ה' יודע שאם יביאיהו אי אפשר שלא יתקשה לא מצינו למימר דלא הכניסו"ם הביאיהו על הנערה התם ודאי יש אונס ואין לו לחמור מהניא מעצירה ומנמי שבתן של רשעים רעה היא אצל דייקים ויהי לה למסור עצמה אלפי"ם שאין קרקע עולם משום דהנאה וטעושות דל"כ בשמעתין מני ה"ל לאקשו"י גבי אסמור ודא גרמי' ודבריה היה צריך שסמטיניהו מן הרודפים כמו שמוכר הענין והיא משבחה מנשים בזהל שצריך שרה רבקה רחל ולאה דלמרינן צ"י מי וי מתכוונות להבנות מעגליהן ותשיב לה שלא לשמה משום דנהנין מן יחאף הכחוב משבחה דאם היתה אנוסה בזה הכחוב משבחה וא"ל שמה מרדכי תחילה כדי שמהא מותרת לצור לו דמחזיר גרושתו לו מנהג עמה לא על קודם שמתארס ולא על אחר שמתארס שמתרי בעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה וי"ל דלא היה רוצה בזה ויחא בוי' ההוא עובדא דשליה יבמות (ד' קכא: וסא) דלמחר ליה צדק ישראל דלמרי ליה צל ל' קדישה בשבתא ולא צביל וקטיגליה עסא עתמן של עכו"ם: ב' נח מצווה על קידוש השם. ויחא פאילו צבינעא אי לא דלתיז וחי צדק ויש לומר דלילמא וגערה המאורסא דפאילו צבינעא יברג ואל יעצור לבי':

ואם

אפילו לשנויי ערקתא דמסאנא. ללאורה משמע דמעליה
משוינן משל עכו"ם כדאמר גמי בפרק הכוס (ב"ק נט:
והט) גבי אלעזר ועירא דהוה קיים מסאני אוכמי וקאמר שהיה
מתאבל על ירושלים וכך משמע במסכת תענית (דף קז.) גבי ההוא

גברא דהוא מסיים מסאני ארכי ווא
רמי חוטי וקסה דנסוף פ"ק דציה
(דף טו.) תנן אין משלחין מנעל לזן
צ"ח"ט מפני שצריך צילת הגיר להשמירו
ומפרש ר"מ דדוקא רעיות הננעל
היו משנות משל עכו"ם דשל
עכו"ם שחורות ושל ישראל לבנות
ומסאני ארכי דכלל דוכתי היינו
לרעיות שחורות אבל הננעל ודאי
היה שחור:

וְהָא אַסְתֵּר פִּרְחָסְיָא הוּא. תימיה דה"ל לַאֲקִשְׁיָי עֵרִיּוֹת הוּאִי לְדוּלָא וְעַנְדָּה הַמְּסוּרָה לְכוּלֵי עַלְמָא יִהְיֶה וְאֵל עֵצִיזֵר וְכַמּוֹן כֵּן קִשָּׁה צָרִישׁ כְּמִצְוֹת (דָּק ג. וס) דְּלֹאֵר דְּלִיכָא כְּפִיּוּתָא וְדִמְקֵרוּ נִפְשִׁיּוּהוּ וּפְרִיזֵי וְלִדְרוֹשׁ לְסוּ דְּלֹאֵם שְׂרִי וּמֹנִאי קוּשִׁיא הָא שְׂפִיר עֲזָדָן דִּמְסָרוּ נִפְשִׁיּוּהוּ מִשּׁוֹם גִּילֵי עֵרִיּוֹת וּמִיִּרְתִּי רִ"מ דְּלִין חִיִּינִי מִיִּמְהָ עַל בְּעִילָת עוֹיֵד כּוֹכְבִּים מִשּׁוֹם דִּרְחֻמָּנָא אֲפָקִירִיה לִנְרַעִיה דְּעוֹזֵד כּוֹכְבִּים כְּדִלְמָרִינֵן צַפִּי וְשׁוֹאֵל עַל הָאֲנוּסִי (בִּימֹת מַס. דְּמַתִּי וּחְרַמַת סוֹסִים וְחֻמָּתָם וּמִמּוֹךְ כֵּן הִיה רֹזֵה רִ"ת לְהַמִּיר צַת יִשְׂרָאֵל שְׁהִמִּירָה וְכָא עֲלִיהָ עוֹזֵד כּוֹכְבִּים וְשׁוֹז נִתְגַּדִּיר עַמָּה לְקִיִּימָה בְּיִהְדוּת דְּלֹא שִׁיךְ לְמִימֵר אַחַד לְבֹעֵל צָבִיתָא עוֹזֵד כּוֹכְבִּים דְּהוּאִי כְּצִבִּיתָא צְבִיבָה וְהַקְשָׁה הִרִיז יִתְחַךְ צַפִּי מְרַדִּיר דְּמַ"כ צָבִיתָא עֵרִיּוֹת נִקְרָה לְצַעַל כְּדִלְכָא מִרְיָה תַּסֵּס דְּלִיכָא פְּרוּזוֹת צַפִּי הָאֲשֶׁה שְׁתֵּאֲרַמְלָה (כְּמִצְוֹת כו. וס) גִּי הָאֲשֶׁה שְׁתַּכְשַׁה צִדִּי עֵרִיּוֹת עַל יְדֵי נִפְשׁוֹת אֲסוּרֵי לְצַעֲלָה וְאִמְרִינֵן נִמִּי צְמִגְלִיהָ (דָּק יו). כֹּאֲשֶׁר אֲצַדִּית מִצִּית אֲנִי כֵּן אֲצַדִּית מִמֶּךָ אֲלֵמָּא לְגַזִּי צָבִילָה לֹא חֲשִׁי' צִיִּית עוֹזֵד

כוכבים כביאת כזמה וגם לכהונה נפסלת כביאתא אע"פ שביצאת כזמה
 אינה נפסלת דאין זנות לכהונה כדאמרין צ"ה הבא על ביממו (יבמות
 דף ג:.) דרועיה דעובד כוכבים הוא דלפקריה רחמנא לענין מיס אכל
 ביאת עובד כוכבים לא אפקריה וכיון דנאסרה לבעל אסורה לבעול
 ונעמלה ועמלה ואמרין גמי בסוטא פסקא הרוסא (ד"ה י: וסא)
 דכותי מקנין על ידו ופוסל בתרומה ופרך פשיטא ונאסרה והיא
 נעמלה אמר רחמנא אחד לבעל ואחד לתרומה^(ה) ומשני מהו דתימא כי
 אמר ונאסרה והיא נעמלה הני מיני היכל דצהר ביאה אסירה ליה
 לאפוקי עכו"ם כדלמא הכי אסירה ליה קמ"ל אלא אפילו גבי עובד
 הכה והא אסתר עריות והאי דקיס ליה דמני טעמא דקרקע עולה
 וירוחא גופיה כ"י מייחדי למסור עצמו ה"מ קודם שיכרז בידים אכל היס
 שאין חייב למסור עצמו דמאי אמר אדרבה מאי חזית דדמא דחבראי
 דקאמר אף וערה המאורקה הפרג ואל תעבור יהרר גרסינן ואבועל
 למסור עצמה והאי גרס תהרג יש לפרש דהא הנערה קודם מעשהה
 לא ס"ק דמני טעמא דקרקע עולה וכן נמי י"ל לפרש כזהאי דריש
 קישוי אלא לדעת דלס אומר לו שיכרסו או יניח שיביאיהו על הערס
 עבד מעשה שהקישיו חשיב מעשה ואם היה כבר מקושה ועומד
 עצמו והא דפריך פרק מות חלילה^(סא ד' קא. וסא) גבי יעל והא ק
 דנשכא נחש על חור הטיל על זוהמא לא בעי למימר דמהאי טעם
 שביצא כמעשה כדדרש פירק המנין^(צ"ק ד' לב.) ונכרתו הנפשות
 הדברות אלא היתה אנוסה שבה בורח והא ורשאי לאסרה
 שידלתו בדבריה עד שצא עליה להחיש כחו והאסר פריך על מה שהכת
 שאמר ואני כזמר^(ד' ג: וסא) גדולה עזירה לשמה ממנוה שלא לשמה
 המנוה ולא הו' לשמה כל כך ומשי"ה פריך דיעל גמי מיתהניא והשתת
 כשנתתיא אסתר לאחשורוש דאמרן כאשר אצדתי אצדתי לא לא
 אסירה בזנות בלא יעשורין כדמין צ"כ^(סא ד' קא. וסא) הכל מודים
 לאחר ותטמאי שאם תמכר ותטמאי ואח"כ יחזירה^(ה) הכלל של
 לגרשה שהיה ירא פן יודע למלך^(ה) **קמורא** **אספסתא** ושד"י
 עכו"ם לישראל קמיל אספסתא ואי לא קמילנא לך דקמילנא לאפליגי
 שמה לא היה צריך בהלכה דמן הדין לא היה לו למסור עצמו בנח
 ואח"כ והא ותי בסיב שישראל תביי אפילו וישראל היה מחויב לנח
 לא אלתגריד ותי בסיב אלא כי היכי דלא ינלף שאר ממות מר